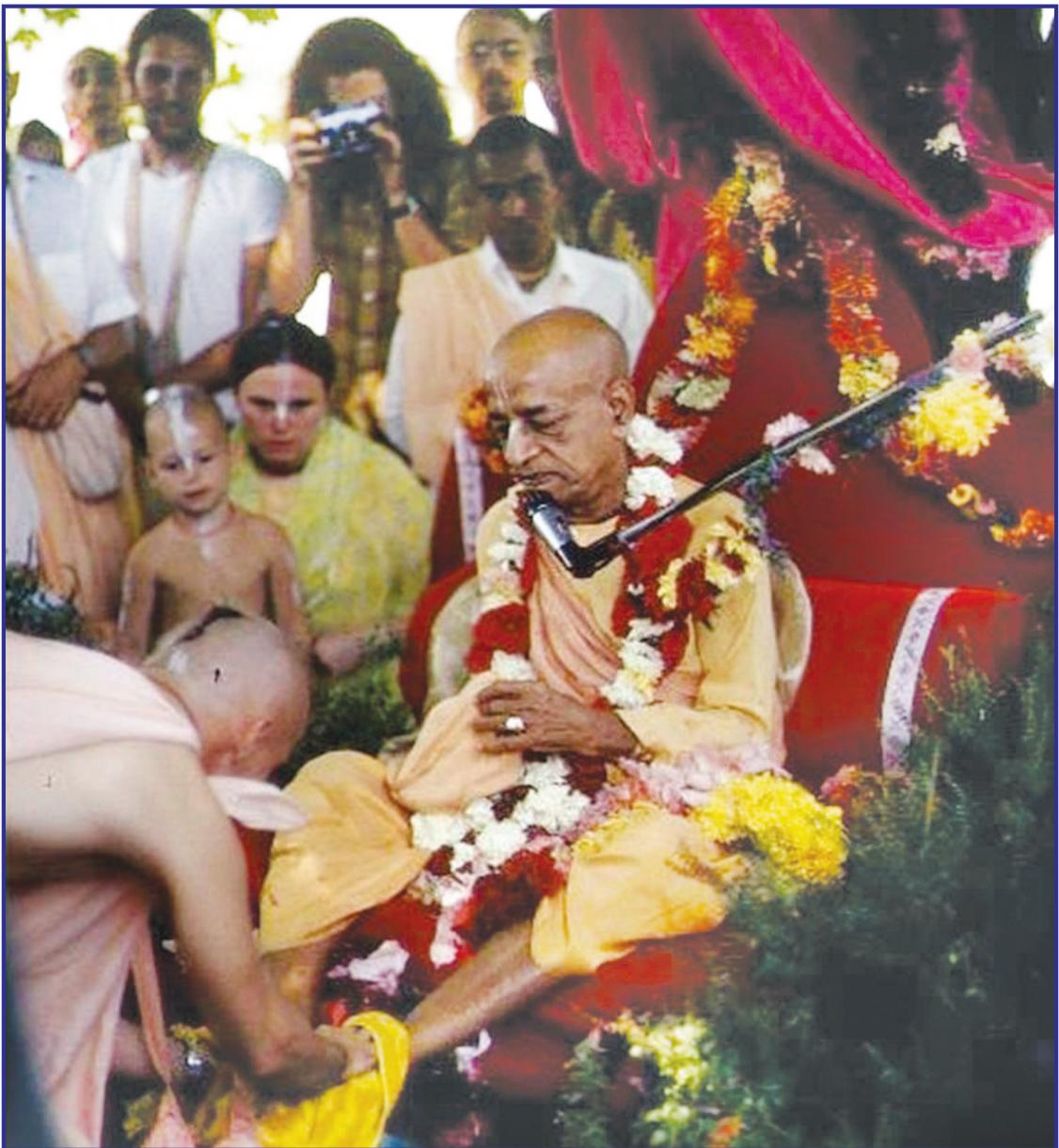

କୃଷ୍ଣ-ସୂର୍ଯ୍ୟସମ; ମାଘାହୟ ଅନ୍ତକାର : ଯାହାଁ କୃଷ୍ଣ ତାହାଁ ନାହିଁ ମାଘାର ଅଧୁକାର ।

ହରେ କୃଷ୍ଣ ଆନ୍ଦୋଳନର ମୁଖ୍ୟପତ୍ର

ଶ୍ରୀଲ ପ୍ରଭୁପାଦଙ୍କ ବାଣୀବୈଜ୍ଞାନିକ

ଲଜ୍ଜା ନାରୀମାନଙ୍କର ସୌନ୍ଦର୍ୟର ଏକ ଅତ୍ୟନ୍ତ ସ୍ଵାଭାବିକ ଏବଂ ପ୍ରମୁଖ ଅଙ୍ଗ ଅଟେ । ଏହା ମନୁଷ୍ୟର ହୃଦୟରେ ସେମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଅତ୍ୟନ୍ତ ସନ୍ନାନ ଉପର୍ଦ୍ଧନ କରେ । ଏ ପ୍ରଥା ମହାଭାରତ କାଳରେ ଅର୍ଥାତ୍ ପାଞ୍ଚହଜାର ବର୍ଷ ତଳେ ପ୍ରଚଳିତ ଥିଲା । ଲଜ୍ଜା ସ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କର ଏକ ଭୂଷଣ, ଏହା ସେମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଏକ ପ୍ରାକୃତିକ ଦାନ । ସେମାନେ ଯେତେ ଅଖ୍ୟାତ ବା ଅଜଣା-ଅଶ୍ୱଣା ପରିବାରର ହୁଅନ୍ତୁନା କାହିଁକି କିମ୍ବା ଯେତେ ଅନାକର୍ଷଣୀୟ ହୁଅନ୍ତୁନା କାହିଁକି; ଏହି ଲଜ୍ଜା ସେମାନଙ୍କର ସୌନ୍ଦର୍ୟ ଓ ସନ୍ନାନକୁ ବୃଦ୍ଧି କରେ ।

—ଶ୍ରୀମଦ୍ ଭଗବଦ୍ଗୀତାର ଭାବାର୍ଥ

ହରେକୃଷ୍ଣ ହରେକୃଷ୍ଣ କୃଷ୍ଣକୃଷ୍ଣ ହରେହରେ, ହରେରାମ ହରେରାମ ରାମରାମ ହରେହରେ

ଭଗବତ୍ ଦଶିତ

ବର୍ଷ ୪୧

ହରେକୃଷ୍ଣ ଆନ୍ଦୋଳନର ମାସିକ ମୁଖ୍ୟପତ୍ର

ସଂଖ୍ୟା ୦୩-୦୪

ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା:

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀମଦ୍ ଭକ୍ତିବେଦାନ୍ତ ସରସ୍ଵତୀ ୧୦ କୁରଙ୍ଗର ନିର୍ଦ୍ଦେଶାନ୍ତରେ
କୃଷ୍ଣକୃପା ଶ୍ରାମୁର୍ତ୍ତି

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀମଦ୍ ଏ.ସି. ଭକ୍ତିବେଦାନ୍ତ ସ୍ଥାମୀ ପ୍ରଭୁପାଦଙ୍କ ଅନୁକଳେ
ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀମଦ୍ ଗୌର ଗୋବିନ୍ଦ ସ୍ଥାମୀ ମହାରାଜଙ୍କ ଦାରା ପ୍ରକାଶିତ

ସମାଦକ:

ଶ୍ରୀ ଆମାରାମ ଦାସ

ସହକାରୀ ସମାଦକ:

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀମଦ୍ ଭକ୍ତିପ୍ରାଣ ଗୋପିନାଥ ସ୍ଥାମୀ
ଶ୍ରୀମତୀ ଦେବକୀ ଦେବୀ ଦାସୀ

ପରିଚାଳନା:

ସମୀହନ ଦାସ

ପ୍ରକାଶକ:

ଭକ୍ତିବେଦାନ୍ତ ବୁଲ୍ ଗ୍ରହ୍
ଅଞ୍ଚଳୀକ୍ଷେତ୍ରୀୟ କୃଷ୍ଣଭାବନାମୃତ ସଂଘ
ଇନ୍ଦ୍ରନାଥ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣବଳରାମ ମନ୍ଦିର
ଆଜ.ଆର.ସି. ଭିଲେଜ, ଭୁବନେଶ୍ୱର-୭୫୧୦୧୫
ଫୋନ୍: ୯୦୭୮୭୯୭୩୭୧୦, ୯୮୭୩୯୭୩୭୪୭, ୯୮୭୩୭୭୩୭୦୦
E-mail : nngpress@gmail.com

ମୁଦ୍ରଣ ଓ ପ୍ରସାରଣ :

ଶ୍ରୀ ମଦନମୋହନ ଦାସ

ନିଜ ଗୁରୁ ଗୌରାଙ୍ଗ ପ୍ରେସ

ଇନ୍ଦ୍ରନାଥ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣବଳରାମ ମନ୍ଦିର

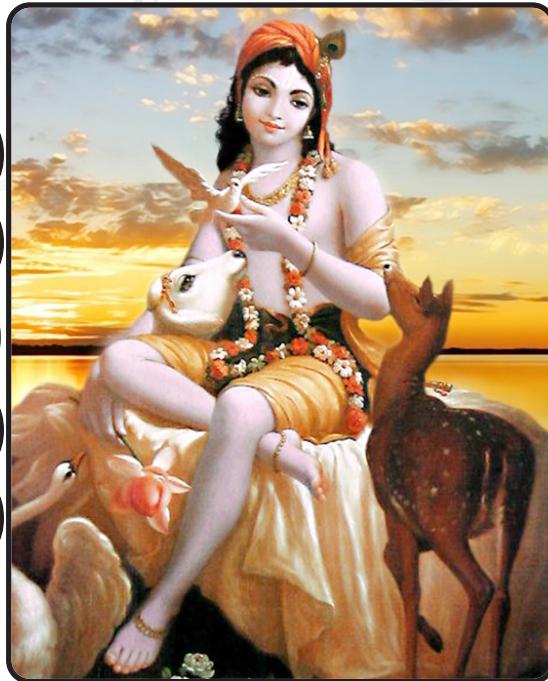
ଆଜ.ଆର.ସି. ଭିଲେଜ, ଭୁବନେଶ୍ୱର-୭୫୧୦୧୫
ବାର୍ଷିକ ଗ୍ରହନ ଭିକ୍ଷା - ଟ ୧୮୦.୦୦ ମାତ୍ର

ପ୍ରତିଷ୍ଠାତାର ଭାଷ୍ୟ ଓ ପଟ୍ଟୋଗ୍ରାହୀ ଭକ୍ତିବେଦାନ୍ତ ବୁଲ୍ ଗ୍ରହ୍ର

(ଏହି ପତ୍ରିକାର ଭାଷ୍ୟ ଓ ପଟ୍ଟୋଗ୍ରାହୀ ଭକ୍ତିବେଦାନ୍ତ ବୁଲ୍ ଗ୍ରହ୍ର
ସର୍ବସ୍ଵର୍ତ୍ତ ସଂରକ୍ଷିତ ଅଗେ)

ମୁଖ୍ୟପତ୍ର

ବିଷୟ	ପୃଷ୍ଠା
ପଦ୍ୟାବଳୀ	୨
ସମାଦକୀୟ: ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଚେତନ୍ୟ ସ୍ଵର୍ଗରୂପ ଭଗବାନ୍	୩
ଶ୍ରୀ ନାମାମୃତ	୮
ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀମଦ୍ ଏ.ସି. ଭକ୍ତିବେଦାନ୍ତ ସ୍ଥାମୀ ପ୍ରଭୁପାଦ	୧୧
ଶ୍ରୀଲ ପ୍ରଭୁପାଦ ଲୀଳାମୃତ	୧୧
ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀମଦ୍ ସତସ୍ତରୂପ ଦାସ ଗୋସ୍ଥାମୀ	
ଶ୍ରୀମଦ୍ ଭଗବଦ୍ଗୀତା ସାରାମୃତ	୧୩
ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀମଦ୍ ଏ.ସି. ଭକ୍ତିବେଦାନ୍ତ ସ୍ଥାମୀ ପ୍ରଭୁପାଦ	
ଭକ୍ତିରସାମୃତ ସିନ୍ଧୁ	୧୭
ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀମଦ୍ ଏ.ସି. ଭକ୍ତିବେଦାନ୍ତ ସ୍ଥାମୀ ପ୍ରଭୁପାଦ	
ଶ୍ରୀ ଅଲାରନାଥ ଓ ଶ୍ରୀ ଚେତନ୍ୟ ମହାପ୍ରଭୁ	୧୯
ପ୍ରସ୍ତୁତି: ଭକ୍ତିପ୍ରାଣ ଗୋପାନାଥ ସ୍ଥାମୀ	
ମହାଭାରତର ସନ୍ଧାନାସଦ ମନ୍ତ୍ରୀ : ସଞ୍ଚାର	୨୨
ପ୍ରସ୍ତୁତି: ଦାନବପ୍ରଳୀ ଦାସ	
ନଗରେ ନଗରେ ଓ ଗ୍ରାମେ ଗ୍ରାମେ	୨୨
ଭଗବତଲୀଳାରେ ସ୍ଵ-ସ୍ଵରୂପଶକ୍ତିର ଭୂମିକା	୨୮
ଶ୍ରୀଲ ସକିଦାନନ୍ଦ ଭକ୍ତିବିନୋଦ ଠାକୁର	
କୃଷ୍ଣ ସୂର୍ଯ୍ୟସମ, ମାୟାହୟ ଅନ୍ତକାର । ଯାହାଁ କୃଷ୍ଣ ତାହାଁ ନାହିଁ ମାୟାର ଅଧ୍ୟକାର ॥	

॥ ପଦ୍ୟାବଳୀ ॥

କସ୍ତ୍ରଚିତ୍

ରାମୋ ନାମ ବହୁବ ହୁଂ ତଦବଳା ସୀତେତିହୁଂ ତାଂପିତୁ-
ବାଣ ପଞ୍ଚ ବଟୀବନେ ନିବସତସ୍ତସ୍ୟାହରଦ୍ରଗାବତାଃ ।
କୃଷ୍ଣସେୟତିପୁରାତନାଂ ନିଜକଥାମାକର୍ଷ୍ୟ ମାତ୍ରେରିତାଂ
ସୌମିତ୍ରେ ! କୃଧନୂର୍ଧନୂର୍ଧନୂରିତି ବ୍ୟଗ୍ରାଗିରଃ ପାଞ୍ଚୁବଃ ॥୧୪୧॥ (ଶାର୍ଦୁଲବିକ୍ରୀଡ଼ିତମ)

— : ଅନୁବାଦ : —

ଜନନୀ ଯଶୋମତୀ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ପୁରା କାହାଣୀ ଶ୍ରବଣ କରିଥିଲେ, ତାହା କୌଣସି ଅଞ୍ଜାତନାମା କବିଙ୍କ ପଦ୍ୟରେ ଲେଖିଛନ୍ତି—ଶ୍ରୀ ଯଶୋମତୀ କହିଲେ— ଆରେ ଗୋପାଳ ! ପୂର୍ବରୁ ରାମ ନାମରେ ଅଯୋଧ୍ୟାର ଜଣେ ରାଜା ଥିଲେ, ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ କହିଲେ—ହଁ, ଜନନୀ କହିଲେ—ତାଙ୍କର ସୀତା ନାମକ ପତ୍ରୀ ଥିଲା, ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ କହିଲେ—ହଁ, ଯଶୋଦା କହିଲେ—ସେ ନିଜ ପିତା ପଞ୍ଚବଟା ବନରେ ବାସ କରିଥିଲେ, ସେହି ସମୟରେ ଲଙ୍କାପତି ରାବଣ ରାମପତ୍ରୀ ସୀତାଙ୍କୁ ହରଣ କଲା । ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଜନନୀ ଯଶୋଦାଙ୍କ ବର୍ଣ୍ଣତ ନିଜ ପୁରାତନ ରାମ ଅବତାରର କାହାଣୀ ଶ୍ରବଣ କରି ହେ ସୌମିତ୍ର ! ହେ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ! ମୋର ଧନ୍ତୁ କେଉଁଠି ? ମୋର ଧନ୍ତୁ କେଉଁଠି ? ଏହି ପ୍ରକାରେ ବ୍ୟଗ୍ର ହୋଇ ଯେଉଁ ବାକ୍ୟ ସକଳ ପ୍ରଯୋଗ କରିଥିଲେ, ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କର ସେହି ବାକ୍ୟ ସକଳ ଆପଣମାନଙ୍କୁ ରକ୍ଷା କରନ୍ତୁ ॥୧୪୧॥

ସ
ମ
ା
ପ
କ
ଳ
ଇ

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଚେତନ୍ୟ ସମ୍ମଂରୂପ ଉଗବାନ୍

ଶ୍ରୀ

ମନ୍ମହାପ୍ରଭୁ ଯେ ଉଗବାନ୍, ଏହା ସାଧାରଣ ଲୋକ ନିକଟରେ ଦୁର୍ଜ୍ଞେୟ । ବିଶେଷ କରି କଳିଯୁଗରେ ଯେହେତୁ ସେ ଛନ୍ଦାବତାରରେ ଆସିଥିଲେ, ତେଣୁ ତାଙ୍କର ଉଗବତାକୁ ଅନୁଭୂତ କରିବା ସମସ୍ତଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ସମ୍ବନ୍ଧପର ନୁହେଁ । ମହାପ୍ରଭୁ ଯେ ଅଭିନ୍ନ କୃଷ୍ଣ ତାହା ଶ୍ରୀମଦ୍ ଭାଗବତମର ପ୍ରମାଣରୁ ସୁନ୍ଦର । ଶ୍ରୀମଦ୍ ଭାଗବତମ୍ (୧/୩/୨୮)ର ବର୍ଣ୍ଣନାନୁଯାୟୀ—

ଏତେ ଛଂଶ କଳାପୁଂସ କୃଷ୍ଣଷ୍ଵ ଉଗବାନ୍ ସ୍ଵୟଂ ।
ଇନ୍ଦ୍ରର ବ୍ୟାକୁଳ ଲୋକେ ମୃତ୍ୟୁକ୍ଷି ଯୁଗେ ଯୁଗେ ॥

ଅତେବ କୃଷ୍ଣଙ୍କ ଉଗବତା ସର୍ବଜନସମନ୍ତ, ସର୍ବଶାସ୍ତସମନ୍ତ । ଯେଇଓ କୃଷ୍ଣ ଦ୍ୱାପର ଯୁଗର ଅନ୍ତିମ ଭାଗରେ ଅବତାର୍ତ୍ତ ହୋଇ ଏ ଧରାଧାମରେ ତାଙ୍କର ଲୀଳା ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ, କିନ୍ତୁ ନନ୍ଦ ଗୋକୁଳରେ କୃଷ୍ଣଙ୍କ ନାମକରଣ ସମୟରେ ଗର୍ବାର୍ଥ୍ୟ କହିଥିଲେ—

ଆସନ୍ ବର୍ଣ୍ଣପ୍ରଯୋ ହ୍ୟସ୍ୟଗୃହ୍ନତୋଽନ୍ତୁଯୁଗଂ ତନ୍ମୁଃ ।
ଶୁକ୍ଳେ ରକ୍ଷଥା ପୀତ ଇଦାନୀଂ କୃଷ୍ଣତାଂ ଗତଃ ॥

(ଶ୍ରୀ. ଭା. ୧୦/୮/୧୩)

ହେ ନନ୍ଦ ମହାରାଜା ! “ତୁମର ପୁତ୍ର ପ୍ରତି ଯୁଗରେ ସ୍ଵାୟ ଶ୍ରୀମୂର୍ତ୍ତ ପ୍ରକଟ କରିଥାନ୍ତି, ପୂର୍ବେ ଏହାଙ୍କର ଶୁକ୍ଳ, ରକ୍ତ ଓ ପାତ - ଏହି ତିନି ବର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରକଟିତ ହୋଇଥିଲା । ଏବେ ସେ କୃଷ୍ଣବର୍ଣ୍ଣରେ ପ୍ରକଟିତ ହୋଇଛନ୍ତି । ତୁମର ଏହି ନନ୍ଦନ(ପୁତ୍ର) ପ୍ରତିଯୁଗରେ ନିଜର ଶ୍ରୀମୂର୍ତ୍ତ ପ୍ରକଟ କରିଥା'ନ୍ତି । ଶୁକ୍ଳ, ରକ୍ତ ଓ ପାତ ଏବଂ ଏମାନଙ୍କ ଉପଲକ୍ଷଣରେ ଅନ୍ୟ ଦ୍ୱାପର ଯୁଗରେ ଶୁକ୍ଳପକ୍ଷାର ବର୍ଣ୍ଣ ସଦୃଶ ବର୍ଣ୍ଣ ଯଦିଓ ସେ ଧାରଣ କରିଥିଲେ, ତଥାପି ସେ ସମସ୍ତ ଯୁଗାବତାର ସଂପ୍ରତି କୃଷ୍ଣତା ପ୍ରାୟ ହୋଇଛନ୍ତି ଅର୍ଥାତ୍ ଏହାଙ୍କ କୃଷ୍ଣ ବିଗ୍ରହର ଅନ୍ତର୍ତ୍ତଳ୍ପ ହୋଇଥିଲା । ଇଦାନୀଂ ଦ୍ୱାପରେ କୃଷ୍ଣତାଂଗତଃ, ପାତବର୍ଣ୍ଣ ଏକ ପ୍ରାଚୀନତମ ଅବତାରର ରୂପ ଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଦ୍ୱାପରରେ ଯେ କୃଷ୍ଣାବତାର କଳିଯୁଗରେ ସେ ଗୌର ଅବତାର । ଯେକୃଷ୍ଣ ବର୍ଣ୍ଣ ଦ୍ୱାପରରେ ଧାରଣ କରି ଏବେ ଅକୃଷ ବା ଗୌର ବର୍ଣ୍ଣ ସେହି ଅଙ୍ଗ, ଉପାଙ୍ଗ, ଅସ୍ତ୍ର ପାର୍ଶ୍ଵଦୟକ୍ଷେତ୍ର ସେହି ମହାପୁରୁଷ କିଏ ? କଳିଯୁଗରେ ସୁବୁଦ୍ଧିମାନ୍ ବ୍ୟକ୍ତିଗଣ ସଂକାର୍ତ୍ତନ ପ୍ରଧାନ ଯଙ୍ଗଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କର ଉପାସନା କରିଥାନ୍ତି । ଥରେ ବିଦେହରାଜ ନିମିଙ୍କ ପ୍ରଶ୍ନର ଉଭରେ କରଭାଜନ ମୁନି ସତ୍ୟ, ତ୍ରେତା, ଦ୍ୱାପର ଯୁଗରେ ଅବତାର ତ୍ରୟିର ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଥିଲେ । ଏହା ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଥାରିବା ପରେ ସେ କହିଲେ ଏବେ କଳିଯୁଗ ଅବତାରଙ୍କ କଥା ଶୁଣା ! ତପ୍ରରେ ସେ ସମସ୍ତ ଜୀବର ସଂଶୟ ଛେଦନ କରିବା ପାଇଁ ଏବଂ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ସଂକାର୍ତ୍ତନ ଦ୍ୱାରା କଳିକାଳରେ ନାମ ରୂପରେ ସ୍ଵାୟଂ ରୂପ ଉଗବାନ୍ ତାଙ୍କର ପ୍ରେୟସୀ ଶ୍ରୀ ରାଧାକାନ୍ତ କାନ୍ତିଦ୍ୱାରା ନିଜ ସ୍ଵରୂପଟି ଆଛାଦିତ କରି ଆଶ୍ରୟ ବିଗ୍ରହର ଉକ୍ତକୁ ରସ ମାଧ୍ୟମରେ ଓଦାର୍ଯ୍ୟଳୀଳା ପ୍ରକାଶ କରି ଆପାମର ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଏହା ପ୍ରଦାନ କରିଛନ୍ତି । ଏହି ଓଦାର୍ଯ୍ୟଳୀଳାର ମୂଳ ରହସ୍ୟଟି ହେଲା ସ୍ଵମେଧା ଅର୍ଥାତ୍ ପ୍ରକୃତ ବୁଦ୍ଧିମାନ୍ ବ୍ୟକ୍ତିଗଣ ଏକମାତ୍ର କଳିରେ ହରିନାମ ସଂକାର୍ତ୍ତନ ମାଧ୍ୟମରେ ଉଗବାନଙ୍କ ଭଜନ କରନ୍ତି । ଗର୍ବାର୍ଥ୍ୟଙ୍କ ଉକ୍ତିରେ ଯେଉଁ ତିନୋଟି ବର୍ଣ୍ଣର କଥା ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛନ୍ତି, ତନ୍ମଧରେ ପାତବର୍ଣ୍ଣଟି ଏହି କଳିଯୁଗରେ ଓ କୃଷ୍ଣ ଅର୍ଥାତ୍ ଗୌର ବର୍ଣ୍ଣରେ ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ ହୋଇଥିଲା । ଶ୍ରୀମଦ୍ ଭାଗବତମ୍ (୧୧/୫/୧୯)ରେ ନବଯୋଗେନ୍ଦ୍ର କରଭାଜନ ରଷିଙ୍କୁ ଜିଜ୍ଞାସା କରିଥିଲେ ।

କଷ୍ମିନ୍ କାଳେ ଉଗବାନ୍ କିମବର୍ଣ୍ଣ କିଦୃଶ୍ୟଦୃତି-
ଅର୍ଥାତ୍ କେଉଁ କାଳରେ ଉଗବାନ୍ କିପରି ଭାବରେ କେଉଁ

ବର୍ଣ୍ଣ ଦ୍ୱାରା ଲୀଳା କରିଥିଲେ ଏବଂ ଭଗବାନ୍ ମାନବଗଣଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କିପରି ଭାବରେ ପୂଜିତ ହେଉଥିଲେ । ସେତେବେଳେ ବିଦେହରାଜ ତାଙ୍କର ତିନି ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଜରିଆରେ କହିଲେ, ଯେ ଚାରୋଟି ବର୍ଣ୍ଣ ଅର୍ଥାତ୍ ସତ୍ୟ, ତ୍ରେତା, ଦ୍ୱାପର, କଳି ପ୍ରତ୍ୟେକ ଯୁଗରେ ଭଗବାନଙ୍କ ନାମ ଅଳଗା ଭାବରେ ଅଛି ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଯୁଗରେ ଯୁଗଧର୍ମ ଅଛି । ଯେପରି ସତ୍ୟଯୁଗରେ ଯୁଗଧର୍ମ ଧାନ, ତ୍ରେତା ଯୁଗରେ ଯଜ୍ଞ, ଦ୍ୱାପର ଯୁଗରେ ଅର୍ଚନ ଏବଂ କଳିଯୁଗରେ ଯୁଗଧର୍ମ ନାମ ସଂକାର୍ତ୍ତନ ଥିଲା । ଏହି ନାମ ସଂକାର୍ତ୍ତନର ପ୍ରଶ୍ନତା ସ୍ଵଯଂରୂପ ଭଗବାନ୍ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ କଳିଯୁଗରେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଚୈତନ୍ୟ ନାମରେ ଆବିଭୂତା ଏଠାରେ ଆଲୋଚନା ଦ୍ୱାରା ଆମେ ଦେଖିବା ଯେ ନବଦ୍ୟୀପଚନ୍ଦ୍ର ଶ୍ରୀଚୈତନ୍ୟ ମହାପ୍ରଭୁ କଳିଯୁଗରେ ସ୍ଵଯଂ ରୂପ ଭଗବାନ୍ । ଶୁଣି, ସ୍ଵତ୍ତି ପୁରାଣ ପ୍ରତ୍ୱେକ ଶାସ୍ତ୍ରରେ ପ୍ରମାଣିତ ହୋଇଛି ଯେ—‘କୃଷ୍ଣୁସ୍ତ’ ଅର୍ଥାତ୍ କେହି ସ୍ଵଯଂ ଭଗବାନଙ୍କ ସହିତ ତାଙ୍କର ସମକଷ ବା ସମତ୍ତୁଲ୍ୟଭାବ ସ୍ଵୀକାର କରିପାରନ୍ତି ନାହିଁ । ତେବେ ଏ ସମକ୍ଷୀୟ କେତେକ ଶାସ୍ତ୍ର ପ୍ରମାଣ ନିମ୍ନରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇପାରେ—

ସେଇତ ଗୋବିନ୍ଦ ସାକ୍ଷାତ୍ ଚୌତନ୍ୟ ଗୋସାଇଁ ।
ଜୀବ ନିଷ୍ଠାରିତେ ଏହିଙ୍କେ ଦୟାଳୁ ଆରନାହଁ । (ଚୌ.ଚ.)

ପରମେଶ୍ୱର ଭଗବାନ୍, ଗୋବିନ୍ଦ ହୀ ସାକ୍ଷାତ୍ ଶ୍ରୀ
ଚୌତନ୍ୟ ମହାପୁରୁ ଅଟନ୍ତି । ଜୀବଗଣଙ୍କୁ ଏ ଭୟଙ୍କର
କଳିଯୁଗରୁ ଉଦ୍ଧାର କରିବା ପାଇଁ ତାଙ୍କ ପରି ଦୟାଳୁ କେହି
ନାହାନ୍ତି, ଏ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଷଡ଼ଗୋସାମୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଅନ୍ୟତମ
ଶୀଳ ରୂପ ଗୋସାମୀଙ୍କ ଯକ୍ଷି ଉଦ୍ଧାର କରାଯାଇପାରେ—

ନମୋ ମହାବଦାନ୍ୟାୟ କୃଷ୍ଣ ପ୍ରେମ ପ୍ରଦାୟତେ ।
କଷାୟ କୃଷ୍ଣ ଚେତନ୍ୟନାମେ ଗୋର ଦିକ୍ଷେ ନମଃ ॥

ମହାବଦାନ୍ୟ, କୃଷ୍ଣପ୍ରେମ ପ୍ରଦାତା, କୃଷ୍ଣସ୍ଵରୂପ, କୃଷ୍ଣ
ଚୌତନ୍ୟ ନାମଧାରୀ ଗୋରାଙ୍ଗଙ୍କ ପ୍ରଶାମ ଅର୍ପଣ କରଛି ।

ଏହି ଶ୍ଲୋକରେ ସଂକ୍ଷେପରେ ଶ୍ରୀମନ୍ ମହାପ୍ରଭୁଙ୍କର
ତତ୍ତ୍ଵ ଏବଂ ନାମ, ରୂପ ଗୁଣ ଏବଂ ଲୀଳା ବର୍ଣ୍ଣିତ ହୋଇଛି ।
ତତ୍ତ୍ଵତଃ ସେ କୃଷ୍ଣ ତାଙ୍କର ନାମ କୃଷ୍ଣ ଚେତନ୍ୟ, ତାଙ୍କର
ରୂପ ଗୌର ବର୍ଣ୍ଣ, ତାଙ୍କର ଗୁଣ ମହାବଦାନ୍ୟତା ଏବଂ
ତାଙ୍କର ଲୀଳା କୃଷ୍ଣ ପ୍ରେମ ପ୍ରଦାନ ଅନୁରୂପ ଭାବରେ

ମଣ୍ଡଳକୋପନିଷଦ୍ (୩/୧/୩)ର ଉକି ଅନ୍ତରେ-

ଯଦା ପଶ୍ୟଇ ପଶ୍ୟତେ ରକ୍ତ ବର୍ଣ୍ଣମ ।

କର୍ତ୍ତାରମ ଇଶମ ପରକ୍ଷମ ବହୁଗୋଦ୍ଧିମ ॥

ଅର୍ଥାତ୍— “ସେ ରୁକ୍ଷ ବର୍ଣ୍ଣଧାରୀ ପରମ ପୂରୁଷ ଭଗବାନ୍,
ପରମେଶ୍ୱର, ପରମକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ଦର୍ଶନ କରେ, ସେ ମୁଖ୍ୟ ହୋଇଯାଏ,
ସେହିପରି ଶ୍ରୀମଦ୍ ଭାଗବତମ୍ (୧/୩୮)ର ଉଚ୍ଚତ-

ଉକ୍ତ ଶେଷ ଶୀ ପହାଦ ମହାରାଜଙ୍କ ଉକ୍ତି—

ଇତ୍ଥିଂ ନୃ-ତିର୍ଯ୍ୟଗ-ରକ୍ଷି-ଦେବ-ଶକ୍ତାବତାରେଇ
ଲୋକାନ୍ ବିଭାବସି ହୁଁସି ଜଗତ-ପ୍ରତୀପାନ୍ ।
ଧର୍ମ ମହାପୁରୁଷ ପାଏ ଯୁଗାନ୍ତରୁ
ଛନ୍ତି କଳୋ ଯଦଭବସ୍ଥିଯୁଗୋଧ୍ୟ ସ ତମ ॥

ଅର୍ଥାତ୍— ହେ ଭଗବାନ୍! ଆପଣ ମାନବ,
ମାନବେତର ପ୍ରାଣୀ, ଦେବତା, ରକ୍ଷି, ଜଳଜୀବ ଆଦି
ପରିବାରରେ ଆବିର୍ଭୂତ ହୋଇ ବିଭିନ୍ନ ଅବତାରରେ
ପୃଥିବୀରେ ଶତ୍ରୁମାନଙ୍କୁ ବିନାଶ କରିଛନ୍ତି । ଏହିପରି ଭାବରେ
ଆପଣ ଜଗତକୁ ଦିବ୍ୟ ଜ୍ଞାନାଲୋକରେ ଉଦ୍‌ଭାସିତ କରିଛନ୍ତି ।
କଳିଯୁଗରେ, ହେ ମହାପୁରୁଷ ! ଆପଣ ଏକ ଛନ୍ଦ ଅବତାର
ଭାବରେ ପ୍ରକଟିତ ହୁଅନ୍ତି । ତେଣୁ ଆପଣଙ୍କୁ ତ୍ରିଯୁଗ (ଯେ କି
ତିଭବନରେ ହିଁ କେବଳ ଅବତାର ନିଅନ୍ତି) ବୋଲି କହନ୍ତି ।

ସେହିପରି ‘କଷ୍ଟ୍ୟାମଳ’ର ମଧ୍ୟ ଉଦ୍ଘତ—

ପଣ୍ଡକ୍ଷେତ୍ରେ ନବଦୀପେ ଭବିଷ୍ୟାମି ଶତୀସତ ।

ପୁଣ୍ୟକ୍ଷେତ୍ର ନବଦ୍ୱୀପରେ ମୁଁ ଶଚୀନନ୍ଦନ
(ମାତାଙ୍କର ପଡ଼) ରପରେ ଅବତାରସ୍ଥ ହେବି ।

ଶ୍ରୀମଦ୍ ଭାଗବତମ ୧୦ମ ସ୍କନ୍ଦରେ ଗର୍ଗମୁନି କୃଷ୍ଣଙ୍କ ନାମକରଣ ବେଳେ ନନ୍ଦବାବାଙ୍କ କହୁଛନ୍ତି—

ଆସନ୍ ବର୍ଣ୍ଣାସ୍ତ୍ରଯୋହ୍ୟସ୍ୟ ଚାହୁଁତୋଃନ୍ତମ୍ୟଗଂ ତନ୍ମ୍ୟ ।

ଶୁଣୁ ରକ୍ତସ ତଥା ପୀତ ଇଦାନୀୟ କୃଷ୍ଣତା ଗତଃ ॥

(ଗର୍ବମୁନି ନନ୍ଦ ମହାରାଜଙ୍କୁ କହୁଛନ୍ତି) ହେ ନନ୍ଦ ! ତୁମର
ଏହି ପୃତ୍ର ଶୁଣୁ, ରକ୍ତ ଓ ପାତବର୍ଣ୍ଣ ଅନ୍ୟ ତିନିଯୁଗରେ ଧାରଣ
କରଇଛନ୍ତି । ବର୍ଷମାନ ଦ୍ୱାପରରେ କୃତ୍ତବ୍ୟବର୍ଣ୍ଣ ପାପ ହୋଇଛନ୍ତି ।

ସେହିପରି ଉପପରାଣର ମଧ୍ୟ ଉକ୍ତ ଅଛି—

ଅହମେବ ଜହିତ ଛହନ୍ତି ସନ୍ଧ୍ୟାସାଶ୍ରମ ପାଶିତ ।

ହରିଭକ୍ତି ଗାହୟାମି କଳେପାପହତା ନରାମ ॥

ଶ୍ରୀଭଗବାନ୍ କହୁଛନ୍ତି, ହେ ବ୍ରହ୍ମନ୍! କୌଣସି ବିଶେଷ କଳିଯୁଗରେ ପାପପରାଯଣ (ପାପହତ) ନର (ମାନବ)ମାନଙ୍କୁ ସମ୍ମାପାଶ୍ରମ ଗ୍ରହଣପୂର୍ବକ ହରିଭକ୍ତି ପ୍ରଦାନ କରିବି ।

ଶ୍ରୀ ପଦ୍ମ ପୁରାଣୋକ୍ତ ମଧ୍ୟ ଅନୁରୂପ ଅଟେ—

କଲୋ ପ୍ରଥମ ସନ୍ଧ୍ୟାଯାଂ ଗୌରାଙ୍ଗହଂ ମହିତଳେ ।
ଭାଗୀରଥ ତଟେ ରମେୟ ଭବିଷ୍ୟାମି ଶଚୀୟୁତ ॥

କଳିର ପ୍ରଥମ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ମୁଁ ଗୌରାଙ୍ଗ ରୂପରେ ପୃଥବୀରେ (ଏ ଧରାଧାମରେ) ଗଙ୍ଗାନଦୀ କୁଳରେ ଶଚୀୟୁତ (ନନ୍ଦନ) ରୂପରେ ଅବତୀର୍ଣ୍ଣ ହେବି ।

ସର୍ବବେଦାନ୍ତ ଶିରୋମଣି ଶ୍ରାମଦ୍ ଭାଗବତମ୍ ଏକାଦଶ ସଂକଳନରେ ଥିବା ଶ୍ରୀଲ ବ୍ୟାସଦେବଙ୍କ ଉତ୍କିଳୁ ମଧ୍ୟ ଉତ୍ତାର କରାଯାଇପାରେ—

କୃଷ୍ଣବର୍ଣ୍ଣଂ ଦ୍ଵିଷା କୃଷ୍ଣଂ ସାଙ୍ଗୋପାଙ୍ଗାସ ପାର୍ଶ୍ଵଦମ ।
ଯଞ୍ଜେଃ ସଂକୀର୍ତ୍ତନ ପ୍ରାୟେ ଯର୍ଜନ୍ତିହି ସୁମେଧସଃ ॥

(ଡା. ୧୧/୪/୩୭)

ଯାହାଙ୍କର ମୁଖରେ ସର୍ବଦା ‘କୃଷ୍ଣ’ ଏହି ଦୁଇଟି ବର୍ଣ୍ଣ, ଯାହାଙ୍କର କାନ୍ତି ଅକୃଷ ଅର୍ଥାତ୍ ଶୋର, ସେହି ଅଙ୍ଗ, ଉପାଙ୍ଗ, ଅସ୍ତ୍ର ଓ ପାର୍ଶ୍ଵଦ ପରିବେଶିତ ମହାପୁରୁଷଙ୍କୁ ସୁବୁଦ୍ଧିମାନ୍ ବ୍ୟକ୍ତିଗଣ ସଂକୀର୍ତ୍ତନ ପ୍ରାୟ ଯଙ୍ଗଦାରା ଯଜନ କରିଥାନ୍ତି ।

ଶ୍ରୀଚୈତନ୍ୟ ଭାଗବତରେ ସ୍ଵାୟଂ ମହାପ୍ରଭୁ ସ୍ଵଜନନୀ ଶଚୀମାତାଙ୍କୁ ତାଙ୍କର ଅବତାରଦୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଉପଦେଶ ପ୍ରଦାନ କରି କହୁଛନ୍ତି—

ଆର ଦୁଇ ଜନ୍ମ ଏଇ ସଂକୀର୍ତ୍ତନାରମ୍ଭେ ।

ହଇବ ତୋମାର ପୁତ୍ର ଆମି ଅବିଲମ୍ବେ ॥

ମୋର ଅର୍ଦ୍ଦ ମୃତ୍ତି ମାତା ତୁମି ସେ ଧରଣୀ ।

ଜିହ୍ଵାରୂପା ତୁମି ମାତା, ନାମେର ଜନନୀ ॥

ଏଇ ଦୁଇ ଜନ୍ମ ମୋର ସଂକୀର୍ତ୍ତନାରମ୍ଭେ ।

ଦୁଇ ଠାଇଁ ତୋର ପୁତ୍ର ରହୁଁ ଅବିଲମ୍ବେ ॥

(ଶ୍ରୀ ଚୈତନ୍ୟ ଭାଗବତ, ମଧ୍ୟ)

ଏ ସମସ୍ତ ଶାସ୍ତ୍ର ପ୍ରମାଣ ସଭ୍ରେ କଳିହତ ଜୀବଗଣ ଶ୍ରୀଚୈତନ୍ୟ ମହାପ୍ରଭୁ ଯେ ଉଗବାନ୍ କୃଷ୍ଣଙ୍କ ଠାରୁ ଅଭିନ୍ନ ତାହା ସ୍ଵାକାର କରୁ ନାହାନ୍ତି । ତେଣୁ ଶୋରପ୍ରିୟ ପାର୍ଶ୍ଵଦଗଣ କଳିହତ ଜୀବମାନଙ୍କ ପ୍ରତି କୃପା କରି ପ୍ରାମାଣିକ ଶାସ୍ତ୍ରାଦି

ଜରିଆରେ ଉପଦେଶ ପ୍ରଦାନ କରିଛନ୍ତି ଯେ, ଯେତେଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି (ମାନବ) ଶ୍ରାହରିଙ୍କ ଐକାନ୍ତିକ ଭକ୍ତିର ସାନ୍ଧି ଲାଭ ନ କରିଛି— ସେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେ ଉଗବାନଙ୍କ ସ୍ଵରୂପ ତ ଦୂର କଥା, ତା'ର ଉଗବଦ୍ ଭକ୍ତି ମଧ୍ୟ ଉପାନ୍ମ ହୁଏ ନାହିଁ । ଉଗବଦ୍ ଭକ୍ତି ଉପାଦନର ମୂଳ ହେଲା ସାଧୁସଙ୍ଗ ।

“କୃଷ୍ଣଭକ୍ତି ଜନ୍ମ ମୂଳହୟ ସାଧୁସଙ୍ଗ ।”

ଅତେବ ସାଧୁସଙ୍ଗ ପ୍ରଭାବରେ କୃଷ୍ଣଭକ୍ତି ଲାଭ ହୁଏ । ସାଧୁମାନଙ୍କୁ ମହତ୍ ବା ମହାମା ବୋଲି କୁହାଯାଇଥାଏ । ସେମାନଙ୍କର ସେବାକୁ ମହତ୍ ସେବା କୁହାଯାଏ । କୃଷ୍ଣଭକ୍ତ ଶୋରପ୍ରିୟ ପାର୍ଶ୍ଵଦଗଣ ହିଁ ମହତ୍ ପର୍ଯ୍ୟାୟତୁଳ୍ଟ ଅଚନ୍ତି । ସେହି ମହାତ୍ ସାଧୁଙ୍କ ସେବା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଶ୍ରାମଦ୍ ଭାଗବତମ୍ (୫/୫/୨-୩) କହୁଛନ୍ତି—

ମହତ୍-ସେବାଂ ଦ୍ୱାରମାହୂର୍ବମୁକ୍ତେ ପ୍ରମୋଦାର୍^୦
ଯୋଷିତା-ସାଙ୍ଗେସଙ୍ଗମ ।

ମହାତ୍ମେ ସମରିଭାଃ ପ୍ରଶାନ୍ତା ବିମନ୍ୟବଃ ସ୍ଵହୃଦୟ
ସାଧବୋ ଯେ ॥

ଯେ ବା ମଯୀଶେ କୃତ-ସୌହୃଦାର୍ଥୀ ଜନେଷୁ ଦେହମ୍ବର-
ବାର୍ତ୍ତିକେଷୁ ।

ଶୁହେଷୁ-ଜାୟାମୁଜ-ରାତିମତ୍ସୁ ନ ପ୍ରୀତିଯୁକ୍ତା
ଯାବଦର୍ଥାଷ୍ଟ ଲୋକେ ॥ (ଡା. ୫/୫/୨-୩)

ପଣ୍ଡିତଗଣ ବ୍ରହ୍ମୋପାସକ ଓ ଉଗବଦ୍ ଉପାସକ ଭେଦରେ ଦ୍ଵିବିଧି । ସେମାନେ ମହତ୍ ସେବାକୁ ହିଁ ବ୍ରହ୍ମାୟୁଜ୍ଞ ଓ ଉଗବାନଙ୍କର ପାର୍ଶ୍ଵଦତ୍ତ ଲାଭରୂପ ଦ୍ଵିବିଧ ମୁକ୍ତି ପ୍ରାୟିର ଉପାୟ ଏବଂ ସ୍ବା ସଙ୍ଗିଗଣଙ୍କର ସଙ୍ଗକୁ ନର୍କର ଦ୍ୱାର ସ୍ଵରୂପ ବୋଲି କହିଥା'ନ୍ତି । ଯେଉଁମାନେ ସମଦର୍ଶୀ, ଉଗବାନଙ୍କ ୧୦ରେ ନିଷାୟୁଜ୍ଞ ଅକ୍ଲୋଧୀ ସର୍ବଭୂତହିତେରତ ଏବଂ ଅଦୋଷଦର୍ଶୀ ସେହିମାନଙ୍କୁ ହିଁ ମହତ୍ ବୋଲି ଜାଣିବେ । ଯେଉଁମାନେ ସର୍ବେଶ୍ଵର ମୋତାରେ ସୌହୃଦ୍ୟ ସ୍ଥାପନ କରି ମୋର ପ୍ରୀତିକୁ ଏକମାତ୍ର ପୁରୁଷାର୍ଥ ବୋଲି ମନେକରନ୍ତି, ଅର୍ଥାତ୍ ଯେଉଁମାନେ କୃଷ୍ଣଚେତନା ଓ ଉଗବଦ୍ ପ୍ରୀତି ବୃଦ୍ଧି ଦିଗରେ ଆଗ୍ରହୀ ହୋଇଥାନ୍ତି, ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବନ୍ଧୁକୁ ପୁରୁଷାର୍ଥ ବୋଲି ମନେ କରନ୍ତି ନାହିଁ, ଯେଉଁମାନେ ପାନ-ଭୋଜନାଦିରେ ରତ ବିଷୟଗଣଙ୍କର ଅସଦ୍ ବାର୍ତ୍ତାରେ ଏବଂ

ଧନ-ଜନ-ସ୍ଵା-ପୁତ୍ର-ଗୃହଦିରେ ପ୍ରତି କରନ୍ତି ନାହିଁ, ଯେଉଁମାନେ
ଜହାଲୋକରେ ଦେହ ନିର୍ବିହ ଉପଯୋଗୀ ଅର୍ଥ ବ୍ୟତୀତ ଅଧିକ
ଧନରେ ସ୍ଥିତା କରନ୍ତି ନାହିଁ, ସେହିମାନେ ହିଁ ମହତ୍ ।

ଏହିପରି ମହତ୍ ସାଧୁଙ୍କ ସଙ୍ଗ ପ୍ରଭାବରେ କୃଷ୍ଣଭକ୍ତି
ଲାଭ କରାଯାଏ । କୃଷ୍ଣଭକ୍ତି ଲାଭ ହେଲେ କୃଷ୍ଣପ୍ରେମ
ଅନାୟାସରେ ଲାଭ କରାଯାଏ । ତେବେ ଘନ ମାୟିକ
ଅନ୍ଧକାରରେ ଆବନ୍ଧ ଜୀବର ପୂର୍ବଜନ୍ମର ସୁକୃତି ଫଳରେ
ସାଧୁସଙ୍ଗର ପ୍ରଭାବରେ ଭଗବଦ୍ ଭକ୍ତି ଲାଭ ହୁଏ ।

ଭକ୍ତିଷ୍ଠୁ ଭଗବଦ୍ ଭକ୍ତ ସଙ୍ଗେନ ପରିଜାଯନ୍ତେ ।
ସତ୍ସଙ୍ଗ ଲଭ୍ୟତେ ପୁମାନ୍ ସୁକୃତି ପୂର୍ବ ସଞ୍ଚାରେ ॥

ଜନ୍ମ ଜନ୍ମାତ୍ମରର ପୁଞ୍ଜୀଭୂତ ପାପରାଶି ହୃଦୟ ମଧ୍ୟରେ
ଅବସ୍ଥିତ ଶୁଦ୍ଧ ଭକ୍ତିର ଆରାଧ ଦେବଙ୍କୁ ଆବୃତ କରି ପ୍ରକୃତିର
ଶୁଣ ପ୍ରଭାବରେ ଜୀବକୁ କର୍ମୀ, ଜ୍ଞାନୀ, ଅନ୍ୟାଭିଳାଷୀ କରି
ଗଢ଼ି ତୋଳିଥାଏ । ଏହା ସହିତ ଏ ଜଗତରେ ଅଘଗନ
ସମୟରେ ପଣ୍ଡାୟସୀ ଶକ୍ତି ମାୟାଦେବୀ, ତାଙ୍କ ଦୈବୀ ଶକ୍ତିର
ପ୍ରଭାବରେ ଅତଳ ସମୁଦ୍ରରେ ଜୀବକୁ ନିଷେପ କରେ । ସେହି
ସ୍ଥାନରେ ଜୀବ ଦିଗହରା ହୋଇ ବ୍ୟାକୁଳ ହୁଏ । ତେବେ
ସେହି ବ୍ୟାକୁଳତା ସହିତ ଜୀବର ଯଦି ପୂର୍ବଜନ୍ମର ସୁକୃତି
(ଭକ୍ତ୍ୟନୁଖୀ)ରୁ ଥରେ ସେ ନିମ୍ନଗାମୀ ପଥକୁ ପରିତ୍ୟାଗ
କରି ଭଗବତ୍ ଆରଧନାର ସ୍ଥତି ପ୍ରଦାନ କରେ । ତୁମ୍ଭରେ
ଭଗବାନ୍ ତାଙ୍କର ଐକାନ୍ତିକ ଭକ୍ତ ମାଧ୍ୟମରେ ତାକୁ ଆକର୍ଷଣ
କରି ତା'ର ସ୍ଵରୂପର ପଥ ଜାଗ୍ରତ କରି ସ୍ଵପଦାରବିନ୍ଦରେ
ସେବା ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି ।

ଏହିପରି ଭାବରେ ଐକାନ୍ତିକ ଭକ୍ତ ଏକମାତ୍ର
ଭଗବାନଙ୍କୁ ଜାଣିପାରନ୍ତି । ଅନ୍ୟ କେହି ଭଗବାନଙ୍କୁ ତଥା
ଭଗବତ୍ ତତ୍ତ୍ଵଜ୍ଞାନଙ୍କୁ ଉପଲବ୍ଧି କରିପାରନ୍ତି ନାହିଁ । ମହାପ୍ରଭୁଙ୍କ
ନୀଳାଚଳ ଆଗମନରେ ତତ୍କାଳୀନ ସ୍ଵନାମଧାନ୍ୟ ରାଜ
ପଣ୍ଡିତ ସାର୍ବଭୌମ ଭଜାରାଯ୍ୟ ବ୍ରହ୍ମବାଦର ପ୍ରସିଦ୍ଧ ପଣ୍ଡିତ
ଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ସେ ଗୌରସୁଦରଙ୍ଗ ଭଗବତାକୁ ଉପଲବ୍ଧି
କରିପାରିଲେ ନାହିଁ । ଏହାର ଏକମାତ୍ର କାରଣ ଏହା ଭକ୍ତ
ଅନୁଗ୍ରହ ବା କୃପା ସାପେକ୍ଷ । ଭକ୍ତଜନଙ୍କ କୃପା ଜରିଆରେ
ଭଗବତ୍ ତତ୍ତ୍ଵଜ୍ଞାନ ଉପଲବ୍ଧି ହୋଇଥାଏ । ନଚେତ୍ ଅନ୍ୟ
ଉପାୟରେ ଏହା ସମ୍ବନ୍ଧ ନୁହେଁ । ମହାପ୍ରଭୁଙ୍କ ସହିତ ଦାର୍ଢ ୩

ଦିନର ବେତାତ ଆଲୋଚନା ପରେ ସାର୍ବଭୌମଙ୍କ ପ୍ରତି
ଅହେତୁକୀ କୃପା ପ୍ରକାଶ କରି ପ୍ରେମ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ଶ୍ରୀ
ଗୌରହର ନିଜର ଷଡ୍ଭୂଜ ଗୌରାଙ୍ଗ ରୂପ ପ୍ରଦର୍ଶନ
କରିଥିଲେ । ଏହାକୁ ଦର୍ଶନ କରି ସାର୍ବଭୌମ ମୁଣ୍ଡିତ ହୋଇ
ପଡ଼ିଥିଲେ । ମହାପ୍ରଭୁ କୃପାକରି ତାଙ୍କୁ ସୁଷ୍ଠୁ କରାଇଲେ ।
ପ୍ରେମ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ଶ୍ରୀ ଗୌରାଙ୍ଗଙ୍କ ପ୍ରକୃତ ସ୍ଵରୂପ ଉପଲବ୍ଧି
କରି ସାର୍ବଭୌମ ଗାନ କରିଥିଲେ-

ବୈରାଗ୍ୟ ବିଦ୍ୟା ନିଜ ଭକ୍ତି ଯୋଗ
ଶିକ୍ଷାର୍ଥମେଳକ ପୁରୁଷ ପୁରାଣ
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଚେତନ୍ୟ ଶରୀରଧାରୀ
କୃପାମୁଖୁର ଯଷ୍ଟମହଂ ପ୍ରପଦେୟ ॥

ମୁଁ ପରମ ପୁରୁଷ ଭଗବାନ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ପଦାରବିନ୍ଦରେ
ଆଶ୍ୱଯ ଗ୍ରହଣ କରୁଛି, ଯେ ଆମମାନଙ୍କୁ ପ୍ରକୃତ ଜ୍ଞାନ
ଭକ୍ତିଯୋଗ ଏବଂ ବୈରାଗ୍ୟ ଶିକ୍ଷା ଦେବା ପାଇଁ ଶ୍ରୀ ଚେତନ୍ୟ
ମହାପ୍ରଭୁ ରୂପରେ ସ୍ଵୟଂ ଆବିର୍ଭୂତ ହୋଇଥିଲେ । ଯେହେତୁ
ସେ ଦିବ୍ୟ କରୁଣାର ସିଦ୍ଧୁ ଥିଲେ, ତେଣୁ ସେ ଏଠାରେ
ଅବତର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଥିଲେ । ମୁଁ ତାଙ୍କ ପଦାରବିନ୍ଦରେ ଶରଣାଗତ
ହେଉଥାଇଛି । (ଶ୍ରୀଚେତେଚ. ମଧ୍ୟ, ୭/ ୨୪୪)

ପୁନଃ ଶ୍ରୀଚେତନ୍ୟ ଚରିତାମୃତରେ ଶ୍ରୀଲ କୃଷ୍ଣଦାସ
କବିରାଜ ଗୋସାମୀ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଛନ୍ତି ଯେ, ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କର
ଶ୍ରୀଗୌରାଙ୍ଗ ରୂପରେ ଆସିବାର ଦୁଇଟି କାରଣ ହେଲା—
(୧) ପ୍ରେମ ଆସ୍ଵାଦନ ଏବଂ (୨) ନାମ ସଂକୀର୍ତ୍ତନ
ଆସ୍ଵାଦନ । ଏହା ଦୁଇ ପ୍ରକାରରେ ସଂଘଟିତ ହୋଇପାରେ ।
(୩) ବିଷ୍ୟ ଜାତୀୟ ଏବଂ (୪) ଆଶ୍ୱଯ ଜାତୀୟ
ଆସ୍ଵାଦନ । ଭକ୍ତଗଣ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ଭଲ ପାଇଲେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଯେଉଁ
ଆନନ୍ଦ ଲାଭ କରନ୍ତି, ତାହା ବିଷ୍ୟ ଜାତୀୟ ଏବଂ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କୁ
ପ୍ରୀତି କରିବା ଦ୍ୱାରା ଭକ୍ତମାନେ ଯେଉଁ ଆନନ୍ଦ ପାଆନ୍ତି
ତାହା ଆଶ୍ୱଯ ଜାତୀୟ, ଯାହା ବିଷ୍ୟ ଜାତୀୟ ସୁଖତାରୁ
କୋଟି ଶୁଣରେ ଅଧିକ । ଏଣୁ ଏହି ଆଶ୍ୱଯ ଜାତୀୟ ସୁଖତାରୁ
ସୁଖାସ୍ଵାଦନ ପାଇଁ ସେ କେଉଁ ଭକ୍ତର ଭାବ ଅଙ୍ଗୀକାର କରି
ସେହି ସୁଖାସ୍ଵାଦନ କରିବେ ଏହା ଚିନ୍ତାକରି ଦାସ୍ୟ, ସଖ୍ୟ,
ବାସଲ୍ୟ ଓ ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ ମାଧୁର୍ୟ ରସର ଆଶ୍ୱଯ ମଧ୍ୟରେ ଯେ
ସର୍ବୋତ୍ତମା, ସେହି ମହାଭାବ ସ୍ଵରୂପିଣୀ ଶ୍ରୀରାଧା
ଠାକୁରାଣୀଙ୍କର ଭାବ ଓ କାନ୍ତି ଧାରଣ ପୂର୍ବକ ନିଜର

ସ୍ଵାଭାବିକ ଶ୍ରୀମକାନ୍ତିକୁ ଆଛାଦନ କରି ଶ୍ରୀ ଗୋରାଙ୍ଗ ହେଲେ । ଏଥିପାଇଁ ଶ୍ରୀଲ ସ୍ଵରୂପ ଦାମୋଦର ଗୋସ୍ଵାମୀଙ୍କ “ରାଧାକୃଷ୍ଣ ପ୍ରଣାମ ବିକୃତି” ଶ୍ଳୋକ ଉଦ୍‌ବାର କରି ଶ୍ରୀ ଚେତନ୍ୟ ଚରିତାମୃତରେ ଶ୍ରୀଲ କବିରାଜ ଗୋସ୍ଵାମୀ ଶ୍ରୀ ଚେତନ୍ୟ ଦେବଙ୍କୁ “ନୌମୀ କୃଷ୍ଣ ସ୍ଵରୂପମ” ବୋଲି ପ୍ରଣାମ କରିଅଛନ୍ତି । ଶ୍ରୀ ଗୋରସୁନ୍ଦରଙ୍କ ଅବତାରର ଅନ୍ତରଙ୍ଗ କାରଣ ଶ୍ରୀ ସ୍ଵରୂପ ଦାମୋଦର ଗୋସ୍ଵାମୀଙ୍କ “ଶ୍ରୀରାଧାଯା ପ୍ରଣାମ ମହିମା” ଶ୍ଳୋକରେ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଛି । ତାହା ହେଲା—

ଶ୍ରୀରାଧାଯାଃ ପ୍ରଣାମ-ମହିମା କାଦୃଶୋ ବାନ୍ୟୋବା-
ସ୍ଵାଦ୍ୟୋ ହେନାଭୃତ-ମଧୁରିମା କାଦୃଶୋ ବା ମଦୀଯଃ ।
ସୌଖ୍ୟମ ଘସ୍ୟା ମଦନ୍ତୁଭବତ୍ତଃ କାଦୃଶଃ ବେତି ଲୋଭାତ୍
ତଦ-ଭାବାତ୍ୟେ ସମଜନି ଶତୀ-ଗର୍ଭ-ସିନ୍ଧୀ ହରିଯୁଃ ॥

ଅର୍ଥାତ୍— (୧) ଶ୍ରୀରାଧାଙ୍କର ପ୍ରଣାମ ମହିମା କିପରି ?

(୨) ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କର ନିଜର ମାଧୁର୍ଯ୍ୟ ବା କିପରି ? (୩) ସେହି ମାଧୁର୍ଯ୍ୟାସ୍ଵାଦନ କରି ଶ୍ରୀରାଧା ଯେଉଁ ସୁଖ ଆସ୍ଵାଦନ କରନ୍ତି, ତାହା ମଧ୍ୟ କିପରି ? ଏହି ତିନୋଟି ବାସନା ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ବ୍ରଜଲାଲରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ କରିପାରି ନାହାନ୍ତି । ଏଣୁ ଏହି ତିନୋଟି ବାସନା ପୂରଣ କରିବା ଲାଲପାଇରେ ଶ୍ରୀରାଧାଙ୍କ ସହିତ ଏକାଭୃତ ହୋଇ ଓ ତାଙ୍କର ଭାବକାନ୍ତି ବିମଣ୍ଟିତ ହୋଇ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଶ୍ରୀଗୋରସୁନ୍ଦର ରୂପରେ ଆବିର୍ଭୂତ ହୋଇ ଅନର୍ପିତଚର (ପୂର୍ବରୁ କେବେ ବିତରିତ ହୋଇନଥବା) ବ୍ରଜପ୍ରେମ ଆପାମରଙ୍କୁ ବିତରଣ କରିଥିଲେ ।

ପୁନଃ ନିଜର ଶ୍ୟାମକାନ୍ତିକୁ ଆଛାଦିତ କରିଥିବାରୁ ଶ୍ରୀ ଚେତନ୍ୟଦେବ ଛନ୍ଦାବତାର । ତେବେ ଗୋରାବତାରଙ୍କ ପ୍ରମାଣ ମହାଭାରତ ଦାନଧର୍ମ ୧୮୯ “ସୁବର୍ଣ୍ଣ ବର୍ଣ୍ଣ ହେମାଙ୍ଗୋ”, ଭବିଷ୍ୟ ପୁରାଣର “ଅନର୍ପିତ ଚରିତିରାତ୍” ଶ୍ଳୋକରେ ଦର୍ଶାଇ ଦିଆଯାଇଛି । ସେଥିପାଇଁ ଶ୍ରୀଲ କୃଷ୍ଣଦାସ କବିରାଜ ଗୋସ୍ଵାମୀ କହିଛନ୍ତି, ଉପନିଷଦରେ ଯାହାଙ୍କୁ ଅଦ୍ଵୈତବ୍ରହ୍ମ କୁହାଯାଇଛି, ତାହା ଶ୍ରୀ ଚେତନ୍ୟଦେବଙ୍କର ଶ୍ରୀ ଅଙ୍ଗକାନ୍ତି, ଯୋଗଶାସ୍ତ୍ରରେ ସିଏ ଆମାନ୍ତର୍ଯ୍ୟାମୀ ବା ପରମାମା ସେ ଶ୍ରୀ ଚେତନ୍ୟଦେବଙ୍କର ଅଂଶ ସ୍ଵରୂପ ଏବଂ ଯିଏ ବ୍ରହ୍ମ ଓ ପରମାମାଙ୍କର ଆଶ୍ରୟ ଏବଂ ଅଂଶସ୍ଵରୂପ ଷତ୍ରେଶ୍ୱର୍ୟ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭଗବାନ୍ ସେହିଁ ସାକ୍ଷାତ୍ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ

ଚେତନ୍ୟଦେବ । ଏଣୁ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ-ଚେତନ୍ୟଙ୍କ ଠାରୁ ଜଗତରେ ଆଉ ପରତ୍ତର ନାହିଁ ।

ଏ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଶ୍ରୀ ଚେତନ୍ୟ ଚରିତାମୃତ, ଆଦିଲୀଳା(୧/୩)ରେ ଶ୍ରୀଲ କୃଷ୍ଣଦାସ କବିରାଜ ଗୋସ୍ଵାମୀ ରଲ୍ଲେଖ କରିଛନ୍ତି—

ଯଦଦ୍ଵେତଃ ବ୍ରହ୍ମାପନିଷଦି ତଦପ୍ୟସ୍ୟ ତନୁଭା ।

ଯ ଆମାନ୍ତର୍ଯ୍ୟାମୀ ପୁରୁଷ ଇତି ସୋଽସ୍ୟାଂଶବିଭବଃ ॥

ଷତ୍ରେଶ୍ୱର୍ୟ୍ୟେ ପୂର୍ଣ୍ଣେ ଯ ଇହ ଭଗବାନ୍ ସ ସ୍ଵମନ୍ୟଂ ।

ନ ଚେତନ୍ୟାତ୍ କୃଷ୍ଣଙ୍କଗତି ପରତ୍ତର ପରମିତ ॥

ଉପନିଷଦ ସମୂହରେ ନିର୍ବିଶେଷ ବ୍ରହ୍ମ ରୂପେ ଯେ ବର୍ଣ୍ଣତ ତଥା ପରମାମା ରୂପେ କଥୁତ ଭଗବାନ୍ କେବଳ ତାଙ୍କର ସ୍ଵଲ୍ଲାଭିଷିକ୍ତ କଳା ଏବଂ ସେ ଷଡ଼ ଔଶ୍ୟର୍ୟରେ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ପରମପୂରୁଷ ଭଗବାନ୍ ସ୍ଵଯଂ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଅଚନ୍ତି । ସେ ଅଦ୍ୟ ସତ୍ୟ ଅଚନ୍ତି ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ତତ୍ତ୍ଵ ତାଙ୍କ ଠାରୁ ମହାନ୍ ନୁହେଁ କି ତାଙ୍କ ସହିତ ସମାନ ନୁହୁନ୍ତି ।

ଶ୍ରୀ ଚେତନ୍ୟ ଚରିତାମୃତ ଆଦିଲୀଳା ୨ୟ ଓ ୩ୟ ପରିଚ୍ଛେଦରେ ଶ୍ରୀ ଚେତନ୍ୟ ଜିଶ୍ଵରଙ୍କ ସମକ୍ଷରେ ବର୍ଣ୍ଣନା ଅଛି—

ଭାଗବତ-ଭାରତ-ଶାସ ଆଗମ ପୁରାଣ ।

ଚେତନ୍ୟ-କୃଷ୍ଣ-ଅବତାର ପ୍ରକଟ ପ୍ରମାଣ ॥

ସେଇ କୃଷ୍ଣ ଅବତାରୀ, ବ୍ରଜେନ୍ଦ୍ରକୁମାର ।

ଆପନେ ଚେତନ୍ୟ ରୂପେ କେଲ ଅବତାର ॥

(ଟେ.ଟ. ଆଦି ୮/୩ ପରିଚ୍ଛେଦ)

ଅତେବ କୁହାଯାଇପାରେ ଯେ ଉପସଂହାରରେ ଶ୍ରୀଚେତନ୍ୟ ମହାପ୍ରଭୁ ଅଭିନ୍ନ କୃଷ୍ଣ ଅଚନ୍ତି । ବ୍ରଜେନ୍ଦ୍ରନଦନ କୃଷ୍ଣ ଅବତାର ହୋଇ ମଧ୍ୟ ଲାଲାରସ ଆସ୍ଵାଦନ ନିମିତ୍ତ ଶ୍ରୀ ଚେତନ୍ୟ ରୂପେ ଅବତୀର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଥିଲେ । ଅର୍ଥାତ୍ ସ୍ଵଯଂ କୃଷ୍ଣ ଭକ୍ତାବତାର ହୋଇଥିଲେ ପ୍ରେମାସ୍ଵାଦନ ତଥା ନାମ-ସଂକାରନ ଆସ୍ଵାଦନ ନିମିତ୍ତ । ଏହା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଗମ୍ଭୀର ଲୀଳା କେବଳ ଗୋରାନ୍ତୁଗତ୍ୟ ସ୍ଵିକାରକାରୀ ଗୋରପ୍ତ୍ୟ ପାର୍ଶ୍ଵଦଗଣଙ୍କ ଆନୁଗତ୍ୟରେ ନାମଭଜନ କଲେ, ଏହି ଦିବ୍ୟଲୀଳା ପରିଷ୍ଵୁଟ ହୋଇଥାଏ । ଅତ୍ୟନ୍ତ ଭାଗ୍ୟବାନ୍ ମାନବ ହିଁ ଏହାକୁ ଆସ୍ଵାଦନ କରିପାରନ୍ତି ।

॥ ହରେକୃଷ୍ଣ ॥

ଶ୍ରୀନାମାମୃତ

କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ଶ୍ରୀମହାରୂପ ଶ୍ରୀମଦ୍ ଏ.ସି. ଭକ୍ତିବେଦାନ୍ତ ସ୍ଥାମୀ ପ୍ରଭୁପାଦ

(ଦ୍ୱିତୀୟ ଭାଗ)

୧୮. ଦିବ୍ୟନାମ କାର୍ତ୍ତନ ଦ୍ୱାରା, ଜଣେ ଉଗବାନଙ୍କ ପ୍ରତ୍ୟେଷ ସେବା ଲାଭ କରେ:-

ଦିବ୍ୟନାମ କାର୍ତ୍ତନ ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟକ୍ତ ଭୌତିକ ସ୍ଥିତିରୁ ମୁକ୍ତ ଲାଭ କରି ଉଗବାନଙ୍କ ପ୍ରତ୍ୟେଷ ସେବାରେ ନିଯୁକ୍ତ ହୁଏ:-

(ଶଶୁରପୁରୀ ଶ୍ରୀ ୧୬ ଚ' ତନ୍ୟ ମହାପ୍ରତୁଳ୍ଳ କହୁଛନ୍ତି):
କୃଷ୍ଣଙ୍କର ପବିତ୍ରନାମ ଜପକରି
ଭୌତିକ ସ୍ଥିତିରୁ ମୁକ୍ତିଲାଭ
କରାଯାଇପାରେ । ବାସ୍ତବରେ କେବଳ
ହରେକୃଷ୍ଣ ମହାମତ୍ତ ଜପକରି ବ୍ୟକ୍ତି
ଉଗବାନଙ୍କର ପାଦ-ପଦ୍ମ ଦର୍ଶନ କରିବାକୁ
ସମର୍ଥ ହେବ । ”

ଅନୁଭାଷ୍ୟରେ ଶ୍ରୀଲ ଭକ୍ତିସିଦ୍ଧାନ୍ତ ସରସ୍ତା
ଗୋସ୍ଥାମୀ କହିଛନ୍ତି ଯେ, ଦିବ୍ୟ ଜ୍ଞାନଲାଭ ମାତ୍ରେ
ପ୍ରକୃତ ପରିଣତି ଦୃଶ୍ୟହେବ ଯେ, ସେ ତଡ଼କଣାତ୍
ମାୟାର କବଳରୁ ମୁକ୍ତ ହେବ ଏବଂ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣରୂପେ
ଉଗବାନଙ୍କ ସେବାରେ ରତ ରହିବ । ପରମ ପୁରୁଷ
ଉଗବାନ ମୁକୁଦଙ୍କ ସେବା ନକଳେ ବହିରଙ୍ଗା
ଶକ୍ତି ଅଧୀନରେ ସକାମ କର୍ମରୁ ମୁକ୍ତ
ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ । ଅବଶ୍ୟ ଯେତେବେଳେ
କେହି ଅପରାଧଶୂନ୍ୟ ଭାବରେ ଉଗବାନଙ୍କର
ପବିତ୍ର ନାମ ଜପ କରେ, ସେତେବେଳେ ସେ
ଏକ ଦିବ୍ୟମୁକ୍ତ ଲାଭ କରିପାରେ, ଯାହା ଜୀବନର

ଭୌତିକ ଚିତ୍ତାଧାରାରୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ପୃଥକ୍ ଅଟେ । ଉଗବାନଙ୍କ ସେବା କରିବାଦ୍ୱାରା ପରମପୁରୁଷ ଉଗବାନଙ୍କ ସହିତ ଭକ୍ତ ନିମ୍ନ ପାଞ୍ଚ ପ୍ରକାର ସମୟରୁ ଗୋଟିଏ ରକମ ସମୟ ସ୍ଥାପନ କରେ, ଯଥା-ଶାନ୍ତ, ଦାସ୍ୟ, ସଖ୍ୟ, ବାସ୍ତଵିକ ଏବଂ ମାଧୁର୍ୟ । ଏହିପରି ଭାବରେ ସେହି ସମୟ ଜରିଆରେ ସେ

ଦିବ୍ୟ ଆନନ୍ଦ ଆସ୍ତାଦନ କରେ । ଏପରି ସମୟ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ଦେହ ଓ ମନର ଅତ୍ୟନ୍ତ ଅଟେ । ଯେତେବେଳେ ଜଣେ ଉପଲବ୍ଧି କରେ ଯେ, ଉଗବାନଙ୍କର ପବିତ୍ର ନାମ

ଉଗବାନଙ୍କ ୦୧ରୁ
ଅଭିନ୍ନ ଅଟେ,
ସେତେବେଳେ ସେ
ଉଗବାନଙ୍କର ପବିତ୍ର ନାମ ଜପ
କରିବାକୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ
ଯୋଗ୍ୟ ହୁଏ । ଏପରି ଏକ

ବିହୁଳ ଜପକାରୀ ଏବଂ
ମୃତ୍ୟୁକାରୀଙ୍କର ଉଗବାନଙ୍କ ସହିତ ପ୍ରତ୍ୟେଷ
ସମୟ ରହିଥିବାର ବିଚାର କରାଯାଏ ।

ବୈଦିକ ନାତି ଅନୁସାରେ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ
ଉନ୍ନତିର ଉନ୍ନତି ସୋପାନ ରହିଛି, ଯଥା-
ସମୟ ଜ୍ଞାନ, ଅଭିଧୋଯ ଏବଂ ପ୍ରଯୋଜନ । ପରମ
ପୁରୁଷ ଉଗବାନଙ୍କ ସହିତ ନିଜର ମୂଳ ସମୟ ସ୍ଥାପନକୁ
ସମୟ ଜ୍ଞାନ କୁହାଯାଏ, ସେହି ସ୍ଵରୂପ ସମୟ
ଅନୁସାରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ଅଭିଧୋଯ କୁହାଯାଏ
ଏବଂ ଜୀବନର ଚରମ ଲକ୍ଷ୍ୟକୁ ପ୍ରଯୋଜନ କୁହାଯାଏ,

ଯାହା ଉଗବତ ପ୍ରେମର ଅଭିବୃଦ୍ଧି ଅଟେ (ପ୍ରେମପୁମର୍ଥୋ ମହାନ)। ଯଦି ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ଗୁରୁଙ୍କ ଆଦେଶ ଅନୁସାରେ କଠୋର ଭାବରେ ବିଧୁ-ନିଷେଧ ମାନି ଚଲେ, ତେବେ ସେ ଅନାୟାସରେ ଜୀବନର ଚରମ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଲାଭ କରେ । ହରେକୁଷ ମହାମନ୍ତ୍ର ଜପ ପ୍ରତି ଆସକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି ପରମ ପୁରୁଷ ଉଗବାନଙ୍କୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଭାବରେ ସେବା କରିବାର ସୁଯୋଗ ଅନାୟାସରେ ଲାଭକରେ । ଏପରି ବ୍ୟକ୍ତି ପକ୍ଷରେ ମାୟାବାଦୀ ସନ୍ନ୍ୟାସାମାନେ ସାଧାରଣତଃ ମଭ ହେଉଥିବା ବ୍ୟାକରଣ ଚାତୁରୀ ବୁଝିବାର କୌଣସି ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ । ଶ୍ରୀପାଦ ଶଙ୍କରାଚାର୍ଯ୍ୟ ମଧ୍ୟ ଏହି କଥା ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଆରୋପ କରିଥିଲେ । “ନହିଁ ନହିଁ ରକ୍ଷତି ତୁଳୁମ୍ବୁ କରଣେ” କେବଳ ଶଙ୍କମାନଙ୍କର ଆଦ୍ୟରେ ଓ ଶେଷରେ ପ୍ରତ୍ୟେଯମାନ ଯୋଗ କରିବା ଭଲି ବ୍ୟାକରଣ ସୂତ୍ରର ଚାତୁରୀଦାରା ମୃତ୍ୟୁ କବଳରୁ କେହି ନିଜକୁ ରକ୍ଷା କରିପାରେ ନାହିଁ । ବ୍ୟାକରଣଗତ ଶଙ୍କ ଚାତୁରୀ ପ୍ରୟୋଗକାରୀ ହରେକୁଷ ମହାମନ୍ତ୍ର ଜପରେ ରତ ଥିବା କୌଣସି ଭକ୍ତକୁ ବିଭାନ୍ତ କରିପାରେ ନାହିଁ । କେବଳ ପରମ ପୁରୁଷ ଉଗବାନଙ୍କ ଶକ୍ତିକୁ ‘ହରେ’ ବୋଲି ଏବଂ ସ୍ଵୟଂ ଉଗବାନଙ୍କୁ ‘କୃଷ୍ଣ’ ବୋଲି ସମ୍ମୋଧନ କରିବା ଦ୍ୱାରା ଭକ୍ତ ନିଜ ହୃଦୟରେ ଖୁବ ଶ୍ରାନ୍ତ ଉଗବାନଙ୍କୁ ଆସାନ କରାଏ । ରାଧା ଏବଂ କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ଏହିଭଳି ଭାବରେ ସମ୍ମୋଧନ କରିବା ଦ୍ୱାରା ଭକ୍ତ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଭାବରେ ଉଗବାନଙ୍କ ସେବାରେ ନିଯୁକ୍ତ ହୁଏ । ହରେକୁଷ ମହାମନ୍ତ୍ରଦ୍ୱାରା ଉଗବାନ୍ ଏବଂ ତାଙ୍କର ଶକ୍ତିକୁ ସମ୍ମୋଧନ କରିବା ବେଳେ ସମସ୍ତ ଜ୍ଞାନ ଏବଂ ସମସ୍ତ ଶାସ୍ତ୍ର ସାର ବିରାଜମାନ କରେ, କାରଣ ଏହି ଦିବ୍ୟ ନାମ ଝଙ୍କାର ଏକ ବନ୍ଦଜୀବକୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ମୁକ୍ତି ଦେଇପାରେ ଏବଂ ଉଗବାନଙ୍କ ପ୍ରତ୍ୟେକ ସେବାରେ ନିଯୁକ୍ତ କରିପାରେ । (ଶ୍ରୀ ଚେ.ର. ଆଦି ୭/୭୩)

ନିରପରାଧ ଜପ (କୀର୍ତ୍ତନ) ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟକ୍ତି ଉଗବଦ୍ ଅନୁଭୂତି ଲାଭ କରେ, ଯୋଗ ଶକ୍ତି ଜାଗ୍ରତ କରେ ଏବଂ ପରିଶାମତଃ ଉଗବାନଙ୍କର ଏକ ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ଭକ୍ତ ବା ବିଶ୍ୱାସ ଭକ୍ତ ହୁଏ:-

(ନାରଦମୁନି ଶ୍ରୀଲ ବ୍ୟାସଦେବଙ୍କୁ କହୁଛନ୍ତି): ଏହି ପରି ଭାବରେ ସେ ହିଁ ହେଉଛନ୍ତି ପ୍ରକୃତ ଦ୍ୱାଷା, ଯେ କି

ପରମ ପୁରୁଷ ଉଗବାନ୍ ବିଷ୍ଣୁଙ୍କର ଦିବ୍ୟଧୂନି ରୂପକୁ ପୂଜା କରୁଛନ୍ତି । ଉଗବାନଙ୍କର କୌଣସି ପ୍ରକାର ଭୌତିକ ରୂପ ନାହିଁ । ହେ ବ୍ରାହ୍ମଣ ! ଏହିପରି ଭାବରେ ପରମପୁରୁଷ ଉଗବାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବେଦର ଗୁହ୍ୟତମ ଅଂଶରେ ଦିଆୟାଇଥିବା ଉଗବାନଙ୍କ ସମୟାବ୍ୟ ଦିବ୍ୟଜ୍ଞାନ ମୋତେ ପ୍ରଦତ୍ତ ହେଲା । ତପ୍ରରେ ଦିବୈୟଶ୍ଵର୍ୟ ଏବଂ ତପ୍ରରେ ତାଙ୍କର ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ପ୍ରେମମୟ ସେବା ମୁଁ ଲାଭ କଲି । ଦିବ୍ୟଧୂନି ମାଧ୍ୟମରେ ଉଗବାନଙ୍କ ସହିତ ଯେଉଁ ସମୟ ଲାଭ କରାଯାଏ, ତାହା ଉଗବାନ୍ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ଠାରୁ ଅଭିନ୍ନ ଅଟେ । ଉଗବାନଙ୍କ ନିକଟରେ ପହଞ୍ଚିବାର ଏହା ଏକ ପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଅଟେ । ଏହିପରି ଭାବରେ ଦଶଟି ପ୍ରାକୃତ ଧାରଣା ରୂପକ ଅପରାଧରୁ ରହିତ ହୋଇ ଉଗବାନଙ୍କ ସହିତ ପବିତ୍ର ସମୟ ସ୍ଥାପନ କରି ଭକ୍ତ ଭୌତିକ ସ୍ଥିତିରୁ ଉର୍ଧ୍ଵକୁ ଉଠି ବୈଦିକ ଜ୍ଞାନର ଆତ୍ମରିକ ରହସ୍ୟକୁ ହୃଦୟଜାମ କରିପାରେ । ଯେଉଁ ଭକ୍ତଙ୍କର ଶୁଣୁ ଏବଂ ଉଗବାନଙ୍କ ଠାରେ ଗଭୀର ଶ୍ରୀଦା ଥାରୁ ଅନ୍ତରିକ୍ଷରେ ଉଗବାନଙ୍କ ପ୍ରକାଶିତ ହୁଅଛି । ଏହାପରେ ଭକ୍ତ ଅଷ୍ଟବିନ୍ଦୀ ଲାଭ କରେ । ସର୍ବୋପରି ଭକ୍ତ ଉଗବାନଙ୍କର ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ଭକ୍ତମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସ୍ଵାକୃତ ହୁଏ । ଯେ ଶୁଦ୍ଧ ଭକ୍ତ ସେ ନିଜ ଭିତରେ ସ୍ଵପ୍ନ ଥିବା ସିଦ୍ଧି ପ୍ରଦର୍ଶନ ନକରି ଅଧୂକ ପରିମାଣରେ ଉଗବତ ସେବା କରିବାରେ ଆଗ୍ରହୀ ହୁଏ । ଶ୍ରୀ ନାରଦମୁନି ଭକ୍ତର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଅନୁଭୂତିରୁ ଏସବୁ କଥା କହିଲେ ଏବଂ ସେ ଉଗବାନଙ୍କର ଦିବ୍ୟ ନାମୋଜାରଣ କରି ଯାହାସବୁ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇପାରିଛନ୍ତି, ତାହା ଯେ କୌଣସି ଭକ୍ତ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇପାରିବ ଯଦି ସେ ନାରଦମୁନିଙ୍କ ପନ୍ଥ ଅନୁସରଣ କରନ୍ତି । ଉଗବାନଙ୍କର ଦିବ୍ୟ ନାମୋଜାରଣରେ କାହାରି ପ୍ରତି କୌଣସି ପ୍ରକାର ବାଧା ନାହିଁ । ଶ୍ରୀନାରଦଙ୍କ ପ୍ରତିନିଧିଙ୍କ ଠାରୁ ଅର୍ଥାତ୍ ଶୁଣୁ ପରମାରାରେ ଆସୁଥିବା ଶୁଣୁଙ୍କଠାରୁ ଏହା ପ୍ରାପ୍ତ ହେଲେ ବ୍ୟକ୍ତି ନିର୍ବିଘ୍ନରେ ଉଗବାନଙ୍କ ନାମୋଜାରଣ କରିପାରେ । (ଶ୍ରୀ.ଉ. ୧/୫/୩୮-୩୯)

ହରେକୁଷ କୀର୍ତ୍ତନ ଯେ କେବଳ ଜଣକୁ ମିଥ୍ୟାହଙ୍କାରରୁ ମୁକ୍ତ କରେ ସେତିକି ନୁହେଁ, ବରଂ ଆମାକୁ ଏହାର ଶାଶ୍ଵତ, ମୌଳିକ ସ୍ଥିତି ଶୁଦ୍ଧ ଭକ୍ତିଯୋଗ

ସ୍ତ୍ରୀରକୁ ଉନ୍ନୀତ କରାଏ:-

କେବଳ ‘ଅହଙ୍କାର’କୁ ବୁଝିବା ଅର୍ଥ ମିଥ୍ୟା ସମୀକରଣକୁ ବୁଝିବା, ତାହାଛଡ଼ା ଅଧିକ କିଛି ନୁହେଁ । କେବଳ ଏତିକି ଯଦି ବୁଝିବା, ମୁଁ ଜଡ଼ବସ୍ତୁ ନୁହେଁ, ମୁଁ ଆମା ଅଟେ, ତାହା ପୂର୍ଣ୍ଣତା ନୁହେଁ । ମାୟାବାଦୀ, ନିର୍ବିଶେଷବାଦୀ ଦାର୍ଶନିକ କେବଳ ନିଶ୍ଚେଧାର୍ଥକ ମାର୍ଗଟିକୁ ଭାବେ, ମୁଁ ଜଡ଼ବସ୍ତୁ ନୁହେଁ, ମୁଁ ଏ ଶରୀର ନୁହେଁ । ଏହା ରହିବ ନାହିଁ । ତୁମକୁ ଯେ କେବଳ ଏତିକି ଅନୁଭବ କରିବାକୁ ହେବ, ତୁମେ ଜଡ଼ବସ୍ତୁ ନୁହେଁ, ସେତିକି ନୁହେଁ, ତୁମକୁ ଚିତ୍ତ ଜଗତରେ ସେବାରତ ହେବାକୁ ପଡ଼ିବ । ସେ ଚିନ୍ତଗତର ଅର୍ଥ ହେଲା, କୃଷ୍ଣଚେତନାରେ କର୍ମ କରିବା । ସେ ଚିତ୍ତଗତ, ଆମର ବାସ୍ତବ ଜୀବନଧାରା କୃଷ୍ଣଚେତନା ଅଟେ ।...

ମହାମନ୍ତ୍ର କୀର୍ତ୍ତନ— “ହରେକୃଷ୍ଣ, ହରେକୃଷ୍ଣ,
କୃଷ୍ଣକୃଷ୍ଣ, ହରେ । ହରେରାମ, ହରେରାମ,
ରାମରାମ, ହରେହରେ ॥” କଲେ ଯେ, କେବଳ ଏ ଭ୍ରମ ଧାରଣା-ମିଥ୍ୟା ଅହଙ୍କାର ଦୂର ହୋଇଯିବ, ସେତିକି ନୁହେଁ, ଏହା ତାହାର ବହୁତ ଉର୍ଦ୍ଦ୍ଵକୁ ଯାଏ, ଏପରି ପ୍ରରକୁ ଯାଏ, ଯେଉଁଠି ବିଶୁଦ୍ଧ ଆମା ସତ୍-ଚିତ୍-ଆନନ୍ଦମନ୍ୟ ସେବାରେ-ପ୍ରେମପୂର୍ଣ୍ଣ ଉଗବତ ସେବାରେ ରତ ହୁଏ । ଏହା ହେଉଛି ତେତନାର ସର୍ବୋତ୍ତମାନ ପ୍ରରକୁ ଯାଏ । ଯେଉଁ ବନ୍ଧୁଜୀବଣ ବର୍ତ୍ତମାନ ଜନ୍ମ-ମୃତ୍ୟୁ ଚକ୍ରରେ ଘୂରିବୁଲି ଏ ଭୌତିକ ଜଗତରେ ବିଭିନ୍ନ ଯୋନିରେ ଜନ୍ମଲାଭ କରୁଛନ୍ତି, ସେହିମାନଙ୍କର ଏହା ହେଉଛି ଅନ୍ତିମ ଲକ୍ଷ୍ୟ । (କୃଷ୍ଣଭାବନା:
ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ ଯୋଗପଦିତି)

୧୯. ଦିବ୍ୟନାମ କୀର୍ତ୍ତନ ଦ୍ୱାରା, ବ୍ୟକ୍ତି କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ବୁଝିବାକୁ । ଅନୁଭବ କରିବାକୁ/ଦେଖିବା ପ୍ରରକୁ ଆସିଥାଏ:-

କୀର୍ତ୍ତନଦ୍ୱାରା ଜଣେ କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ବୁଝିବା ପ୍ରରକୁ ଆସେ:-

ଅତେବ କୃଷ୍ଣଙ୍କର ପବିତ୍ର ନାମ, ରୂପ, ଗୁଣ ଓ ଲୀଳାକୁ ଭୌତିକ ଜନ୍ମିଯଗଣ ଉପଲବ୍ଧି କରିପାରିବେ ନାହିଁ ।

ଯେତେବେଳେ କୌଣସି ବନ୍ଧୁଜାବ କୃଷ୍ଣଚେତନାରେ ଜାଗ୍ରତ ହୋଇ ଜିହ୍ଵା ସାହାଯ୍ୟରେ ପବିତ୍ର କୃଷ୍ଣନାମ ଗାନ କରି ଉଗବତ ସେବା କରିବ ଏବଂ ଉଗବତ ପ୍ରସାଦ ଆସ୍ଵାଦନ କରିବ, ସେତେବେଳେ ଜିହ୍ଵା ଶୁଦ୍ଧ ହେବ ଏବଂ କୃଷ୍ଣ ପ୍ରକୃତରେ କିଏ ତାହା କ୍ରମେ ବୁଝିପାରିବ ।” (ଶ୍ରୀଉ.ର.ସି. ୧/୭/ ୨୭୪ ଦ୍ରୁଷ୍ଟବ୍ୟ) (ଶ୍ରୀ ଚୈ.ଚ. ମଧ୍ୟ ୧୭/୧୭୭)

କୃଷ୍ଣ କହୁଛନ୍ତି ଯେ, ହଜାର ହଜାର ମଣିଷ ମଧ୍ୟରେ କେହି ଜଣେ ଜୀବନରେ ପୂର୍ଣ୍ଣତାପ୍ରାୟ ହେବାକୁ ଚେଷ୍ଟାକରେ ଏବଂ ଏ ପ୍ରକାର ପୂର୍ଣ୍ଣତାପ୍ରାୟ ମାର୍ଗରେ ଥିବା ହଜାର ହଜାର ମାନବଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ କେବଳ ଜଣେ କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ବୁଝିପାରେ । ତେଣୁ କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ବୁଝିବା ଅତି ସହଜ ନୁହେଁ; କିନ୍ତୁ ଏହା ମଧ୍ୟ ଅତି ସହଜ ନୁହେଁ, କିନ୍ତୁ ଏଥୁ ସଙ୍ଗେ ଏହା ମଧ୍ୟ ଅତି ସହଜ ହୁଏ, ଯଦି ତୁମେ ଅନୁମୋଦିତ ନିଯମ ପାଲନ କରିବ... । କୃଷ୍ଣ କହିଛନ୍ତି ଯେ, ହଜାର ହଜାର ମନୁଷ୍ୟମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଜଣେ ତାଙ୍କୁ ବୁଝିପାରେ; କିନ୍ତୁ କେବଳ ଏଇ ହରେକୃଷ୍ଣ କୀର୍ତ୍ତନ କରି, ଯେପରି ଶ୍ରୀ ଚୈତନ୍ୟ ମହାପ୍ରଭୁ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ କରିଛନ୍ତି- କୀର୍ତ୍ତନ ଓ ନର୍ତ୍ତନ ସାହାଯ୍ୟରେ ତୁମେ ଅତି ଅଛ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ବୁଝିପାରିବ । (କୃଷ୍ଣଭାବନା: ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ ଯୋଗପଦିତି)

ତାହାହିଁ ଯୋଗ୍ୟତା ଉଗବଦ୍ ଗୀତା ମୌଳିକ ରୂପରେ ଏବଂ କୃଷ୍ଣ ସ୍ଵର୍ଗ ଯେପରି ତାଙ୍କୁ ବୁଝିବା ପାଇଁ ଜଣେ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ କୃଷ୍ଣ ଚେତନଶୀଳ ହେବା ଉଚିତ । ଏବଂ ଏହି କୃଷ୍ଣଚେତନା କ’ଣ ? ତାହା ହେଉଛି ଚିତ୍ରପକ ଦର୍ପଣକୁ ମାର୍ଜିତ କରିବା— “ହରେକୃଷ୍ଣ,
ହରେକୃଷ୍ଣ, କୃଷ୍ଣକୃଷ୍ଣ, ହରେହରେ-ହରେରାମ,
ରାମରାମ, ହରେହରେ” ଏହି ମହାମନ୍ତ୍ର କୀର୍ତ୍ତନ କରି ଏବଂ ଉଗବଦ୍ ଗୀତା ଶ୍ରୀବଣ କରି, ଆମେ କୁମଶୀଳ କୃଷ୍ଣ ଚେତନା ଲାଭ କରିବା । ଇଶ୍ଵରଙ୍କ ସର୍ବ ଭୂତାନା (ଉ.ଗୀ. ୧୮/୭୧) । କୃଷ୍ଣ ସଦା ସର୍ବଦା ତୁମ ହୃଦୟରେ ଅବସ୍ଥାନ କରିଛନ୍ତି । ଶରୀର ରୂପକ ବୃକ୍ଷରେ ସ୍ଵତନ୍ତ୍ର ଆମା ଏବଂ ପରମାମା ଉଭୟେ ଅବସ୍ଥାନ କରିଛନ୍ତି ।

॥ ହରେକୃଷ୍ଣ ॥

শ্রীল প্রভুপাদলীলামৃত

শ্রী শ্রীমদ্ব সত্ত্বস্বরূপ বাস গোষ্যামী

(অন্তরাষ্ট্রীয় কৃষ্ণভাবনামৃত সংগ্রহ প্রতিষ্ঠান আচার্য শ্রী শ্রীমদ্ব এ.বি. উচ্চিবেদান্ত স্বামী প্রভুপাদ সন্ধি ১৯৭৪ মঙ্গিহারে ৭৯বর্ষ বয়সে নিজের গুরু মহারাজকে আদেশ ক্রমে সমগ্র ইংরাজী ভাষাভাষী রাষ্ট্রে কৃষ্ণভাবনার প্রচার নিমিত্ত আমেরিকা যাত্রা করিথলে। বাবর্ব মধ্যে ভারতীয় বৈদিক ধারণাকে উৎসর্গ করিয়েছিলে, যাহাকি আজি বিশ্বে বিভিন্ন বিশ্ববিদ্যালয়মানকারে আদর্শ গ্রন্থ ভাবে স্বাকৃত। এহাপ্রতি শ্রীল প্রভুপাদ সমগ্র বিশ্বে কৃষ্ণভাবনা প্রচার উদ্দেশ্যে ভূমণ করি অনেক মন্তব্য, বৈদিক পাঠশালা ও বৈদিক কৃষ্ণ ধর্মাজ্ঞান প্রতিষ্ঠা করিথলে। সন্ধি ১৯৭৭ মঙ্গিহা নভেম্বর ১৪ তারিখে ভগবান শ্রীকৃষ্ণকে লীলামূলক শ্রীধ্যাম বৃদ্ধাবনরে এই ইহলীলা সমরণ কলে। পাঠকমানকার অবগতি নিমিত্ত এই মহান শুষ্ঠি কৃষ্ণ উচ্চক জীবন। এই পত্রিকারে ধারাবাহিক রূপে প্রকাশিত হোতাছি।

৩

মালকৃষ্ণ পত্রি চালিলে এবং প্রভুপাদ প্রায় স্বরূ বাক্যের বাধা প্রদান করিবাকু লাগিলে। উক্তগুণ প্রভুপাদকে দার্শন কেতে সপ্তাহ ধরি এপরি ক্রোধুত থুবার দেখ্য নথলে। যেতেবেলে তমালকৃষ্ণ হংসদৃঢ়কে উভর পাঠ কলে, যেতেবেলে প্রভুপাদ আনন্দ প্রকাশ কলে যে তাঙ্কের শিষ্য অনুরূপ কেতেটি পঁঠে তিআরি করিছতি। প্রভুপাদ কহিলে, “যে অতি কঢ়া যুক্তি করুছতি।” “এহাহি প্রচার।”

শ্রীল প্রভুপাদকে পাশ্চাত্য যিবাকু দুঁজটি বিষয় অনিষ্টিত করুথলা। গোটিএ হেলা জাগতিক ঔপচারিকতা পাপপোর্ত এবং যুক্তরাষ্ট্র আমেরিকার আবাসিক কার্ড এবং অন্যটি হেলা জেয়াতিষঞ্জ মত উপরে উভিকরি শ্রীল প্রভুপাদকে ব্যক্তিগত অনিছ্টা এবং তাঙ্কের স্বাস্থ্য মধ্য মুখ্য বিষয় থুলা। কিন্তু বেলেবেলে যে সবুকিছিকু তুল্ল কলাপরি জ্ঞাপত্তুথলে এবং যে কৌশল প্রকারে তাঙ্কে লক্ষ্যন নেবা পাই যেবকমানকে নির্দেশ

দেଉথলে। পূর্বৰু যে কেতেক জটিলতা সহিত কারবার করিবা পাই অভিগামকু কলিকতা পাঠাইথলে। তাঙ্কের যুক্তরাষ্ট্র আমেরিকার নাগরিকত্বের সূচক সবুজপত্র (গ্রান্স কার্ড) র সময় অভিবাহিত হোଇথলা। এবং দিল্লীরে থুবা কন্সুলেট তাঙ্কে এক সাক্ষাত্কার দেবা পাই বাধা করুথলে। এ সময় মধ্যে প্রভুপাদকে পাপ্তপোর্ত এবং এক অস্থায়ী বিদেশ যাত্রা লাগি বৈধ অনুমতিপত্র প্রস্তুত হোইয়াকেলু। এবং এহা তারি বা পাঞ্চ দিন লাগিব। জনৈক আয়ুবের্দি চিকিৎসক যে বেলেবেলে প্রভুপাদকে দর্শন করিবাকু আস্থালে যে প্রভুপাদকে কহিলে যে এক সপ্তাহ বা অধিক কিছি সময় অপেক্ষা করত্ব। কিন্তু প্রভুপাদ দেখলে ভূমণ পাই ইছা করি কিছি কার্য্য করিবা এবং পরে নম্বীবা এবং তা'পরে পুনর্বার যিবা পাই স্থির করিবা, কেবল অযথা সময়ের অপচয়। যুক্তরাষ্ট্র আমেরিকার কন্সুলেট এক সাক্ষাত্কার পাই বাধা করুছতি, শুণি-যাহাকি শ্রীল প্রভুপাদকে পক্ষের শারীরিক দৃষ্টিকোণের

ଅସମ୍ଭବ ଅଟେ- ସେ ବିଶ୍ଵାମ ନେଇପାରିଲେ ନାହିଁ । ଘଣ୍ଠା-ଘଣ୍ଠା ଧରି ବିଛଣାରେ ପଡ଼ିରହି ସେ ପରିଶେଷରେ ତମାଳକୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ଡକାଇଲେ ଓ କହିଲେ, “ମୁଁ ଯିବା ପାଇଁ ଜଛା କରୁଛି । ତୁମେ ମୋତେ ନେବା ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବ କି ? ସେ କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ମୋତେ ନିଆ । ଏଠାରେ ମୁଁ କିଛି ଭଲ ଆଶା କରୁ ନାହିଁ । ସେଠାରେ ମନସ୍ତାତ୍ତ୍ଵିକ ଉତ୍ସାହ ଅଛି । ଭୟ କର ନାହିଁ । ମୁଁ ଭୟ କରୁ ନାହିଁ । ଏଠାରେ ମନ୍ଦିରରେ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରେ ବା ସେଠାରେ ହେଉ ସବୁ ଦୈକୁଣ୍ଠ ଅଟେ ।”

ତମାଳକୃଷ୍ଣ କହିଲେ— ସେ ପ୍ରଥମେ ସେଠାରେ ଉପସ୍ଥିତ ଥିବା କେତେକ ଜିବିସି ସଭ୍ୟମାନଙ୍କ ସହିତ ଆଲୋଚନା କରିବେ । କିନ୍ତୁ ସେତେବେଳେ ଭକ୍ତଗଣ ସେଦିନ ଅପରାହ୍ନରେ ପ୍ରଭୁପାଦଙ୍କ କୋଠରାକୁ ଆସିଲେ ସେତେବେଳେ ପ୍ରଭୁପାଦ କହିଲେ, “କୌଣସି ଆଲୋଚନା ନାହିଁ । ମୁଁ ମୋର ମନ ମଧ୍ୟରେ ସ୍ଥିର କରିଯାଇଛି । ଯିବା ପାଇଁ ତଡ଼କଣାତ୍ ବ୍ୟବସ୍ଥା କର ।”

କିନ୍ତୁ ସେଥୁରେ ପୁନର୍ବାର ଅନିଶ୍ଚିତତା (ଜଟିଲତା) ଦେଖାଦେଲା । ଚିକିତ୍ସକ ଶ୍ରୀଲ ପ୍ରଭୁପାଦଙ୍କୁ ଆଉ ଏକ ସପ୍ତାହ ଅପେକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ କହିଲେ ଏବଂ ଶ୍ରୀଲ ପ୍ରଭୁପାଦ ମଧ୍ୟ ଜଛା କରୁନଥିଲେ ଯୁଦ୍ଧରାଷ୍ଟ୍ର ଆମେରିକାର ସବୁଜ ପତ୍ର ବ୍ୟତୀତ ଭାରତ ଛାଡ଼ିବା ପାଇଁ । ସେ ବଳବନ୍ତଙ୍କୁ କଲିକତା ପଠାଇଲେ, ଚେଷ୍ଟା କରି ସବୁଜପତ୍ର ପ୍ରାୟ ହେବା ପାଇଁ । ଏହିପରି ଅନେକଶ୍ରୀଏ ଅସମାନ୍ତିତ ଘରଣା ସହିତ ପ୍ରଭୁପାଦ କୌଣସି ସିଙ୍ଗାନ୍ତ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିପାରିଲେ ନାହିଁ । ବର୍ତ୍ତମାନ ଇଂଲଣ୍ଡ ଯିବେ ବା ଅପେକ୍ଷା କରିବେ ।

ଶ୍ରୀଲ ପ୍ରଭୁପାଦ କହିଲେ— “ମୁଁ ଯୋଜନା କରିଛି ଆମେରିକାରେ ରହିବା ପାଇଁ । ମୁଁ ଭାଗବତ ସମାୟ ନକରିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଫେରିବି ନାହିଁ । ମୁଁ ସେଠାରେ ସଂଗଠନ କରିବାକୁ ଚାହୁଁଛି । ଆମେରିକୀୟ ବାଲକଶ୍ରୀଏ ଏତେ ସୁନ୍ଦର ଅଟନ୍ତି । ଯଦି ମୁଁ ସବୁକିଛିକୁ ଶକ୍ତ କରିଦିଏ, ତାହାହେଲେ ଆଦୋଳନ ସ୍ଥିର ହୋଇ ରହିବ । ଚାଲ ବର୍ତ୍ତମାନ ଯିବା । ଚିକିତ୍ସକ କହିବେ ଔଷଧ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ଚାରିଦିନ ସମୟ ଲାଗିବ, ତପ୍ରରେ ଆଉ ଅଛି କିଛି ଦିନ ଅପେକ୍ଷା କର । ଏହାହିଁ ସେମାନଙ୍କର ଧାରା ।” ପରିଶେଷରେ କଲିକତାରେ ଥିବା ଅଭିରାମଙ୍କଠାରୁ

ଖବର ଆସିଲା ଯେ ପାସପାର୍ଟ ସୁରକ୍ଷିତ ଅଟେ ଏବଂ କଲିକତାରେ ଥିବା ଆମେରିକୀୟ କନସ୍ପୁଲେଟ୍ ସବୁଜ ପତ୍ର ପାଇବାରେ ତାଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବେ । ତମାଳକୃଷ୍ଣ ଉପର ମହଲାକୁ ଦୌଡ଼ି ପାଇ ଶ୍ରୀଲ ପ୍ରଭୁପାଦଙ୍କୁ କହିଲେ, “ଏକ ଅତି ଭଲ ସମ୍ବାଦ ଅଛି ।” ଶ୍ରୀଲ ପ୍ରଭୁପାଦ ଶୟ୍ୟାରେ ପଡ଼ି ରହିଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ସେତେବେଳେ ସେ ଖବରଟା ଶୁଣିଲେ, ସେତେବେଳେ ସେ ଧାରେ ଧାରେ ହାତରେ ତାଳି ମାରିବା ଆରମ୍ଭ କଲେ, ଏହା କହି— “ମୋତେ ସୁସମ୍ବାଦ ଦିଆ ଏବଂ ଜୀବିତ ରଖ ।” ସେ ଲକ୍ଷ୍ମୀନ କଥା ଭାବିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ସେ କହିଲେ— “ସେଠିକାର ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ରାଧା-କୃଷ୍ଣ ବିଗ୍ରହ ଦ୍ୱୟ ଏତେ ସୁନ୍ଦର ଅଟନ୍ତି ।” “ରାଧା-ଲକ୍ଷ୍ମୀନେଶ୍ଵର-ସେ ଜଣେ ଅତି ନିରାହ ବାଳକ ।” ତମାଳକୃଷ୍ଣ ଶ୍ରୀଲ ପ୍ରଭୁପାଦଙ୍କୁ ମନେ ପକାଇଦେଲେ ସେମାନେ କିପରି ସେହି ବିଗ୍ରହଦ୍ୱୟଙ୍କୁ ପ୍ରାୟ ହୋଇଥିଲେ । ପ୍ରଭୁପାଦ କହିଲେ, ହଁ, ଏହା ଅପ୍ରତ୍ୟୋଗିତ ଥିଲା । ମୁଁ ଏକ ନେରାଶ୍ୟୟକୁ ପରିଷ୍ଠିତିରେ ଥିଲି । କିନ୍ତୁ କୃଷ୍ଣ କହିଲେ— “ମୁଁ ଏଠାରେ ଅଛି । ମୋତେ ନିଆ ।” ଶ୍ରୀଲ ପ୍ରଭୁପାଦ ଭକ୍ତିବେଦାନ୍ତମାନର ସମୟରେ କହିଲେ— ମୋ କୋଠରା ସମ୍ମଖରେ ଥିବା ଲନ୍ ଅତି ମନୋମୁକ୍ତର ଅଟେ । ମୁଁ ଭାବୁଛି ଭଲ ସମୟ ଅସିଗଲା । ମଧୁଦିଷ୍ଟ ଆସିଛନ୍ତି ଓ ଗୋରସୁନ୍ଦର ମଧ୍ୟ ଆସିଛନ୍ତି- ହଜିଥିବା ପିଲା ଦୁଇଟି ଆସିଛନ୍ତି ।” ଏଗୁଡ଼ିକ ଉଭମ ଲକ୍ଷଣ ।” ସେ ଯେମିତି କହି ଚାଲିଲେ ସେମିତି ତାଙ୍କର ସ୍ଵର, ଯାହା ପ୍ରଥମେ ଶୀଣ ଓ ଦୁର୍ବଳ ଥିଲା, ତାହା ଅଧିକ ଶକ୍ତିଯୁକ୍ତ ହୋଇ ବଢ଼ିଲା । ସେ ତାଙ୍କର କେତେକ ଶିକ୍ୟଙ୍କ ପତନକୁ ସ୍ଵାଚାର କହିଲେ— “ହୁଏତ, ସେଠାରେ କିଛି ଭୁଲ । ଆଇପାରେ ।” “କିନ୍ତୁ ଏହାକୁ ସଂଶୋଧନ କରାଯାଇପାରିବ । ସେ ସମୟରେ ଅପରାଧ ନ କରିବା ପାଇଁ ଯତ୍ନବାନ୍ ହେବା ଉଚିତ । ସେ କୃଷ୍ଣଙ୍କର ସାମାନ୍ୟତମ ସେବା କରିଛି, କୃଷ୍ଣ ସେ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ଆଦୋ ଭୁଲନ୍ତି ନାହିଁ ।”

ତମାଳକୃଷ୍ଣ କହିଲେ, “ପ୍ରଭୁପାଦ, ଆପଣ ମଧ୍ୟ ଭୁଲନ୍ତି ନାହିଁ ।” “ମୁଁ କିପରି ଭୁଲିଯିବି ? ଶ୍ରୀ ଚୈତନ୍ୟ ମହାପ୍ରଭୁ ଓ ମୋର ଗୁରୁ ମହାରାଜଙ୍କ ଲକ୍ଷ୍ୟ ପୂରଣ ପାଇଁ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାରେ ଆପଣମାନେ ସମସ୍ତେ ମୋତେ ସାହାଯ୍ୟ କରିଛନ୍ତି ।

॥ ହରେକୃଷ୍ଣ ॥

ଶ୍ରୀମଦ୍ ଉଗବଦ୍ ଗୀତା

ପାରାମୃତ

କୃଷ୍ଣକୃପା ଶ୍ରୀମୂର୍ତ୍ତ ଶ୍ରୀମଦ୍ ଏ.ସି. ଉତ୍କିବେଦାନ୍ତ ସ୍ଵାମୀ ପ୍ରଭୁପାଦ

ଉଗବଦ୍ ଗୀତା ୨/୯, ଅକ୍ଲାଷ୍ଟ ଫେବୃଆରୀ ୨୧, ୧୯୭୩

ପୂର୍ବ ପ୍ରକାଶିତ ଉତ୍ତାରୁ.....

୭

ହି ଶରୀର ଯୋଗୁଁ ହିଁ ଗୋଟିଏ ରାଷ୍ଟ୍ର ଅନ୍ୟ ରାଷ୍ଟ୍ର ସହିତ ସଂଘର୍ଷ କରୁଛି । ଏଣୁ ଯସ୍ୟାମୁ-ବୁଦ୍ଧିଃ କୁଣପେ ତ୍ରିଧାତୁକେ । “ଜଣେ ଯେ ଏହି ଶରୀର ଯାହା ଜଳ, ବାୟୁ ଓ ଉତ୍ତାପର ସମାହାରରେ ଗଠିତ, ତାହା ସହିତ ନିଜର ପରିଚୟ ପ୍ରଦାନ କରିଛି ଏବଂ ଶରୀରରୁ ଜାତ ସନ୍ତାନ, ସନ୍ତତିଙ୍କୁ ନିଜ ସ୍ଵଜନ ବୋଲି ପରିଚୟ ପ୍ରଦାନ କରୁଛି, ଅର୍ଥାତ୍ ଶରୀର ଜାତ ଏହି ପୁତ୍ର କନ୍ୟାଙ୍କ ପ୍ରତି ଆସନ୍ତି ଥାଏ ଏବଂ ଭୌମ-ଇଜ୍ୟ ଧୀୟ-“ଯେଉଁ ଭୂମିରେ ଏ ଶରୀର ବୃକ୍ଷପ୍ରାୟ ହୋଇଛି, ତାହା ପୂଜନୀୟା ଥାଏ ।” ବର୍ତ୍ତମାନ ସମସ୍ତେ ଭୂମି ପାଇଁ ସଂଘର୍ଷ କରୁଛନ୍ତି । “ଆହା, ଆୟୋମାନେ ଭାରତୀୟ ଅଟ୍ଟ, ଆୟୋମାନେ ପାକିସ୍ତାନୀ, ଆୟୋମାନେ ଭିଏନାମୀ, ଆମେ ଆମେରିକୀୟ ଆମେ ଜର୍ମାନ ଅଟ୍ଟ ଇତ୍ୟାଦି ପରିଚୟ ଦେଉଛେ । ଏତେ ଅଧିକ ସଂଘର୍ଷ ହୋଇଚାଲିଛି । ଜମି ପାଇଁ ଏତେ ଗଣ୍ଠଗୋଳ ଘରୁଛି । ଜମି ହିଁ ପୂଜ୍ୟ ଓ ଏଥୁପାଇଁ ଜଣେ ତା’ର ମୂଲ୍ୟବାନ୍ ଜାବନକୁ ମଧ୍ୟ ଉତ୍ସର୍ଗ କରୁଛି । ତୁମେ ଦେଖ ତ ? ଭୂମି ଏତେ ପ୍ରିୟ କାହାକି ? ଏ ଶରୀରଟି ସେହି ଭୂମିରୁ ଜାତ ହୋଇଛି । ଏଣୁ ଏହି ଶାରୀରିକ ସଂପର୍କ କଥା ମଧ୍ୟ ସେଠାରେ ଆସିଛି ।

ଏଣୁ ଯସ୍ୟାମୁ-ବୁଦ୍ଧିଃ କୁଣପେ ତ୍ରିଧାତୁକେ ସ୍ବ-ଧୀୟ କଳତ୍ରାଦିଶୁ ଭୌମ-ଇଜ୍ୟ-ଧୀୟ...। ବର୍ତ୍ତମାନ ରକ୍ଷାୟ ଦର୍ଶନରେ ଉଗବାନ୍ ଶଭର ଅର୍ଥ କିଛି ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ସେମାନଙ୍କ ଜମି ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କର ସବୁ କିଛି ଅର୍ଥ ଅଛି । ଏଣୁ ଯସ୍ୟାମୁ-ବୁଦ୍ଧିଃ କୁଣପେ ତ୍ରିଧାତୁକେ: “ଜଣେ ଯେ ଏ

ଶରୀର ସହିତ ପରିଚୟ ଦିଏ ଏବଂ ଯେ ଶରୀରରୁ ଉପନ୍ନ ସନ୍ତାନ, ସନ୍ତତିଙ୍କୁ ନିଜ ଜନ ବୋଲି ମନେକରେ ଏବଂ ଯେଉଁ ଭୂମିରେ ଏ ଶରୀର ଜନ୍ମ ତାହାହିଁ ପୂଜ୍ୟ” ଯତ୍-ତୀର୍ଥ-ବୁଦ୍ଧିଃ ସଲିଲେ । ବର୍ତ୍ତମାନ ଶ୍ରୀଷ୍ଟିଯାନ୍ ଜଗତରେ ମଧ୍ୟ ଜୋର୍ଡନ ନଦୀର ଜଳକୁ ପବିତ୍ର ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯାଏ । ତତ୍ତ୍ଵ ଭାବରେ ହିନ୍ଦୁମାନେ ମଧ୍ୟ ଯେତେବେଳେ କୌଣସି ତାର୍ଥକୁ ଯା’ନ୍ତି ସେମାନେ ପବିତ୍ର ନଦୀରେ ସ୍ଥାନ କରନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଜଣେ ଜାଣି ରଖିବା ଉଚିତ୍ ଯେ ତାର୍ଥ ସ୍ଥାନକୁ ଯିବାର ଅର୍ଥ ନୁହେଁ କେବଳ ତାର୍ଥ ଜଳରେ ସ୍ଥାନ କରିବ । ତାର୍ଥ ସ୍ଥାନକୁ ଯିବାର ପ୍ରକୃତ ଅର୍ଥ ହେଲା-ଆଧୁନିକ ଜ୍ଞାନରେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ବୁଦ୍ଧିମାନ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଖୋଜି ବାହାର କରିବା । ସେମାନେ ସେଠାରେ ବାସ କରୁଛନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ ସଙ୍ଗ କରିବା, ସେମାନଙ୍କ ଠାରୁ ଜ୍ଞାନ ପ୍ରାୟ ହେବା ତାର୍ଥ ଯାତ୍ରା ବା ତାର୍ଥସ୍ଥାନକୁ ଯାତ୍ରାର ତାହାହିଁ ଉଦେଶ୍ୟ ଥାଏ । ଠିକ୍ ଯେପରି ମୋର ବାସସ୍ଥାନ ବୃଦ୍ଧାବନରେ ଅଛି । ବୃଦ୍ଧାବନରେ ବହୁତ ବଡ଼ ବଡ଼ ପଣ୍ଡିତ ଅଛନ୍ତି ଏବଂ ସାଧୁ-ସନ୍ନମାନେ ବାସକରୁଛନ୍ତି । ଏଣୁ ଜଣେ ଏ ପ୍ରକାର ତାର୍ଥସ୍ଥାନକୁ ଯିବା ଉଚିତ୍ କେବଳ ନଦୀରେ ସ୍ଥାନ କରିବା ପାଇଁ ନୁହେଁ, ବର୍ତ୍ତ ସେମାନେ ବୁଦ୍ଧିମାନ୍ ହୋଇଥିବା ଉଚିତ୍, କିଛି ପରମାର୍ଥକ ଦିଗରୁ ଉନ୍ନତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଖୋଜି ବାହାର କରିବେ ଏବଂ ତାଙ୍କଠାରୁ ଉପଦେଶ ଗ୍ରହଣ କରି ତଦ୍ୱାରା ଉପକୃତ ହେବେ । କିନ୍ତୁ ସେମାନେ ସାଧୁ ଅନେକଶଣ କରିବାକୁ ଯା’ନ୍ତି ନାହିଁ । ସେମାନେ କେବଳ ତାର୍ଥଜଳ (ନଦୀ)ରେ ସ୍ଥାନ କରନ୍ତି ଏବଂ କିଛି ଜିନିଷ କ୍ରମ କରନ୍ତି ଏବଂ ପ୍ରଚାର କରନ୍ତି ଯେ,

“୩୫, ମୁଁ ଅମୁକ ଅମୁକ ସ୍ଥାନକୁ ତୀର୍ଥରେ ଯାଇଥିଲି । ଠିକ୍ ଅଛି... ଯସ୍ୟାମ୍ଭ-ବୁଦ୍ଧିଃ କୁଣପେ ତ୍ରୁ-ଧାତୁକେ ଏବଂ ଯତ୍-ତୀର୍ଥ-ବୁଦ୍ଧିଃ ସଲିଲେ ନ କହିଛିତ୍ ଜନେଷୁ ଅଭିଜ୍ଞେଷୁ: “ତା’ର ତୀର୍ଥୀମାତ୍ରା ପ୍ରତି ଆସନ୍ତି ଅଛି, କେବଳ ସ୍ଥାନ କରିବା ପାଇଁ, କିନ୍ତୁ ସେଠାରେ ଥିବା ବିଦ୍ୟାନ, ପଣ୍ଡିତ, ସାଧୁ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ପ୍ରତି କୌଣସି ଆକର୍ଷଣ ନାହିଁ ।”

ତୁମେ ଦେଖନ୍ତ ? ଏଣୁ ଏ ପ୍ରକାର ଲୋକଙ୍କୁ ଗଧ ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯାଏ । ସ ଏବ ଗୋ-ଖରୀ ଗୋ-ଖର । ଗୋ ଅର୍ଥ ଗାଉଁ ଏବଂ ଖର ଅର୍ଥ ଗଧ । ଏଣୁ ପ୍ରାୟୋଗିକ ଭାବରେ ଦେଖିବାକୁ ଗଲେ, ସମସ୍ତ ଜଗତ ଗାଉଁ ଓ ଗର୍ବଭର ସତ୍ୟତା ପରି ଚାଲିଛି କାରଣ ଏଠାରେ ସବୁକିଛି ଶରୀର ଧାରଣାରେ ପର୍ଯ୍ୟବସିତ । ସବୁକିଛିର କେନ୍ତ୍ର ହେଉଛି ଶରୀର ଏବଂ ଶରୀର ସମୟନି । ସବୁରି ଆକର୍ଷଣ ଏ ଶରୀର ଓ ଏହାର ବିଷ୍ଟାର ।

ମହିଳା : ହଁ । ଭାରତୀୟ ସ୍ଥାନଗୁଡ଼ିକ ଯାହା ତୀର୍ଥ ସ୍ଥାନ ରୂପେ ପରିଚିତ... ।

ପ୍ରଭୁପାଦ: ତୀର୍ଥ ସ୍ଥାନ...ହଁ ।

ମହିଳା : ସେଗୁଡ଼ିକ କ’ଣ ତୀର୍ଥସ୍ଥାନ ନୁହେଁ କି ?

ପ୍ରଭୁପାଦ : ହଁ ।

ମହିଳା : ଏହା କ’ଣ ପ୍ରକୃତ କଥା ନୁହେଁ କି ? ସେଠାରେ ଅଧିକ ଲୋକ (ସାଧୁ)ଙ୍କ ସମାଗମ ହେତୁ ଅଧିକ ବୁଦ୍ଧିମୁକ୍ୟ ଆକର୍ଷଣ ଅଛି ?

ପ୍ରଭୁପାଦ: ୩୫, ହଁ । ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ।

ମହିଳା: ସାଧୁ ଏବଂ ଥୁଧକ ଲୋକ... ?

ପ୍ରଭୁପାଦ : ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ । ଏଣୁ ସେହି ସ୍ଥାନର ସ୍ଵତଃ ଆକର୍ଷଣ ଅଛି । ତୁମେ ଦେଖ ତ ?

ମହିଳା : ହଁ ଏବଂ ଯେତେବେଳେ.... ।

ପ୍ରଭୁପାଦ : ଠିକ୍ ଯେପରି ବୃଦ୍ଧାବନରେ.... ।

ତାହା ପ୍ରାୟୋଗିକ ଅଟେ । ବର୍ତ୍ତମାନ ଏଠାରେ ମୁଁ ରହିଛି । ନ୍ୟୁୟର୍କ, ଯାହା କି ପୃଥିବୀର ଅତି ସୁନ୍ଦର ଓ ବୃହତମ ସହର ଅଟେ । କିନ୍ତୁ ମୋର ହୃଦୟ ସଦାସର୍ବଦା ବୃଦ୍ଧାବନ

ପ୍ରତି ଧାବିତ ହେଉଅଛି ।

ମହିଳା : ହଁ ।

ପ୍ରଭୁପାଦ : ହଁ । ମୁଁ ଏଠାରେ ସୁଖୀ ନୁହେଁ ।

ମହିଳା : ହଁ, ମୁଁ ଜାଣେ ।

ପ୍ରଭୁପାଦ : ମୁଁ ମୋର ସେହି ଅତି ପବିତ୍ର ସ୍ଥାନ ବୃଦ୍ଧାବନକୁ ଫେରିଗଲେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଆନନ୍ଦିତ ହେବି । କିନ୍ତୁ ତାହାହେଲେ ଆପଣ କାହିଁକି... ? ବର୍ତ୍ତମାନ ଏହା ମୋର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଅଟେ । ମୁଁ ଆପଣମାନଙ୍କ ପାଇଁ କିଛି ବାର୍ତ୍ତା ଆଣିଛି । ଯେହେତୁ ମୁଁ ମୋର ଗୁରୁଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆଦିଷ୍ଟ ହୋଇଛି ଯେ, “ଯେହେତୁ ତୁମେ ଯାହାକିଛି ଆମ ଠାରୁ ଶିକ୍ଷା ଲାଭ କରିଛ ତାହାକୁ ପାଣ୍ଟ୍ୟ ଭୂଖଣ୍ଡକୁ ଯାଇ ଏହି ଜ୍ଞାନକୁ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ବିତରଣ କରିବା ଉଚିତ ।” ଏଣୁ ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ଅସୁରିଧା ସହେ, ମୁଁ ଏଠାରେ ଅଛି, ଯେହେତୁ ଏହା ମୋର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଅଟେ । ଯଦି ମୁଁ ବୃଦ୍ଧାବନ ଯାଇ ସେଠାରେ ଉପବେଶନ କରେ, ତାହାହେଲେ ମୁଁ ଅତି ଆରାମ ଅନୁଭବ କରିବି । ତାହା ମୋର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସୁବିଧା ଅଟେ । ମୋର କୌଣସି ଆକାଶ୍ରମ ରହିବ ନାହିଁ । ତୁମେ ଦେଖନ୍ତ ? କିନ୍ତୁ ମୁଁ ବୃଦ୍ଧ ବନ୍ୟସରେ ସବୁ ପ୍ରକାର ବିପଦପୂର୍ଣ୍ଣ ଦାୟିତ୍ୱ ବହନ କରୁଛି, କାରଣ ମୁଁ କର୍ତ୍ତବ୍ୟବାଧ ଅଟେ । ଏଣୁ ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ଅସୁରିଧା ସହେ ମୋତେ ମୋର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ସମାଦନ କରିବାକୁ ହେବ । ତାହାହିଁ ଧାରଣା ।

ତେବେ ସମୁଦ୍ରାୟ ବିଷ୍ଣୁଯଟି ହେଉଛି, ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଜ୍ଞାନରେ ଅଗ୍ରଗତି କରିବାର ମୌଳିକ ସୁତ୍ରକୁ ଜାଣିବା । ଜଣେ ପ୍ରଥମେ ହୃଦବୋଧ କରିବା ଉଚିତ ଯେ ସେ ଏହି ଶରୀର ନୁହେଁ । ତପୁରେ ଅନ୍ୟ ଦିବ୍ୟ ଜ୍ଞାନଗୁଡ଼ିକ ଆରମ୍ଭ ହେବ । ଏହାହିଁ ମୌଳିକ ଧାରା । ତୁମେ ଉଗବଦ୍ ଗାତାରେ ଦେଖିବାକୁ ପାଇବ ଯେ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଜୀବନର ଏହି ସ୍ଥିତିକୁ ବ୍ରହ୍ମ-ଭୂତ ବା ବ୍ରହ୍ମନ୍ କୁହାଯାଏ, ବ୍ରହ୍ମ-ଭୂତ ପ୍ରସନ୍ନାମା ନଶୋତ୍ତନିକାଞ୍ଚନି ସମ୍ମ ସର୍ବେଷୁ ଭୂତେଷୁ ମଦ୍ଭର୍ତ୍ତନି ଲଭତେ ପରାମା ।

ଯେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜଣେ ନିଜକୁ ବୁଝି ନପାରିଛି, ସେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେ ଉଗବାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଜାଣିପାରିବ ନାହିଁ । ଅନ୍ୟଥା

ସେ ଭୁଲ ବୁଝାମଣା ସ୍ଥିତିରେ ରହେ । ବର୍ତ୍ତମାନ ଯାହା ତାଙ୍କ ମିଶ୍ର ଶିକ୍ଷା ଦେଉଛନ୍ତି, ତାହା ଅତି ସୁନ୍ଦର କାରଣ ସେ ଶିକ୍ଷା ଦେଉଛନ୍ତି ଯେ “ତୁମେ ସର୍ବପ୍ରଥମେ ଜାଣ ଯେ “ମୁଁ କିଏ ?” ତାହା ଅତି ଉରମ ଅଟେ । କିନ୍ତୁ ସେହି “ମୁଁ କିଏ ?” ବା “ମୁଁ କ’ଣ”ର ଉଭେର ଭଗବଦ୍-ଗାତାରୁ ଜଣାଯାଇପାରିବ । ତାହା ହେଲା- “ମୁଁ ଏ ଶରୀର ନୁହେଁ । ସେହି ଜ୍ଞାନ ଅନ୍ତର୍ଧିପକ୍ଷେ ମୌଖିକ ଭାବରେ ଜଣେ ସ୍ଵାକାର କରିବା ଉଚିତ ସେ ଜାଣିବା ଉଚିତ ଯେ “ମୁଁ ଏ ଶରୀର ନୁହେଁ ।” ବର୍ତ୍ତମାନ କୃଷ୍ଣ ତାହା ବର୍ଣ୍ଣନା କରୁଛନ୍ତି ଯେ ସେ ସ୍ଥିତି କ’ଣ ? ମୁଁ ଏ ଶରୀର ନୁହେଁ । ତାହା ଠିକ୍ କଥା । ତାହା ହେଲେ ଆମେ କ’ଣ ? ଆମେ ସଦାସର୍ବଦା ଜାଣିବା ଉଚିତ ଯେ, ତସରବର୍ତ୍ତୀ ଶ୍ରୋକ ହେଲା- କୃଷ୍ଣ କହୁଛନ୍ତି ଅର୍ଥାତ୍ ଭଗବାନ୍ ଉବାଚ । ଭଗବାନ୍ ଉବାଚର ଅର୍ଥ ତାଙ୍କର ବହୁତ ବ୍ୟାପକ ଜ୍ଞାନ ଅଛି ଯେଉଁରେ କୌଣସି ଭୁଲ ନ ଥାଇପାରେ । ସେ ହିଁ ଅଧ୍ୟକାରୀ । ଏଣୁ ସେ ଯାହା କିଛି କୁହୁଛି, ତାହା ଠିକ୍ ଅଟେ । ତାହାର୍ତ୍ତ ଭଗବାନଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଧାରଣା । ଏଠାରେ କୁହାଯାଇ ନାହିଁ ଯେ, କୃଷ୍ଣଙ୍କ ଉବାଚ । ଯେହେତୁ କେହି ହୁଏତ କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ସନ୍ଦେହ କରିପାରେ ଯେ, “କୃଷ୍ଣ ଏକ ବ୍ୟାକିନ୍ ବ୍ୟକ୍ତି ଥିଲେ । ଆମେ କାହିଁକି କୃଷ୍ଣଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏତେ ଚିନ୍ତା କରୁଛୁ ?” ଯେପରି ଭାବରେ ଏହା ସାଧାରଣ ଦୃଷ୍ଟି ଅଟେ । କିନ୍ତୁ ଏଠାରେ ଏହା କୁହାଯାଇଛି, ଭଗବାନ୍ ଉବାଚ ଏବଂ ମୁଁ ତୁମାନଙ୍କୁ ଭଗବାନଙ୍କ ସଂଜ୍ଞା ପ୍ରଦାନ କରିଛି । ଅର୍ଥାତ୍ ସେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଜ୍ଞାନମୟ । ଏଣୁ ସେ ଭଗବାନ୍ ଯାହା କିଛି କହିବେ, ସେଥିରେ କୌଣସି ଭୁଲ ନାହିଁ । ସାଧାରଣ ଲୋକମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଚାରୋଟି ଅସ୍ତ୍ରବିଧା ବା ଅସଂପୂର୍ଣ୍ଣତା ଅଛି । ଠିକ୍ ଯେପରି ଆସେମାନେ ସାଧାରଣ ଲୋକ ଅଗ୍ର । ଆମଠାରେ ଆମର ଅପୂର୍ଣ୍ଣତା ଅଛି । ସେହି ଅପୂର୍ଣ୍ଣତା କ’ଣ ? ତାହାହେଲୋ ଆମେ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ଭୁଲ କରିବା । ବର୍ତ୍ତମାନ ସ୍ଥିତିରେ ଆମର ମୌଖିକ ଅବସ୍ଥା ଏପରି ଯେ ଆମେ ନିଶ୍ଚଯ ଭୁଲ କରିବା । ଏପରିକି ଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ପରି ମହାନ୍ ରାଜନୈତିକ ନେତା ମଧ୍ୟ ଭୁଲ କରିଥିଲେ ଏବଂ ତହୁଁପ ଭାବେ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ମହାନ୍ ନେତୃବର୍ଗ ମଧ୍ୟ ଭୁଲ କରିଥିଲେ । ଏଥିପାଇଁ କୁହାଯାଇଛି- “ମନୁଷ୍ୟ ଭୁଲ କରିବା ସ୍ଵାଭାବିକ ।” ଏଣୁ ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି ଏ

ଜଗତର ମୂଳ୍ୟାଯନ ଅନୁୟାୟୀ ଯେତେ ବଡ଼ ହେଉନା କାହିଁକି ସେ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ଭୁଲ କରିବ । ଅନ୍ୟ ଏକ ଅପୂର୍ଣ୍ଣତା ହେଲା ସେ ମୋହିତ ହେବ ।

ମହିଳା : ମୋହିତ ?

ପ୍ରଭୁପାଦ : ମୋହିତ ହେବା । ମୋହିତ ହେବା, ଅର୍ଥ ଗୋଟିଏ ଜିନିଷକୁ ଅନ୍ୟ ଜିନିଷ ପରି ଭାବିବା । ତାହାକୁ ମୋହ କୁହାଯାଏ । ଠିକ୍ ଯେପରି ମରୁଭୂମିରେ ମୃଗତୃଷ୍ଣ ବା ମରାଟିକାକୁ ଜଳ ବୋଲି ଭାବିବା । ତାହାକୁ ମୋହ କୁହାଯାଏ । ତହୁଁପ ଭାବେ ଆମେ ସମସ୍ତେ ଯେଉଁମାନେ ଏ ଶରୀର ସହିତ ନିଜର ପରିଚୟ ପ୍ରଦାନ କରୁଛେ, ଆସେମାନେ ମଧ୍ୟ ମୋହିତ ଅଗ୍ର । ଏପରିକି ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ଜନସନ୍, ମଧ୍ୟ ମୋହିତ ଅଟନ୍ତି । ସେହିପରି ମହାନ୍ ବୈଜ୍ଞାନିକଗଣ ମଧ୍ୟ ମୋହଗ୍ରୂପ ଅଟନ୍ତି । ଜଣେ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ଭୁଲ କରିବ ଏବଂ ସେ ମୋହିତ ହେବ । ଏହିପରି ଆମେ ଭ୍ରମ, ପ୍ରମାଦ, ବିପ୍ରଳିପ୍ସାର ଶିକାର ହୋଇଛେ । ବିପ୍ରଳିପ୍ସାର ଅର୍ଥ ୦କାମୀ ପ୍ରବୃତ୍ତି ।

ମହିଳା : ତାହା ଚତୁର୍ଥ ଅଟେ ?

ପ୍ରଭୁପାଦ : ତାହା ତୃତୀୟ ଅଟେ । ପ୍ରଥମଟି ହେଲା ଜଣେ ନିଶ୍ଚିତଭାବରେ ଭୁଲ କରିବ, ଜଣେ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବେ ମୋହିତ ହେବ ଏବଂ ଜଣେ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଠିକିବ । ବର୍ତ୍ତମାନ ସେ ଅପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ । କିନ୍ତୁ ସେ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଜ୍ଞାନ ଦେବାକୁ ଚାହୁଁଛି । ତାହାହେଲେ ତୁମେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଶ୍ନ କରିପାର, “ଆପଣ ମଧ୍ୟ ଆସେମାନଙ୍କୁ ଜ୍ଞାନ ପ୍ରଦାନ କରୁଛୁଟି.. ?” ନାଁ, ମୁଁ ତୁମାନଙ୍କୁ ଜ୍ଞାନ ପ୍ରଦାନ କରୁନାହିଁ । ମୁଁ ଭଗବଦ୍-ଗାତା କହୁଁଛି । ମୁଁ ତୁମକୁ ଭଗବାନ୍ କୃଷ୍ଣ ପ୍ରଦାନ କରିଥିବା ଜ୍ଞାନ ସଦୃଶ ଜ୍ଞାନ ପ୍ରଦାନ କରୁଛି । ଏହା ମୋର ଜ୍ଞାନ ନୁହେଁ ।

ମହିଳା : କିନ୍ତୁ ଏହା ନିଜର ବ୍ୟାଖ୍ୟା ।

ପ୍ରଭୁପାଦ : ଯେଣେ ? ବ୍ୟାଖ୍ୟା ନୁହେଁ । ଏହା ଅଧ୍ୟୟନ ।

ମହିଳା : ଜଣେ ୦କିପାରେ ।

ପ୍ରଭୁପାଦ : ୦କାମୀ । ତାହା ମଧ୍ୟ ଏକ ବନ୍ଦିଜୀବର ସଂଜ୍ଞାରେ ଅଛି । ଏହି ଚାରୋଟି ନିଯମ (ସୁତ୍ର) ସେଠାରେ ଅଛି । ଏହା ମୋ ସୃଷ୍ଟ ଜିନିଷ ନୁହେଁ । ଏଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରାମାଣିକ

ଶାସ୍ତ୍ରମାନଙ୍କର ସୁଚନା ଅଟେ ଯେ ଏକ ବଦିଜୀବର ଚାରୋଟି ଅପୂର୍ଣ୍ଣତା ଅଛି । ଗୋଟିଏ ଅପୂର୍ଣ୍ଣତା ହେଲା ସେ ନିଃୟ ଭୁଲ୍ କରିବ । ସେ ମୋହିତ ହେବ । ତା'ର ୦କାମୀ ପ୍ରବୃତ୍ତି ଅଛି । ଏବଂ ସର୍ବୋପରି ତା'ର ଜନ୍ମିଯଗୁଡ଼ିକ ଅପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଚନ୍ତି । ଏଣୁ ଯେ ଏହି ଚାରୋଟି ଅପୂର୍ଣ୍ଣତାର ଉର୍ଧ୍ଵରେ-ଅର୍ଥାତ୍ ଯେ ଭୁଲ୍ ଆଦୌ କରେ ନାହିଁ, ଯେ ଆଦୌ ମୋହିତ ହୁଏ ନାହିଁ, ଯେ ଅନ୍ୟକୁ ୦କେ ନାହିଁ ଏବଂ ଯା'ର ଜନ୍ମିଯଗୁଡ଼ିକ ଠିକଣା ବା ଉପଯୁକ୍ତ ଅଚନ୍ତି— ସେ ଉଗବାନ୍

ଅଚନ୍ତି । ତାହା ଉଗବାନଙ୍କର ଅନ୍ୟ ଏକ ସଂଜ୍ଞା ଅଟେ । ଉଗବାନ ପରମ ଅଚନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଯେକେହି ଜୀବନର ଏହି ପ୍ରକ୍ରିୟା ଆସେ ସେ ମୁକ୍ତ ହୋଇଯାଏ । ସେ ଉଗବାନଙ୍କ ପରି ମୁକ୍ତ ହୋଇଯାଏ ।

ହଁ ।

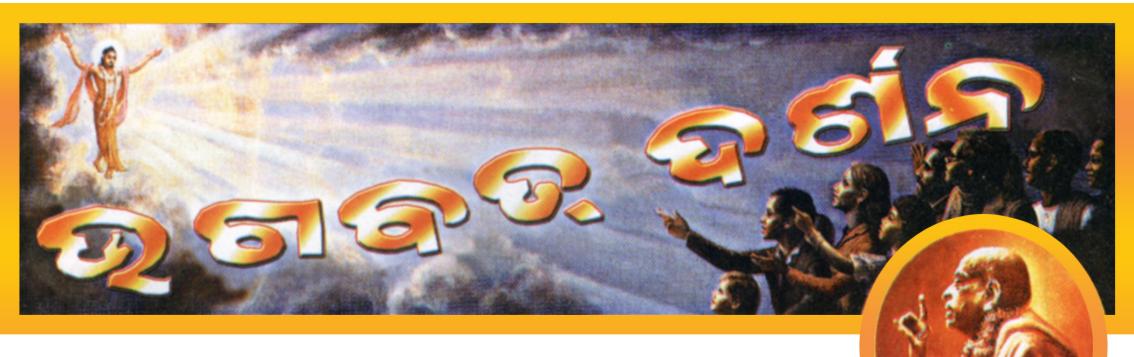
ଛାତ୍ର: ଆପଣ କୁହାନ୍ତି କି...? (ଅସଂପୂର୍ଣ୍ଣ)

(ସମାପ୍ତ)

ଗ୍ରାହକ ସ୍ମୃତି !

ନିଷ୍ଠିତ ପଢନ୍ତୁ !!

ଦୂରେକୃଷ୍ଣ ଆନ୍ଦୋଳନର ମାସିକ ମୁଖ୍ୟପତ୍ର

ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା ଆଚାର୍ୟ:

କୃଷ୍ଣକୃପା ଶ୍ରୀମୂର୍ତ୍ତି ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀମଦ୍ ଏ.ସି. ଭକ୍ତିବେଦାନ୍ତ ସ୍ଵାମୀ ପ୍ରଭୁପାଦ

ବାର୍ଷିକ ଗ୍ରାହକ ହେବା ପାଇଁ ଆଜିହିଁ ନିମ୍ନ ଠିକଣାରେ ୧୮୦ ଟଙ୍କା ତାଳ ଯୋଗେ ପଠାନ୍ତି ।

ଉଗବତ ଦର୍ଶନ, ଭୁବନେଶ୍ୱର

ଶ୍ରୀ କୃଷ୍ଣ-ବଳରାମ ମାନ୍ୟିର, ଆଇଆରସି ଭିଲେଜ, ଭୁବନେଶ୍ୱର-୭୫୧୦୧୫

BHAGABAT DARSHAN, ISKCON

Sri Krishna Balaram Temple, IRC Village, Bhubaneswar - 751 015

ଉତ୍କିବେଦାନ୍ତ ସିର୍ବ୍ଲେଖ

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀମଦ୍ ଏ.ସି. ଉତ୍କିବେଦାନ୍ତ ସାମା ଶ୍ରୀଲ୍ ପ୍ରଭୁପାଦ

ଏକବିଂଶ ଅଧ୍ୟାୟ

ସଂଗ୍ରହକ : ଶ୍ରୀପାଦସେବା ଦାସ

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ଦିବ୍ୟଗୁଣ

ସହିଷ୍ଣୁଳି :-

ଅସହ୍ୟ ଜଣାପଡ଼ୁଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସମସ୍ତ ପ୍ରକାରର କଷ୍ଟ ସହ୍ୟ କରିପାରିବା ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ସହିଷ୍ଣୁ କୁହାଯାଏ । କୃଷ୍ଣ ଯେତେବେଳେ ଗୁରୁ ଗୃହରେ ବାସ କରୁଥିଲେ, ତାଙ୍କର ଦେହ ଅତ୍ୟନ୍ତ କୋମଳ ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସେତେବେଳେ ଗୁରୁଙ୍କ ସେବା କରିବାକୁ ଯାହାକିଛି କଷ୍ଟ ସହିବାକୁ ପଡ଼ୁଥିଲା, ସେଥିରେ ସେ ପଛାଇ ନଥିଲେ । ସମସ୍ତ ଅସୁବିଧା ସଭେ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଗୁରୁଙ୍କର ସେବା ସମାଦନ କରିବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ଶିଷ୍ୟର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ । ଗୁରୁ ଗୃହରେ ବାସ କରୁଥିବା ଶିଷ୍ୟ ଦ୍ୱାରେ ଦ୍ୱାରେ ଯାଇ ଭିକ୍ଷା କରିବ ଏବଂ ସମସ୍ତ ଭିକ୍ଷାଲକ୍ଷ ପଦାର୍ଥ ଗୁରୁଙ୍କୁ ଆଶି ଅର୍ପଣ କରିବ । ଯେତେବେଳେ ପ୍ରସାଦ ବିତରଣ କରାଯିବ ଗୁରୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଶିଷ୍ୟକୁ ପ୍ରସାଦ ସେବନ କରିବାକୁ ଡାକିବେ । ଯଦି ଦୈବାତ୍ମକୌଣସି ଶିଷ୍ୟକୁ ପ୍ରସାଦ ନେବାକୁ ଡାକିବାରେ ଗୁରୁ ଭୁଲି ଯାଇଛନ୍ତି, ତେବେ ଶାସ୍ତ୍ର ମତରେ ସେ ଦିନଟି ଶିଷ୍ୟ ଉପବାସରେ କଟାଇବ, ମାତ୍ର ନିଜ ଉଦ୍ୟମରେ କୌଣସି ଖାଦ୍ୟ ଗୃହଣ କରିବ ନାହିଁ । ଏପରି ଅନେକ କଠୋର ନିୟମ ରହିଛି । ସମୟ ସମୟରେ କଷ୍ଟ ଜାଳେଣି କାଠ ସଂଗ୍ରହ କରିବାକୁ ମଧ୍ୟ ଜଙ୍ଗଳକୁ ଯାଉଥିଲେ ।

କ୍ଷମାଶୀଳି :-

ବିରୋଧୀ ପକ୍ଷର ସମସ୍ତ ପ୍ରକାରର ଅପରାଧ

ସହିପାରୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି କ୍ଷମାଶୀଳ ଭାବରେ ପରିଚିତ ହୁଏ ।

ଶିଶୁପାଳକୁ ବଧ କରିବାକୁ ମନା କରିବା ସଂକ୍ରାନ୍ତରେ ଭଗବାନ୍ କୃଷ୍ଣଙ୍କର କ୍ଷମାଶୀଳତା ବର୍ଣ୍ଣିତ ହୋଇଛି । ରାଜୀ ଶିଶୁପାଳ ତେବେ ରାଜ୍ୟର ସମ୍ରାଟ୍ ଥିଲେ । ଯଦିଓ ସେ କୃଷ୍ଣଙ୍କର ମାଉସୀ ପୁଅ ଭାଇ ଥିଲେ, ତଥାପି ସେ ସବୁବେଳେ କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ଜର୍ଣ୍ଣା କରୁଥିଲେ । ଯେତେବେଳେ ତାଙ୍କର ଭେଟ ହେଉଥିଲା ଶିଶୁପାଳ କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ଅପମାନିତ କରିବାକୁ ଉଦ୍ୟମ କରୁଥିଲେ ଏବଂ ଯେତେ ଦୂର ପାରନ୍ତି କୁକଥା କହୁଥିଲେ । ଯୁଧ୍ୟିତିର ମହାରାଜାଙ୍କ ରାଜସୂଯ୍ୟ ଯଙ୍ଗରେ ଯେତେବେଳେ ଶିଶୁପାଳ କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ଗାଳି ଦେବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲେ, କୃଷ୍ଣ ତାକୁ ଖାତିର ନ କରି ନୀରବ ରହିଲେ । ଯଙ୍ଗମୁଲରେ ଉପମ୍ରିତ ଥିବା କେତେକ ଲୋକ ଶିଶୁପାଳକୁ ମାରିଦେବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଥିଲେ, ମାତ୍ର କୃଷ୍ଣ ସେମାନଙ୍କୁ ବାଧା ଦେଲେ । କୃଷ୍ଣ ଅତ୍ୟନ୍ତ କ୍ଷମାଶୀଳ ଥିଲେ । କୁହାଯାଏ ଯେ, ଯେତେବେଳେ ମେଘରେ ବଜ୍ରର ଶବ୍ଦ ଶୁଣାଯାଏ, ସେତେବେଳେ ବଳବାନ୍ ସିଂହ ତତ୍କଷଣାତ୍ ନିଜର ଭୟଙ୍କର ଗର୍ଜନ ଦ୍ୱାରା ତା'ର ଉଭର ଦେଇଥାଏ; କିନ୍ତୁ ଯେତେବେଳେ ନିର୍ବୋଧ ଶୃଗାଳଗଣ ଗୁରୁତ୍ୱହୀନ ଶବ୍ଦ କରନ୍ତି, ସେତେବେଳେ ସିଂହ ତାକୁ ଖାତିର କରେ ନାହିଁ ।

ଶ୍ରୀ ଯମୁନାରାଯ୍ୟ ନିମ୍ନଲିଖିତ ଉତ୍କିରେ କୃଷ୍ଣଙ୍କ କ୍ଷମାଶୀଳତା ଶକ୍ତିର ପ୍ରଶଂସା ଗାନ କରିଛନ୍ତି— “ହେ

ଉଗବାନ୍ ରାମଚନ୍ଦ୍ର ! ଆପଣ ଏତେ କୃପାଳୁ ଯେ, କାକ ଜାନକୀ ମାତାଙ୍କ ବକ୍ଷେଦରେ ଚଞ୍ଚୁ ମାରିବା ସଭେ ଆପଣଙ୍କର ଚରଣରେ କେବଳ ନତମସ୍ତକ ହେବାରୁ ଆପଣ ତାକୁ କ୍ଷମା କରିଥୁଲେ ।” ଥରେ ସ୍ଵର୍ଗର ରାଜା ଜନ୍ମ କାକ ରୂପ ଧାରଣ କରି ଉଗବାନ୍ ରାମଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ସୀତାଙ୍କ ବକ୍ଷେଦଶକୁ ଆକୁମଣ କରିଥୁଲେ । ଏହା ଜଗନ୍ମାତା ସୀତାଙ୍କ ପ୍ରତି ନିଶ୍ଚିତ ଭାବେ ଅପମାନଜନକ ହୋଇଥିଲା । ତେଣୁ ରାମଚନ୍ଦ୍ର ତଡ଼କ୍ଷଣାତ୍ ଉଚ୍ଚ କାକକୁ ମାରିଦେବାକୁ ଉଦ୍ୟତ ହୋଇଥିଲେ; କିନ୍ତୁ ପରେ ଆସି ସେ କାକ ରାମଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ପାଦ ତଳେ ପଡ଼ିଯିବାରୁ ରାମଚନ୍ଦ୍ର ତା’ର ଅପରାଧର କ୍ଷମା କରିଥୁଲେ । ଶ୍ରୀ ଯମୁନାଚାର୍ଯ୍ୟ ତାଙ୍କର ପ୍ରାର୍ଥନାରେ ଆହୁରି କହିଛନ୍ତି ଯେ, ଉଗବାନ୍ କୃଷ୍ଣଙ୍କର କ୍ଷମାଶୀଳତା ଉଗବାନ୍ ରାମଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କ କ୍ଷମାଶୀଳତା ଠାରୁ ଅଧୂକ ଭଲ; କାରଣ ଶିଶୁପାଳଙ୍କର ସବୁବେଳେ ଅଭ୍ୟାସ ଥିଲା କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ଅପମାନିତ କରିବା—କେବଳ ଗୋଟିଏ ଜନ୍ମରେ ନୁହେଁ—ମାତ୍ର ତିନି ଜନ୍ମର ଜୀବନକାଳ ଧରି; ତଥାପି କୃଷ୍ଣ ଏତେ ଦୟାଳୁ ଯେ, ନିଜ ସ୍ଥିତିରେ ଲୀନ ହେବାର ମୁକ୍ତି ଶିଶୁପାଳକୁ ପ୍ରଦାନ କରିଥୁଲେ । ଏଇଥରୁ ଆମେ ବୁଝିବାକୁ ପାଉ ଯେ, ଅଦ୍ଦେତବାଦୀଙ୍କ ବ୍ରାହ୍ମଜ୍ୟୋତିରେ ଲୀନ ହେବାର ଲକ୍ଷ୍ୟ ଏକ କଟିନ କାର୍ଯ୍ୟ ନୁହେଁ । ଶିଶୁପାଳ ଭଲି କୃଷ୍ଣଙ୍କର ଚିର ଶତ୍ରୁ ମଧ୍ୟ ଏଭଲି ମୁକ୍ତି ଲାଭ କରିପାରନ୍ତି ।

ଗମ୍ଭୀର :—

ସମସ୍ତଙ୍କ ନିକଟରେ ନିଜର ମନକଥା ପ୍ରକାଶ କରୁ ନ ଥିବା ବା ଯେଉଁ ବ୍ୟକ୍ତିର ମାନସ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଓ କାର୍ଯ୍ୟର ଯୋଜନା ବୁଝିବା କଷ୍ଟକର, ସେପରି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଗମ୍ଭୀର କୁହାଯାଏ । ଉଗବାନ୍ କୃଷ୍ଣଙ୍କ ନିକଟରେ ବ୍ରାହ୍ମ ଅପରାଧୀ ହେବା ପରେ ତାଙ୍କୁ କ୍ଷମା କରିବାକୁ ବ୍ରାହ୍ମ ତାଙ୍କୁ ପ୍ରାର୍ଥନା କଲେ; କିନ୍ତୁ କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ବହୁ ସୁନ୍ଦର ପ୍ରାର୍ଥନା କରିବା ସଭେ କୃଷ୍ଣ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହେଲେ କି ନାହିଁ ତାହା ବ୍ରାହ୍ମ ଜାଣି ପାରିଲେ ନାହିଁ । ଅନ୍ୟ କଥାରେ କହିଲେ, କୃଷ୍ଣ ଏପରି ଗମ୍ଭୀର

ଥିଲେ ଯେ, ବ୍ରାହ୍ମଙ୍କ ପ୍ରାର୍ଥନାକୁ ସେ ଖୁବ୍ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେଇ ନ ଥିଲେ । କୃଷ୍ଣଙ୍କର ଗାମ୍ଭୀର୍ୟର ଆଉ ଏକ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ— ରାଧାରାଣୀଙ୍କ ସହ ତାଙ୍କର ପ୍ରେମ ସଂପର୍କରେ । ରାଧାରାଣୀଙ୍କ ସହ ତାଙ୍କର ପ୍ରେମଜନିତ କାରବାରରେ କୃଷ୍ଣ ନିରନ୍ତର ଏପରି ନୀରବତା ଅବଲମ୍ବନ କରୁଥିଲେ ଯେ, କୃଷ୍ଣଙ୍କ ଜ୍ୟୋତିଷ ଭ୍ରାତା ଏବଂ ଚିରସହଚର ବଳଦେବ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କର ପରିବର୍ତ୍ତିତ ଭାବ ବୁଝି ପାରି ନଥିଲେ ।

ସନ୍ତୋଷଯୁକ୍ତ ବା ଧୃତିମାନ୍ :—

କୌଣସି ପ୍ରଲୋଭନ ପଛରେ ନ ଗୋଡ଼ାଇ ଯେଉଁ ବ୍ୟକ୍ତି ନିଜ ମଧ୍ୟରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ସନ୍ତୋଷ ଅନୁଭବ କରେ ଏବଂ ଯେଉଁ ବ୍ୟକ୍ତି ଗୁରୁତ୍ୱର ବିପଦର କାରଣ ଉପସ୍ଥିତ ହେଲେ ସୁନ୍ଦର ବିଚଳିତ ହୁଏ ନାହିଁ, ତାଙ୍କୁ ସନ୍ତୋଷଯୁକ୍ତ ବା ଧୃତିମାନ୍ ବୋଲି କୁହାଯାଏ ।

କୃଷ୍ଣଙ୍କର ସନ୍ତୋଷଯୁକ୍ତ ଭାବର ଏକ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ପ୍ରଦର୍ଶିତ ହୋଇଥିଲା, ଯେତେବେଳେ ସେ, ଅଞ୍ଜୁନ ଏବଂ ଭୀମ ମଗଧର ଶକ୍ତିଶାଳୀ ଜରାସନ୍ ସହିତ ଯୁଦ୍ଧ କରିବାକୁ ଯାଇଥିଲେ । ଜରାସନ୍କୁ ବଧ କରିବାରେ କୃଷ୍ଣ ଭୀମକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଗୌରବ ପ୍ରଦାନ କରିଥୁଲେ । ଏଥରୁ ଆମେ ବୁଝିପାରୁ ଯେ, କୃଷ୍ଣ ଯଶଲାଭ କରିବାକୁ ଆଦୋ ଆଗ୍ରହୀ ନଥିଲେ, ଯଦିଓ ତାଙ୍କ ଠାରୁ କେହି ଅଧୂକ ଯଶସ୍ୱୀ ହୋଇ ପାରିବେ ନାହିଁ ।

ବିଚଳିତ ନ ହେବାର ଏକ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ଦେଖାଯାଇଥିଲା, ଯେତେବେଳେ ଶିଶୁପାଳ ତାଙ୍କୁ ଗାଳି ଦେଇଥିଲେ । ଯୁଦ୍ଧକ୍ଷେତ୍ର ମହାରାଜଙ୍କ ଯଜ୍ଞଶାଳାରେ ସମବେତ ସମସ୍ତ ରାଜନ୍ୟବର୍ଗ ଏବଂ ବ୍ରାହ୍ମଶରୀର ବିଚଳିତ ହୋଇ ପଡ଼ିଥୁଲେ ଏବଂ ସୁନ୍ଦର ସୁତି ଜରିଆରେ ତାଙ୍କୁ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ କରିବାକୁ ତଡ଼କ୍ଷଣାତ୍ ତାହୁଁଥିଲେ, କିନ୍ତୁ ଏହି ରାଜନ୍ୟବର୍ଗ ଓ ବ୍ରାହ୍ମଶରୀର କୃଷ୍ଣ ଠାରେ କିଛି ବିଚଳିତ ଭାବ ଦେଖି ପାରିନଥିଲେ ।

॥ ହରେକୃଷ୍ଣ ॥

ଶ୍ରୀ ଅଳାରନାଥ ଓ ଶ୍ରୀ ଚେତନ୍ୟ ମହାପ୍ରଭୁ

ପ୍ରସ୍ତୁତି: ଭକ୍ତିପ୍ରାଣ ଗୋପୀନାଥ ସ୍ବାମୀ

ଶ୍ରୀ

ଚେତନ୍ୟ ମହାପ୍ରଭୁ ଗୃହପ୍ଲଟ ଲୀଳା ତ୍ୟାଗକରି
ସନ୍ଧ୍ୟାସ ଲୀଳା ଯେତେବେଳେ କଲେ ସେ
ପୂରୀ ନୀଳାଚଳଧାମରେ ଅବସ୍ଥାନ
କରିଥିଲେ । ସେ ପ୍ରଥମେ ୧୪୧୦ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦ ୧୪୩୭
ଶକାବରେ ବ୍ରହ୍ମଚରି ପାଠରେ ତାଙ୍କର ପାଦପଦ୍ମ ଦାର
ବିଭୂଷିତ କରନ୍ତି । ଶ୍ରୀଚେତନ୍ୟ ମହାପ୍ରଭୁଙ୍କର ଶ୍ରୀଅଳାରନାଥ
ଦର୍ଶନ କରିବାର ୫ ଟି କାରଣ ଦେଖାଯାଏ:-

୧) ଅନବସର କାଳରେ ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥଙ୍କୁ ଦର୍ଶନ
ନପାଇ; ଯଥା-

ସ୍ନାନ ଯାତ୍ରା ଦେଖୁ ପ୍ରଭୁ ପାଇଲ ବଡ଼ ସୁଖ
ଛିଶ୍ଵରେର ଅନବସରେ ପାଇଲ ବଡ଼ ଦୁଃଖ ॥
(ଟେ.ଚ.ମ. ୧୧-୨୭)

ଅନବସରେ ଜଗନ୍ନାଥ ନ ପାଇଁ ଦରଶନ
ବିରହେ ଅଳାଲନାଥ କରିଲା ଗମନ ॥
(ଟେ.ଚ.ମ. ୧୧-୨୯)

ଗୋପୀଭାବେ ବିରହେ ପ୍ରଭୁ ବ୍ୟାକୁଳ ହୟା
ଅଳାଲନାଥେ ଗେଲା ପ୍ରଭୁ ସବାରେ ଛାଡ଼ିଯା ॥
(ଟେ.ଚ.ମ. ୧୧-୨୩)

ଦ୍ୱାଦଶ ଆଲବର :-

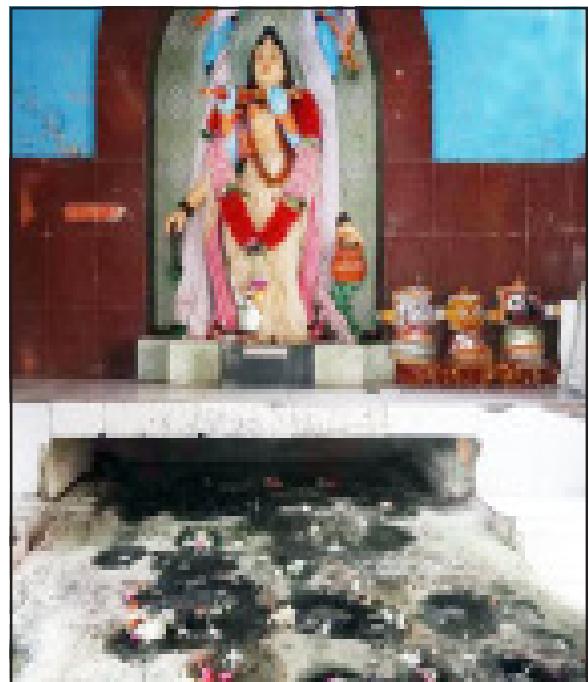
ଯେତେବେଳେ ଶ୍ରୀ ଚେତନ୍ୟ ମହାପ୍ରଭୁ ଅନବସର
ସମୟରେ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କର ଦର୍ଶନ ନ ପାଇ ରାଧା ଭାବରେ
ବିଭାବିତ ହୋଇ କୃଷ୍ଣନାମ କରିକରି ଅଳାରନାଥ ଆସିଲେ
ସେତେବେଳେ ତାଙ୍କର ଅଦର୍ଶନ ବିରହର ଭାବ ଏତେ
ଗମୀର, ମର୍ମନ୍ତୁଦ ହୋଇଥିଲା କାହିଁକି ? ମହାପ୍ରଭୁ ହେଉଛନ୍ତି
ସ୍ଵୟଂ କୃଷ୍ଣ, ସେ ରାଧା ଭାବରେ ବିଭାବିତ ହୋଇ ସର୍ବକ୍ଷଣ
କୃଷ୍ଣଙ୍କର ଦର୍ଶନ ପାଇଁ ଉଦ୍‌ଗ୍ରୀବ । ସେ ରାଧାକୃଷ୍ଣ ମିଳିତ
ତନ୍ତ୍ର ବିପ୍ରଲମ୍ବ ବିଗ୍ରହ । ସେହି ରାଧାରାଣୀଙ୍କର ଭାବ ଓ
କାନ୍ତି ନେଇ ଶ୍ରୀ ଚେତନ୍ୟ ମହାପ୍ରଭୁ ସମୁଦ୍ରର କୁଳେ କୁଳେ

ଆସି ଶ୍ରୀଅଳାରନାଥଙ୍କୁ ଦର୍ଶନ କରିଥିଲେ । ଶ୍ରୀଅଳାରନାଥ
ଚତୁର୍ବୁଜ ନାରାୟଣ ବିଗ୍ରହ ତଥାପି ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ବିରହ କାତର
ଶ୍ରୀରାଧାଙ୍କ ଭାବରେ ବିଭାବିତ ଶ୍ରୀମନ୍ ମହାପ୍ରଭୁଙ୍କର
ଦର୍ଶନରେ ସେ ଦିଭୁଜ ଶ୍ୟାମସୁନ୍ଦର ଯଶୋଦା ନନ୍ଦନ ।

ଶ୍ରୀମନ୍ଦିହାପ୍ରଭୁଙ୍କର ଉତ୍ତି- (ଟେ.ଚ.ଅ.୩/୮୧)

କୃଷ୍ଣ ନାମେର ବହୁ ଅର୍ଥ ନାହିଁ ମାନି ।

‘ଶ୍ୟାମ ସୁନ୍ଦର’ ଯୋଶୋଦା ନନ୍ଦନ’ ଏଇ ମାତ୍ର ଜାନି ॥

ଶ୍ରୀମନ୍ ମହାପ୍ରଭୁଙ୍କର ଅଳାରନାଥ ଗମନ ଲୀଳାରେ
ଶ୍ରୀବୃଦ୍ଧାବନର ଯେତେବେଳେ କୃଷ୍ଣ ରାସଲୀଳା କରୁଥିଲେ
ସେତେବେଳେ ଗୋପଜାମାନଙ୍କ ମନରେ ଗର୍ବଭାବ
ଦେଖାଦେଇଥିଲା, କୃଷ୍ଣ ସେମାନଙ୍କର ଗର୍ବକୁ ଚାର୍ଷି କରିବା
ପାଇଁ ରାସସୁଲକୁ ଅନ୍ତର୍ହିତ ହୋଇ ‘ପୌତୀ’ ନାମକ
ସ୍ଥାନରେ ଗୋଟିଏ କୁଞ୍ଜ ମଧ୍ୟରେ ଚତୁର୍ବୁଜ ହୋଇ
ଉପବେଶନ କଲେ । ଗୋପୀଗଣ ରାସସୁଲକୁ କୃଷ୍ଣଙ୍କ

ଦର୍ଶନ ନ ପାଇ କାତର ଭାବରେ କୁଞ୍ଜେ କୁଞ୍ଜେ ଅନ୍ଦେଶଣ ପରେ ସେ ପୌଠା, ନାମକ କୁଞ୍ଜୀ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚିଲେ, ଚତୁର୍ଭୁଜ ରୂପି ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ନାରାୟଣଙ୍କୁ ଦର୍ଶନ କଲେ ଓ ପ୍ରାର୍ଥନା କରି କହିଲେ, ହେ ନାରାୟଣ, ଦୟାକରି ଆମମାନଙ୍କୁ ନନ୍ଦନନ୍ଦନ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ସହିତ ସାକ୍ଷାତ କରାଇ ଦିଅନ୍ତୁ । ଏହା କହି ସେମାନେ ଅନ୍ୟ କୁଞ୍ଜକୁ କୃଷ୍ଣ ଅନ୍ଦେଶଣରେ ଗମନ କଲେ । ଅବଶେଷରେ ଶ୍ରୀ ରାଧାରାଣୀ କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ଅନ୍ଦେଶଣ କରିକରି ସେମାନେ ପୌଠା ନାମକ କୁଞ୍ଜରେ ପହଞ୍ଚିଲେ ଓ ଛଦ୍ମବେଶ ରୂପି ଚତୁର୍ଭୁଜ ନାରାୟଣଙ୍କୁ ଦିଭୁଜ ବଂଶୀଧାରୀ କୃଷ୍ଣ ରୂପେ ଦର୍ଶନ କଲେ ।

ସେତେବେଳେ ମହାଭାବମୟୀ ରାଧାରାଣୀ ଗୋପୀଗଣଙ୍କୁ ଆହ୍ଵାନ କରି କହିଲେ ହେ ସଖୀ ଲକିତେ, ଶୀଘ୍ର ଆସ ମୁଁ ବଂଶୀଧାରୀ ନନ୍ଦନନ୍ଦନଙ୍କୁ ପାଇଛି ।

ଲକିତା – ବଂଶୀଧାରୀ କେଉଁଠି ?

ଲକିତା – ଏଇତି, ନାରାୟଣ

ବିଶାଖା – ସଖୀ, ଆମେତ ଦେଖୁ ଆସିଲୁ ସେ ହେଉଛନ୍ତି ନାରାୟଣ ।

ଶ୍ରୀରାଧା – ତୁମେ ସବୁ ପାଗଳିନୀ ହୋଇଗଲଣି ତ ।

ସେତେବେଳେ ସଖୀଗଣ ସମସ୍ତେ ଆସି କୁଞ୍ଜ ସମ୍ମଖରେ ଉପସ୍ଥିତ ହେଲେ, ନନ୍ଦନନ୍ଦନ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଉଚ୍ଚ ସ୍ଥରରେ ହାସ୍ୟ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ ।

ମହାପ୍ରଭୁ ରାଧା ଭାବରେ ବିଭାବିତ ହୋଇ ଜଗନ୍ମାଥଙ୍କ ଦର୍ଶନ ନ ପାଇ ଶ୍ରୀ ଅଲାରନାଥଙ୍କୁ ବଂଶୀଧାରୀ ଦିଭୁଜ ଗୋପୀନାଥ ରୂପରେ ଦର୍ଶନ କରିଥିଲେ । ସେହି ଦର୍ଶନର ଏତେ ବିରହଭାବ ଥିଲା, ଯାହାଦ୍ୱାରା ଶ୍ରୀ ଅଲାରନାଥ ରୂପୀ ନନ୍ଦନନ୍ଦନ କୃଷ୍ଣଙ୍କ, ଗୋପୀନାଥଙ୍କ ସମ୍ମଖସ୍ତ ପ୍ରସ୍ତର ଉପରେ ସାଷାଙ୍ଗ ଦଣ୍ଡବଡ଼ କଲେ, ତାଙ୍କର ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ବିରହ, ଅଦର୍ଶନ ରୂପ ଚିନ୍ମୟ ଶରୀର ଏତେ ଉତ୍ତପ୍ତ ଥିଲା ଯେ ପ୍ରସ୍ତର ଖଣ୍ଡିକରେ ତାଙ୍କର ସର୍ବାଙ୍ଗ ଚିହ୍ନ ସ୍ଥାପିତ ହୋଇଗଲା । ବର୍ତ୍ତମାନ ସେଇ ସର୍ବାଙ୍ଗ ଚିହ୍ନ ପ୍ରସ୍ତର ଖଣ୍ଡିକ ମଧ୍ୟ ଅଲାରନାଥଙ୍କ ବେଢ଼ା ଭିତରେ ଅଛି । ବର୍ତ୍ତମାନ ସେହି ପ୍ରସ୍ତର ସମ୍ମଖରେ କ୍ଷତ୍ରଭୁଜ ଗୌରାଙ୍ଗ ବିଗ୍ରହ ପ୍ରତିଷ୍ଠା

ହୋଇ ପୂଜାର୍ତ୍ତନା ଚାଲିଛି ।

୨) ଭକ୍ତଗଣଙ୍କ ପ୍ରତି ବିମନା ହେବାର ଲୀଳା ପ୍ରଦର୍ଶନ କରି :–

ଶ୍ରୀଲ ପରମାନନ୍ଦ ପୁରୀ ଯେତେବେଳେ ପ୍ରଭୁଙ୍କ ନିଜ ପାର୍ଶ୍ଵଦ ଛୋଟ ହରିଦାସଙ୍କୁ କ୍ଷମା କରିବା ପାଇଁ ମହାପ୍ରଭୁଙ୍କ ନିକଟରେ ଆବେଦନ ଜଣାଇଲେ, ସେତେବେଳେ ମହାପ୍ରଭୁ ସାଧକ ଜୀବଙ୍କୁ ଶିକ୍ଷା ଦେବା ପାଇଁ କହିଲେ:-

ମୋର ଆଜ୍ଞାହୟ, ମୁଁ ଯାଉଁ ଅଲାଲନାଥ
ଏକଲେ ରହିବ ତାହା ଗୋବିନ୍ଦ ମାତ୍ର ସାଥ ॥

(ଟେ.ଚ.ଆ. ୭/୧୩୭)

୩) ଯେତେବେଳେ ଶ୍ରୀଭବାନନ୍ଦରାଯଙ୍କର ଆମ୍ବଜ ଶ୍ରୀ ଗୋପୀନାଥ ପଇନାୟକ ରାଜବିଭ ନଷ୍ଟ କରିବାରୁ ରାଜଦ୍ୱାରରେ ଅଭିଯୁକ୍ତ ହୋଇଥିଲେ, ସେତେବେଳେ ଶ୍ରୀ ଗୋପୀନାଥ ପଇନାୟକଙ୍କ ଉଦ୍ଧାର ପାଇଁ ଭକ୍ତଗଣ ମହାପ୍ରଭୁଙ୍କ ରାଜାଙ୍କ ନିକଟରେ, ଆବେଦନ କରିବାକୁ କହିବାରୁ ମହାପ୍ରଭୁ ବିରକ୍ତ ଲୀଳା ପ୍ରଦର୍ଶନ କରି କହିଥିଲେ:-

ଅଲାଲନାଥେ ଯାଇ ନିଶ୍ଚିନ୍ତେ ରହିବୁ ।

ବିଷୟୀର ଭଲମନ୍ଦ ବାର୍ତ୍ତା ନା ଶୁଣି ମୁଁ ॥

(ଟେ.ଚ.ଆ. ୯/୧୩୩)

୪) ଦାକ୍ଷିଣାତ୍ୟ ଯାତ୍ରା କରିବା ସମୟରେ ମହାପ୍ରଭୁ ଅଲାରନାଥ ହୋଇଯାଇଥିଲେ ଏବଂ ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ପ୍ରଭୁ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଭକ୍ତଗଣ ଅଲାରନାଥ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମହାପ୍ରଭୁଙ୍କ ସହିତ ଯାଇଥିଲେ । ଅଲାରନାଥଙ୍କୁ ଆସି ମହାପ୍ରଭୁ ଚତୁର୍ଭୁଜ ମୂର୍ତ୍ତି ଦର୍ଶନ କରି ଅଧ୍ୟକ୍ଷତର ବିରହରେ ଉତ୍କଷିପ୍ତ ହୋଇ ଅତ୍ୟଭୂତ ପ୍ରେମୀ ବେଶରେ ନୃତ୍ୟଗୀତ କରିଥିଲେ । ବ୍ରହ୍ମଗିରିବାସୀ ଯାବତୀୟ ଲୋକ ଏହିପରି ଅତ୍ୟଭୂତ ମହାପୁରୁଷଙ୍କୁ ଦର୍ଶନ କରି ଶ୍ରୀମଦ୍ଭାଗବତ ନିକଟକୁ ଆଗମନପୂର୍ବକ ହରିନାମ ସଂକୀର୍ତ୍ତନରେ ମାତିଗଲେ । ଶ୍ରୀମନ୍ଦହାପ୍ରଭୁ ପୁଲକାଶୁ, କମ୍ପ, ସ୍ଵେଦ ଆଦି ଅଷ୍ଟାଙ୍ଗ ସାର୍ଵିକ ବିକାରରେ ଭୂଷିତ ହୋଇ ଭକ୍ତଗଣଙ୍କ ସହିତ ବ୍ରହ୍ମଗିରିବାସୀଙ୍କ ସହ ନୃତ୍ୟ କର୍ତ୍ତାନ କରିଥିଲେ ।

ସେମାନଙ୍କର ମହାପ୍ରଭୁଙ୍କୁ ଛାଡ଼ିବାକୁ ଅନିଛାଦେଖୁ ଶ୍ରୀ ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ପ୍ରଭୁ ଶ୍ରୀମନ୍ଦିହାପ୍ରଭୁଙ୍କୁ ମଧ୍ୟାହ୍ନକ କରିବା ଛଳନାରେ ମନ୍ଦିର ଅଭ୍ୟନ୍ତରକୁ ନେଇଗଲେ । ମନ୍ଦିରର ବର୍ଦ୍ଧନରେ ଶ୍ରୀମହାପ୍ରଭୁଙ୍କ ଦର୍ଶନ ପାଇଁ ବହୁଲୋକ ସମାଗମ ହୋଇ ଉଚ୍ଚସ୍ଵରରେ ସଂକାର୍ତ୍ତନ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ମଧ୍ୟାହ୍ନଭୋଜନ ପରେ ଭକ୍ତମାନଙ୍କୁ ଦର୍ଶନ ଦେବା ପାଇଁ ମହାପ୍ରଭୁ ପୁନଃ ମନ୍ଦିରରୁ ବାହାରି ଦର୍ଶନ ଦେଲେ । ସେତେବେଳେ ସମସ୍ତ ଲୋକ ଶ୍ରୀମହାପ୍ରଭୁଙ୍କୁ ନେତ୍ର, ପ୍ରାଣଭରି ଦର୍ଶନ କରିଥିଲେ । ଏହି ପ୍ରକାରେ ମହାପ୍ରଭୁ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ହରିନାମ ସଂକାର୍ତ୍ତନ ଦ୍ୱାରା ଆକୃଷ କରି ବୈଷ୍ଣବ କରାଇଥିଲେ ଏବଂ ସେଠାରେ ଭକ୍ତଗଣଙ୍କ ସହିତ କୃଷ୍ଣକଥାଦ୍ୱାରା ରାତ୍ରି ଯାପନ କରିଥିଲେ । ବର୍ତ୍ତମାନ ମଧ୍ୟ ଏହି ନିତ୍ୟଲୀଳା କାର୍ତ୍ତନର ଝଙ୍କାର, ପ୍ରେମର ବନ୍ୟା ବ୍ରହ୍ମଗିରିରେ ଚାଲୁଅଛି ।

ଅଦ୍ୟାପିହ ସେହି ଲୀଳା କରେ ଗୌର ରାୟ ।
କୋନ କୋନ ଭାଗ୍ୟବାନ ଦେଖୁବାରେ ପାୟ ॥

ଯେଉଁ ଭକ୍ତଗଣ ମହାପ୍ରଭୁଙ୍କର ଶରଣାଗତି, ମହାପ୍ରଭୁଙ୍କର ପ୍ରତଳିତ ଧାରାରେ ନିଜର ଭଜନମୟ ଜୀବନକୁ ଉତ୍ସର୍ଗ କରିଛନ୍ତି, ସେହିପରି ପ୍ରେମିକ ଭକ୍ତ ମହାପ୍ରଭୁଙ୍କ ଏହିସବୁ ଦିବ୍ୟଲୀଳା ଦିବ୍ୟ ଚକ୍ଷୁରେ ଦର୍ଶନ କରିବାର ସୌଭାଗ୍ୟ ଲାଭ କରିଅଛନ୍ତି ଓ କରିବେ । ଏହା ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଦାସ କବିରାଜ ଗୋସ୍ଵାମୀ ପାଦ ଶ୍ରୀ ଚେତନ୍ୟ ଚରିତାମୃତରେ ମଧ୍ୟ ଲୀଳା ସପ୍ତମ ପରିଛେଦରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଛନ୍ତି । ତା' ପରଦିନ ଅଲାରନାଥଙ୍କୁ ଦର୍ଶନ କରି ଦକ୍ଷିଣେଶ୍ଵରକୁ ଜୀବଭଜନର ନିମିତ୍ତ ଦେଶ ଗମନ ସମୟରେ ଆଜାନୁଲମ୍ବିତ ଭୂଜ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ଵକୁ ଉତ୍ତରାଳନ ପୂର୍ବକଃ -

କୃଷ୍ଣ ! କୃଷ୍ଣ ! କୃଷ୍ଣ,କୃଷ୍ଣ ! କୃଷ୍ଣ,କୃଷ୍ଣ ! କୃଷ୍ଣ ! ହେ !
କୃଷ୍ଣ ! କୃଷ୍ଣ ! କୃଷ୍ଣ,କୃଷ୍ଣ ! କୃଷ୍ଣ,କୃଷ୍ଣ ! କୃଷ୍ଣ ! ହେ !
କୃଷ୍ଣ ! କୃଷ୍ଣ ! କୃଷ୍ଣ,କୃଷ୍ଣ ! କୃଷ୍ଣ,କୃଷ୍ଣ ! କୃଷ୍ଣ ! ରକ୍ଷମାଂ !
କୃଷ୍ଣ ! କୃଷ୍ଣ ! କୃଷ୍ଣ,କୃଷ୍ଣ ! କୃଷ୍ଣ,କୃଷ୍ଣ ! କୃଷ୍ଣ ! ପାହିମାଂ !
ରାମ ! ରାଘବ ! ରାମ ! ରାଘବ ! ରାମ ! ରାଘବ ! ରକ୍ଷମାଂ !

କୃଷ୍ଣ ! କେଶବ ! କୃଷ୍ଣ ! କେଶବ ! କୃଷ୍ଣ ! କେଶବ ! ପାହିମାଂ !!

ଏହିପରି ନାମ ସ୍ମରଣ ପୂର୍ବକ ଦକ୍ଷିଣ ଦେଶର କୁର୍ମ ଶୈତାନରେ ବାସୁଦେବ ବିପ୍ର ରାଜମହେନ୍ଦ୍ରିର ରାୟରାମାନନ୍ଦଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ମିଳିତ ହେଲେ । ଦକ୍ଷିଣ ଦେଶ ଭକ୍ତଗଣଙ୍କୁ କୃଷ୍ଣପ୍ରେମ ଦାନ କଲେ । ଦକ୍ଷିଣ ଦେଶରୁ ଦୁଇଟି ଭକ୍ତିଗ୍ରହ ବ୍ରହ୍ମ ସଂହିତା ଓ କୃଷ୍ଣ କର୍ଣ୍ଣମୃତ ଉତ୍ସାର କଲେ । ଦକ୍ଷିଣ ଦେଶର ତୀର୍ଥ ଭ୍ରମଣ ସମାପନ କରି ଫେରିବା ସମୟରେ ଶ୍ରୀ ଅଲାରନାଥ ପୀଠରେ ବିଶ୍ରାମ କରନ୍ତି । ନୀଳାଚଳରେ ଥୁବା ଭକ୍ତଗଣଙ୍କ ନିକଟକୁ ଶୁଭାଗମନ ବାର୍ତ୍ତା କରନ୍ତି ।

ଅଲାରନାଥେ ଆସି କୃଷ୍ଣଦାସେ ପାଠାଇଲେ ।

ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ଆଦି ନିଜ ଗଣେ ବୋଲାଇଲେ ॥

୪- ବ୍ରହ୍ମଗିରି ଶ୍ରୀଅଲାରନାଥ ଶ୍ରୀମନ୍ ମହାପ୍ରଭୁଙ୍କର କୃଷ୍ଣଦେଶଣ ଲୀଳାପରାକାଷାର ସ୍ଥାନ ବୋଲି ଗୌରଜନ ଓ ବିପ୍ରଲମ୍ବ ରସାଶ୍ରିତ ଗୌଡ଼ୀୟ ଭକ୍ତଗଣଙ୍କର ପରମପ୍ରିୟ ଏବଂ ଭଗବତ୍ ସେବୋଜୀପନାର ବିଶେଷ ଅନୁକୂଳ ସ୍ଥାନରୂପେ ବିବେଚିତ ହୋଇଛି ।

ନବଦ୍ୟାପର ପତ୍ରସ୍ତା, ପାଷଣ୍ଟି, ସ୍ଥାର୍ତ୍ତଗଣ ଯେତେବେଳେ ମହାପ୍ରଭୁଙ୍କର ବିରୋଧୀ ହୋଇ ଉଠିଲେ, ସେତେବେଳେ ମହାପ୍ରଭୁ ଜୀବାଦ୍ଵାରା ନିମିତ୍ତ ସନ୍ଧ୍ୟାସଲୀଳା ପ୍ରକାଶ କରି ଶ୍ରୀନବଦ୍ୟୀପ ଧାମରୁ ଶ୍ରୀମୀଳାଚଳ ଧାମକୁ ଆସିଲେ । ମୀଳାଚଳରେ କାଶି ମିଶ୍ର ଭବନ (ଗମ୍ଭୀରା) ବା ବର୍ତ୍ତମାନର ରାଧାକାନ୍ତ ମଠରେ ଅବସ୍ଥାନ କରୁଥିଲେ । ନୀଳାଚଳରେ ରହି ଯେତେବେଳେ ଭକ୍ତମାନଙ୍କ ସହିତ ପ୍ରେମ କଳହ-ଲୀଳା ହୁଏ ସେତେବେଳେ ମହାପ୍ରଭୁ ଶ୍ରୀମୀଳାଚଳରୁ ଶ୍ରୀଅଲାରନାଥ ପାଠକୁ ଯାଉଥିଲେ । ସୁତରାଂ ବ୍ରହ୍ମଗିରି ବା ଶ୍ରୀଅଲାରନାଥ ପାଠ ମହାପ୍ରଭୁଙ୍କର ଦ୍ୱିତୀୟ ସନ୍ଧ୍ୟାସ ଲୀଳାକ୍ଷେତ୍ର ବା ସେଠାରେ ବିପ୍ରଲମ୍ବର ଚରମ ପରାକାଷା ପ୍ରଦର୍ଶିତ ହୋଇଛି । ଏହି ସମସ୍ତ କଥା ନିଷ୍ପତ୍ତ ମୁକ୍ତ ଭଜନାନ୍ତିପ୍ରାଣହିଁ ଉପଲବ୍ଧି କରିପାରିବେ । ସୁତରାଂ ଏହି ସ୍ଥାଳର ବର୍ଣ୍ଣନା ବାହୁଲ୍ୟ ଅନାବଶ୍ୟକ । (ଗୌଡ଼ୀୟ ୧ ଜ୍ଞାନ, ୧ ୯ ୯ ୯ ମସିହା ପ୍ରକାଶିତ)

॥ ହରେକୃଷ୍ଣ ॥

ମହାଭାରତର ସମ୍ମାନାସ୍ତ୍ରମ ମନ୍ତ୍ରୀ : ସଞ୍ଜୀୟ

ପ୍ରସ୍ତୁତି : ଦୀନବହୁଳ ଦାସ

ସ

ଅୟ ରାଜା ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ରଙ୍କ ମନ୍ତ୍ରୀ ଓ ପରାମର୍ଶଦାତା ଥିଲେ । ସେ ଜାତିରେ ସୁତ ଥିଲେ ହେଁ ଖୁବ ଅନୁଗତ, ଧୀସଂପନ୍ନ ଥିଲେ । ଧର୍ମ ତଥା ନୀତିଶାସ୍ତ୍ରମାନଙ୍କରେ ତାଙ୍କର ଗଭୀର ଜ୍ଞାନ ଥିଲା । ସେ ସତ୍ୟବାଦୀ ଥିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ନିର୍ଭୀକ ଓ ସାହସୀ ଥିଲେ । ସେ ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ରଙ୍କ ସୁରିବେଚିତ ସଦୁପଦେଶ ଦେଉଥିଲେ ଏବଂ ସମୟେ ସମୟେ ସେ ଏଭଳି କଥା କହୁଥିଲେ ଯାହା ଅବଶ୍ୟ କଟୁ ଥିଲା, କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କର ମଙ୍ଗଳ ପାଇଁ ଅଭିପ୍ରେତ ଥିଲା । ଶେଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେ ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ରଙ୍କ ସାହଚର୍ଯ୍ୟ ପରିତ୍ୟାଗ କରିନଥିଲେ । ସେ ମହାନ୍ ରଷ୍ମି ବେଦବ୍ୟାସଙ୍କ ଆଦରଣୀୟ ତଥା ଅନୁଗୃହିତ ବ୍ୟକ୍ତି ଥିଲେ ଏବଂ ଅର୍ଜୁନ ଓ ଭଗବାନ କୃଷ୍ଣଙ୍କର ପ୍ରେମୀ ଥିଲେ । ସେ ଦୁର୍ଯ୍ୟାଧନଙ୍କ ନିଷ୍ଠୁର ଓ ଖଳ ଆଚରଣକୁ ଦୃଢ଼ ଭାବରେ ବିରୋଧ କରୁଥିଲେ ଏବଂ ଏପରିକି ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ରଙ୍କ ଉର୍ଧ୍ଵନା କରିବାକୁ ମଧ୍ୟ ଭୁଲୁ ନଥିଲେ ।

ଦିତୀୟ ଥର ପାଇଁ ଯେତେବେଳେ ପାଣ୍ଡବମାନେ ପଶାଖେଳରେ ସେମାନଙ୍କର ସମସ୍ତ ବାଜି ହରାଇଲେ ଏବଂ ଫଳତଃ ବଣରେ ବାସ କରିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲେ - ସେହି ସମୟରେ ସଞ୍ଜୀୟ ଦୁର୍ଯ୍ୟାଧନ ପାଣ୍ଡବମାନଙ୍କ ପ୍ରତି କରିଥିବା ମଧ୍ୟ ଆଚରଣ ପାଇଁ ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ରଙ୍କ ଖୁବ ତିରଦ୍ୱାର କରିବାକୁ ମଧ୍ୟ ପଛାଇ ନଥିଲେ । ସେ କହିଥିଲେ— “ହେ ରାଜା ! ତୁମର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ପରିବାରର ଚରମ ଧ୍ୟେ ଅବଶ୍ୟକ୍ଯାବୀ ନିଶ୍ଚିତ ଅଟେ, ଏପରିକି ତୁମର ସାଧାରଣ ନିର୍ଦ୍ଦୋଷ ପ୍ରଜାମାନେ ମଧ୍ୟ ବଞ୍ଚିବେ ନାହିଁ ।” ପିତାମହ ଭିକ୍ଷୁ, ଗୁରୁ ଦ୍ରୋଶାଚାର୍ଯ୍ୟ ଏବଂ ବିଦୁରଜୀ ତୁମର ପୁତ୍ରମାନଙ୍କୁ ବାରମ୍ବାର କ୍ଷମା କରିଛନ୍ତି— ଏହା ସବୁ ସେହି ନିର୍ଲୁଜ ଦୁର୍ଯ୍ୟାଧନ ପାଣ୍ଡବମାନଙ୍କର ପ୍ରିୟପତ୍ନୀ ଧାର୍ମିକ ଓ ନୀତିନିଷ୍ଠ ଦ୍ରୌପଦୀଙ୍କୁ ସଭାଗୃହକୁ ଡାକି ଅପମାନ କରିବାକୁ ପଛାଇ ନଥିଲେ । ଦୁଃଖ ସମୟ ପହଞ୍ଚିଲେ ମଣିଷର ବୁଦ୍ଧି ଓ ବୋଧଶକ୍ତି ଦୂଷିତ ହେବାକୁ ଲାଗେ । ଏଭଳିକି ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ନ୍ୟାୟ ଓ ଠିକ୍ ବୋଲି

ବୋଧ ହୁଏ । ସୁନ୍ଦରୀ ଦ୍ରୌପଦୀ ଯେ କି ମାତୃଗର୍ଭରୁ ଜନ୍ମ ହୋଇ ନଥିଲେ ଏବଂ ଯେ ଯଜ୍ଞବେଦାରୁ ଉଦ୍ଭୂତ ଏବଂ ଯେ ତାଙ୍କ ସାମାନ୍ୟକ ପ୍ରତି ଏକାକ୍ରମ ଭାବରେ ଅନୁଗତ, ତାଙ୍କୁ ଏକ ସଭାରେ ଅପମାନିତ କରାଇ ତୁମର ପୁତ୍ରମାନେ ଏକ ଉଯଙ୍କର ଯୁଦ୍ଧର ଖୋଲା ଆହ୍ଵାନ ଦେଇଛନ୍ତି ।

ଅନ୍ୟ କେହି ନୁହେଁ ଦୁର୍ଯ୍ୟାଧନ ଦ୍ଵାରା ହିଁ ଏଭଳି ଏକ ଜଗନ୍ୟ ତଥା ନୀତ କର୍ଯ୍ୟ ହିଁ ହୋଇଛି । ସବୁଠାରୁ ନିର୍ଭୀକ ମନ୍ତ୍ରୀ କ’ଣ ଏଭଳି ମର୍ଯ୍ୟଦାହାନୀକର, କିନ୍ତୁ ଏକ ବିଶ୍ୱାସ ତଥା ଉରକାଯୋଗ୍ୟ ମନ୍ତ୍ରବ୍ୟ ଜଣେ ରାଜାଙ୍କ ଉପସ୍ଥିତିରେ କରିପାରିବେ ? ଏଭଳିକି ଶାସ୍ତ୍ରମାନେ ମଧ୍ୟ ମନ୍ତ୍ରବ୍ୟ କରିଥାନ୍ତି— “ଅପ୍ରିୟସ୍ୟ ଚ ପଥ୍ୟସ୍ୟ ଶ୍ରୋତା ବକ୍ତା ଚ ଦୂର୍ଲଭଃ ।” ଏପରିକି ଶ୍ରୋତା ଓ ବକ୍ତା ହିଁତକର ଶର୍ଦ୍ଦର ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଯଦି ତାହା ଅପ୍ରାତିକର ହୋଇଥାଏ ତେବେ ବିରଳ ବୋଲି ଜଣାପଡ଼େ । ସଞ୍ଜୀୟ ଠିକ୍ କଥା କହୁଛନ୍ତି ବୋଲି ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ଗ୍ରହଣ କରିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ତାଙ୍କ ଦୁର୍ବଳତା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ସେ ଦୁର୍ଯ୍ୟାଧନକୁ ଖଳ ତଥା ଦୁଷ୍କର୍ମ କାର୍ଯ୍ୟରୁ ବିରତ କରିପାରୁ ନଥିଲେ ।

ସଞ୍ଜୀୟ ଶାନ୍ତିର ପ୍ରାବକ ଥିଲେ ଏବଂ ଅନ୍ୟକୁ ପ୍ରବର୍ତ୍ତିର ମନାଇବାରେ ସାମର୍ଥ୍ୟ ରଖୁଥିଲେ । ଯୁଦ୍ଧକୁ ଏଡ଼ାଇ ଯିବା ପାଇଁ ସେ ପ୍ରବଳ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିଲେ ଏବଂ ଯୁଦ୍ଧର ବିଭାଷିକାମୟ ଫଳାଫଳ ପ୍ରତି ଉତ୍ସବ ଦଳର ଦୃଷ୍ଟି ଆକର୍ଷଣ କରି ଯଥାଯଥ ଉଦୟମ ଜାରୀ ରଖୁଥିଲେ । ଉତ୍ସବ ଦଳରେ ସ୍ତ୍ରୀ ହୋଇଥିବା ମତାନ୍ତରକୁ ସମାଧାନ କରିବାକୁ ସେ ତପ୍ରତି ଥିଲେ । ପାଣ୍ଡବ ଭାଇମାନେ ରାଜି ହେଲେ, କିନ୍ତୁ ଦୁର୍ଯ୍ୟାଧନ ପ୍ରୋକ୍ତ ଶାନ୍ତି ପ୍ରଷ୍ଟାବକୁ ଘୃଣାରେ ଅପମାନଜନକ ଭାବରେ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କଲା । ଏଇ ପରିସ୍ଥିତିରେ ଯୁଦ୍ଧ ହିଁ ଅପରିହାର୍ୟ ହୋଇପଡ଼ିଲା । ଏହା ପୂର୍ବରୁ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହୋଇଥିଲା । କୌରବମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ସାଧାରଣତଃ ଭାଷ୍ଟ, ଦ୍ରୋଶ, ବିଦୁର ଏବଂ ସଞ୍ଜୀୟଙ୍କର ଏକ ସାର୍ବଜନିନ ମତ ଥିଲା, କାରଣ

ଏମାନେ ସମସ୍ତେ ନୈତିକତାର ପୂଜାରୀ ଥୁଲେ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ହୃଦୟରେ ପାଣ୍ଡବମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ସହାନୁଭୂତି ଥିଲା । ଏହି ୪ ଜଣ କେବେ ସତ୍ୟ କହିବାକୁ ଦ୍ୱିଧାଗୁଣ ନଥିଲେ, ଏଭଳି କି ଏମାନେ ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ଓ ତାଙ୍କ ପୁତ୍ରମାନଙ୍କ ଅସତ୍ରୋଷ ପ୍ରତି ବ୍ୟସ୍ତ ନଥିଲେ । ଅଧୁକନ୍ତୁ ସତ୍ୟ ସାଧାରଣତଃ ତିକ୍ତ ହୋଇଥାଏ ।

ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ତାଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ପାଣ୍ଡବମାନଙ୍କ ସହ ଶାନ୍ତିପୂର୍ଣ୍ଣ ବାର୍ତ୍ତାଳାପ କରିବାକୁ ସଞ୍ଚୟକୁ ଉପଲପ୍ୟକୁ ପଠାଇଥିଲେ । ସଞ୍ଚୟ ପାଣ୍ଡବ ଭାଇମାନଙ୍କ ସହ ବାର୍ତ୍ତାଳାପ କରିବା ଅବସରରେ ସେମାନଙ୍କୁ ଆଶ୍ରିତ ଭାବରେ ପ୍ରଶଂସା କଲେ ଏବଂ ଯୁଦ୍ଧରୁ କ୍ଷାନ୍ତ ହେବା ପାଇଁ ଉପଦେଶ ଦେଲେ । ସେ କହିଲେ ଯେ ଯୁଦ୍ଧଦ୍ୱାରା ଧର୍ମ ବା ବୈଶ୍ୟକ ସମୃଦ୍ଧି କେବେ ମିଳି ନଥାଏ । ସମାଧାନମୂଳକ ଆଲୋଚନା ମାଧ୍ୟମରେ ମତଦ୍ୱେଧ ଜନିତ ବିବାଦକୁ ତୁଟାଇବା ଶାନ୍ତି ପ୍ରତିଷ୍ଠାର ସର୍ବୋତ୍ତମ ପଢ଼ା ଅଟେ । ଏଭଳି ସ୍ମୃତିରେ ରାଜା ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ମଧ୍ୟ ଯୁଦ୍ଧ ଅପେକ୍ଷା ଶାନ୍ତି ପ୍ରତିଷ୍ଠା ପାଇଁ ଅଭିଲାଷା ଅଟନ୍ତି । ଉତ୍ୟ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଓ ଅଞ୍ଜୁନଙ୍କର ଅତ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରିୟ ହୋଇଥିବା କାରଣରୁ ତାଙ୍କଦ୍ୱାରା ଶାସ୍ତିତ / ଆଲୋଚ୍ୟ ପ୍ରସ୍ତାବକୁ କେବେ ଏଡ଼ାଇ ପାରିବେ ନାହିଁ ବୋଲି ସେ ଦୃଢ଼ ଭାବରେ ବିଶ୍ୱାସୀ ଥିଲେ । ଯଦି ଅଞ୍ଜୁନଙ୍କୁ କୁହାଯାଏ ଯେ ଏଥୁପାଇଁ ସେ ନିଜ ଜୀବନକୁ ବାଜୀ ଲଗାଇ ଦେଇପାରିବେ— ଏଥରୁ ପ୍ରମାଣ ମିଳୁଛି ଯେ ସଞ୍ଚୟଙ୍କର ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଓ ଅଞ୍ଜୁନଙ୍କ ପ୍ରତି ଅଭିଭାଜିତ ଆଦର ଭାବ ଥିଲା । ଯୁଦ୍ଧକ୍ଷର ତାଙ୍କର ସହମତି ପ୍ରସ୍ତାବ ପ୍ରତି ସପ୍ରେମ ଭାବରେ ଆଶାବ୍ୟକ କଲେ ସୁନ୍ଦର—ଗ୍ରେକ୍ ସମାଧାନ ଯୋଜନାରେ ଏକମାତ୍ର ସର୍ବ ରଖିଲେ ଯେ କୌରବ ପକ୍ଷ ସେମାନଙ୍କର ଇନ୍ଦ୍ରପ୍ରସ୍ତୁତ ରାଜ୍ୟ ହିଁ ଫେରାଇବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଧର୍ମରାଜ ଯୁଦ୍ଧକ୍ଷରଙ୍କ ଏହି ପ୍ରସ୍ତାବ ପ୍ରତି ଭଗବାନ କୃଷ୍ଣ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କୁ ସମର୍ଥନ କଲେ ଏବଂ ସଞ୍ଚୟ ଯୁଦ୍ଧକ୍ଷରଙ୍କ ଠାରୁ ଏହି ସଦେଶ ନେଇ ହସ୍ତିନାପୁରକୁ ଫେରିଗଲେ । ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ରଙ୍କୁ ଭେଟି ସେ ଏକାନ୍ତ ଭାବରେ ତାଙ୍କୁ ତୀବ୍ର ଭାବରେ ଗାଳି କଲେ ଏବଂ ପରେ ପରେ ସମସ୍ତଙ୍କ ଉପସ୍ଥିତିରେ ଯୁଦ୍ଧକ୍ଷରଙ୍କର ସେହି ସଦେଶ ଝାପନ କଲେ । ତତ୍ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ପାଣ୍ଡବ

ପକ୍ଷ କିଭଳି ଆସନ୍ତ ଯୁଦ୍ଧ ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତି କରିବା ଆରମ୍ଭ କରୁଛନ୍ତି— ସର୍ବସମକ୍ଷରେ ସେ ମଧ୍ୟ ସବିଶେଷ ବର୍ଣ୍ଣନା କଲେ । ଏଭଳିକି ପାଣ୍ଡବମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ଥିବା ଯୋଜାମାନଙ୍କର ଶକ୍ତି ମଧ୍ୟ ବର୍ଣ୍ଣନା କଲେ । ଏଭଳିକି ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଓ ଅଞ୍ଜୁନ କିଭଳି ପରଷ୍ଠର ସହ ଅବିହିନ୍ତି ଭାବରେ ମିଳିତ କାର୍ଯ୍ୟପଦ୍ଧତି ପ୍ରସ୍ତୁତ କରୁଛନ୍ତି— ସେ ବିଷୟରେ ମଧ୍ୟ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିବାକୁ ପଛାଇଲେ ନାହିଁ । ସେ ଯେତେବେଳେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଓ ଅଞ୍ଜୁନଙ୍କୁ ଭେଟିବାକୁ ଗଲେ— ସେ ଦେଖିଲେ ଯେ ଉତ୍ସୟ ଏକାନ୍ତ ଭାବରେ ଏକ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ଗୃହ ମଧ୍ୟରେ ଉପସ୍ଥିତ ଥିଲେ । ଏହି ଏକାନ୍ତ ଗୃହ ମଧ୍ୟକୁ ଏଭଳି କି ଅଭିମନ୍ୟ, ନକୁଳ ଓ ସହଦେବଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ନିଷେଧ କରାଯାଇଥିଲା । ସେହି ଗୃହ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରବେଶ ପରେ ସେ ଦେଖିଲେ ଯେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ତାଙ୍କର ଉତ୍ସୟ ପାଦ ଅଞ୍ଜୁନଙ୍କ କୋଳରେ ରଖିଛନ୍ତି ଏବଂ ଅଞ୍ଜୁନଙ୍କ ପାଦ ଦ୍ୱୋପଦୀ ଓ ସତ୍ୟଭାମାଙ୍କର କୋଡ଼ି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରସାରିତ ହୋଇଥିଲା ।

ସଞ୍ଚୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏହି ବର୍ଣ୍ଣନା କେବଳ ଯେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଓ ଅଞ୍ଜୁନଙ୍କ ଏକତ୍ର ଭାବକୁ ପ୍ରମାଣ କରୁଛି, ତାହା ନୁହେଁ, ବରଂ ସଞ୍ଚୟଙ୍କ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଓ ଅଞ୍ଜୁନଙ୍କ ପ୍ରତି ଅବିଭାଜିତ ପ୍ରେମ ଭାବକୁ ମଧ୍ୟ ପ୍ରମାଣ କରୁଛି । ସେହି ସ୍ଥାନ ଯାହା ଏପରିକି ଅଭିମନ୍ୟ, ନକୁଳ ଓ ସହଦେବଙ୍କ ପାଇଁ ନିବାରିତ ଥିଲା । ଏବଂ ଯେଉଁଠାରେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଓ ଅଞ୍ଜୁନ ଅନୌପଚାରିକ ଭାବରେ ସେମାନଙ୍କ ପ୍ରୟତମା ରାଣୀମାନଙ୍କ ସହ ବସିଥିଲେ— ସେହି ସ୍ଥାନ ସଂଜୟଙ୍କ ପାଇଁ ବାଧାଶୂନ୍ୟ ଭାବରେ ଉନ୍ନତ ଥିଲା ଯେଉଁଠି ସଞ୍ଚୟ ବିନା ବାଧାରେ ସେମାନଙ୍କ ପରଷ୍ଠର ପରାମର୍ଶ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ମଧ୍ୟ ଭାଗ ନେଇଥିଲେ । ଏଥରୁ ଜଣାପଡ଼ୁଛି ଯେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଓ ଅଞ୍ଜୁନଙ୍କ ସହ ତାଙ୍କର ବାର୍ତ୍ତାଳାପ ଓ ବ୍ୟବହାର ଏକାନ୍ତ ଭାବେ କଷତ୍ତରୀନ, ସ୍ଵଷ୍ଟ ଓ ବିଧୁଶୂନ୍ୟ ଥିଲା । ଏହାଛି ଏକାନ୍ତ ସଞ୍ଚୟ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କର ଜଣେ ଶୁଦ୍ଧ ପ୍ରେମିକ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କ ନିକଟରେ ଭଗବାନଙ୍କର ଦିବ୍ୟଭାବର ଜ୍ଞାନ ମଧ୍ୟ ଥିଲା । ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ମହାନ ରଷ୍ଟି ବେଦବ୍ୟାସ, ସମ୍ବାନିଯା ଗାନ୍ଧାରୀ ଏବଂ ମହାମନା ବିଦୁରଜୀଙ୍କ ଉପସ୍ଥିତିରେ ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ରଙ୍କୁ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କର ଉନ୍ନତ

ମହିମା ବର୍ଣ୍ଣନା କରିବା ଅବସରରେ ସେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ସମସ୍ତ ସୃଷ୍ଟିର ସ୍ଥାମୀ ତଥା କାରଣର କାରଣ ବୋଲି ଦର୍ଶାଇଲେ । ଏଥରେ ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ତାଙ୍କୁ ପଚାରିଲେ ସେ କିପରି ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ଉଗବାନଙ୍କ ଅବତାର ବୋଲି ଜାଣପାରିଲେ । ଏହି ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଦେବାକୁ ଯାଇ ସଞ୍ଜୟ ଶ୍ରୀ ବେଦବ୍ୟାସଙ୍କ ଉପସ୍ଥିତିରେ ସ୍ଵାକ୍ଷାର କଲେ ଯେ ସେ ଜ୍ଞାନଚକ୍ଷୁ ମାଧ୍ୟମରେ ବାସ୍ତବ ଅନୁଭବ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ଚିହ୍ନିବାରେ ସକ୍ଷମ ହୋଇଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଏଭଳି ଭାବରେ କେବଳ ଜ୍ଞାନ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଉଗବାନଙ୍କୁ ଜାଣିବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ସେ ଆହୁରି ମଧ୍ୟ ପ୍ରକାଶ କଲେ ଯେ “ମୁଁ କେବେ ଛଳନାର ଆଶ୍ରମ ନିଏ ନାହିଁ, କିମ୍ବା ଧର୍ମର ଲୋକ ଦେଖାଣିଆ ବାହ୍ୟାଢ଼ମରପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଭ୍ୟାସ କରେ ନାହିଁ । ଅଧିକତ୍ତୁ ମୋର ଅନ୍ତରତମ ଇନ୍ଦ୍ରିୟଗଣ ଧାନ ଯୋଗ ଅଭ୍ୟାସ ଫଳରେ ପବିତ୍ରିକୃତ ହୋଇଯାଇଛନ୍ତି ।” ତତ୍ପରେ ଶ୍ରୀବେଦବ୍ୟାସ ସଞ୍ଜୟଙ୍କୁ ପ୍ରଶ୍ନିତ୍ୟ ପ୍ରଶ୍ନିତ୍ୟ କରିବାକୁ ଯାଇ ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ରଙ୍କୁ କହିଲେ ଯେ “ସେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କର ଯେ କି ଶାଶ୍ଵତ ପୁରୁଷ ତାଙ୍କ ବିଷୟରେ ସୁଧାଂଶୁପିତ ଯଥା- ସୁବିବେଚିତ ଅନ୍ତର୍ନିହିତ ଭାବର ଅଧିକାରୀ ଅଟନ୍ତି । ତେଣୁ ଯଥାର୍ଥରେ ଯଦି ଆପଣ ଉଗବାନଙ୍କ ବିଷୟରେ ଶ୍ରୀବଣ କରିବେ ତେବେ ଆପଣ ମହାନ ମୃତ୍ୟୁରୂପକ ଭୟରୁ ମୁକ୍ତ ହୋଇ ପାରିବେ । ଏହାଠାରୁ ଅଧିକ କିଛି ଅପେକ୍ଷାକୃତ ଅଧିକତର ପ୍ରମାଣ ନାହିଁ ଯେ ସଞ୍ଜୟଙ୍କର ପାଣ୍ଡିତ୍ୟ ବା ଜ୍ଞାନରେ ସାମର୍ଥ୍ୟ ଅଛି ବୋଲି । ଏହି ମୁଦ୍ରିତରେ ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ସଞ୍ଜୟଙ୍କୁ ଅତି ପ୍ରେମପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ପଚାରିଲେ କେଉଁ ମାର୍ଗରେ ଗଲେ ତାଙ୍କୁ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ବାସ୍ତବ ଜ୍ଞାନ ପ୍ରାୟ ହୋଇପାରିବ ଏବଂ ସର୍ବୋରମ ଭାବ ପ୍ରାୟ ହେବା ପାଇଁ ସେ କିଭଳି ସକ୍ଷମ ହେବେ । ସଞ୍ଜୟ ତାଙ୍କୁ ଏଭଳି ଭାବରେ ବୋଧଗମ୍ୟ କରାଇଲେ— “କେହି ନିଜର ଇନ୍ଦ୍ରିୟମାନଙ୍କୁ ବଶରେ ନ ରଖ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ପ୍ରାୟ ହୋଇ ପାରିବେ ନାହିଁ ଏବଂ ଇନ୍ଦ୍ରିୟମୁଦ୍ରିକୁ ନିଯନ୍ତ୍ରଣରେ ରଖିବାକୁ ହେଲେ ଜଣଙ୍କୁ କେବଳ ବୈରାଗ୍ୟପୂର୍ଣ୍ଣ ସ୍ଵର୍ଥତ୍ୟାଗର ଆଚରଣ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ତିନୋଟି ବିଷୟକୁ ଏଡ଼ାଇଗଲେ ଜ୍ଞାନ ହିଁ ଲାଭ ହୋଇପାରିବ—କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ପ୍ରତି ଅବହେଳା ବା ଅମନଯୋଗୀତା, ହିସା, ପାର୍ଥବ ବିଷୟ ପ୍ରତି ଉପଭୋଗ

ଜାମନା । ଉପରୋକ୍ତ ସମସ୍ତ ତିନୋଟି ବସ୍ତୁରୁ ନିବୃତ୍ତ ହେଲେ ହିଁ ଉଗବାନଙ୍କର ସର୍ବୋରମ ଭାବ ହିଁ ପ୍ରାୟ ହୋଇ ପାରିବ । ପରିଶେଷରେ ସଞ୍ଜୟ ଉଗବାନ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କର କିଛି ଦିବ୍ୟ ନାମ ବିଷୟରେ ସୁନ୍ଦର ବ୍ୟାଖ୍ୟାନ ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ରଙ୍କୁ ଶ୍ରୀବଣ କରାଇଲେ । ଏଥରୁ ପ୍ରତିତ ହେଉଛି ଯେ ସଞ୍ଜୟ ଶାସ୍ତ୍ର ଜ୍ଞାନରେ ନିପୁଣ ଥିଲେ ।

ଯେତେବେଳେ ଉତ୍ତର ପକ୍ଷର ଯୁଦ୍ଧ ପ୍ରସ୍ତୁତି ନିର୍ଭାରିତ ସମୟ ପୂର୍ବରୁ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଦୁଇ ସୌମ୍ୟ ବାହିନୀ କରୁଷେତ୍ର ଯୁଦ୍ଧ ଭୂମିରେ ଶିବିର ସ୍ଥାପନ କରି ପାରିଥିଲେ, ଶ୍ରୀ ବ୍ୟାସଦେବ ସଞ୍ଜୟଙ୍କୁ ଦିବ୍ୟଦୃଷ୍ଟି ଦେବା ଅବସରରେ ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ରଙ୍କୁ କହିଲେ— “ହେ ରାଜ୍ଞୀ ! ଏହି ସଞ୍ଜୟ ଯୁଦ୍ଧ କ୍ଷେତ୍ରର ସମସ୍ତ ଘଟଣା ବିଷୟରେ ତୁମକୁ ଟିକିନିକି ବର୍ଣ୍ଣନା ଦେବେ । ସମଗ୍ରୀ ଯୁଦ୍ଧକ୍ଷେତ୍ରରେ ଚାଲିଥିବା ଲୁଚି ତାଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟି ଅନ୍ତରାଳରେ ରହିବ ନାହିଁ । ସେ ଦିବ୍ୟଦୃଷ୍ଟି ଠିକଣା ଭାବରେ ଉପଯୋଗ କରିବେ ଏବଂ ସେ ସର୍ବଦର୍ଶୀ ତଥା ସର୍ବଜ୍ଞାତା ହେବେ । ସେ କହିବା, ଦେଖିବା ବା ଅଦେଖା ଘଟଣାଗୁଡ଼ିକୁ ତାଙ୍କ ମନଶ୍ୱରେ କଷମା କରିପାରିବେ । ଏଭଳି କି ଦିବାରାତ୍ରି ଘରୁଥିବା ଘଟଣାଗୁଡ଼ିକ ଛଡ଼ା ବ୍ୟକ୍ତିର ଅନ୍ତରବର୍ତ୍ତୀ ବିଚାରଧାରା ତାଙ୍କ ନିକଟରେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରକାଶିତ ହେବ । ଅଧିକତ୍ତୁ କୌଣସି ଅସ୍ତ୍ରଶତା ତାଙ୍କୁ ହତ୍ୟାକରି ପାରିବ ନାହିଁ ଏବଂ ସେ ପରିଶ୍ରମ ସାପେକ୍ଷ ଓ କଷକର କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ସବୁ କେବେ କ୍ଲାନ୍ତି ଅନୁଭବ କରିବେ ନାହିଁ ଏବଂ ଯୁଦ୍ଧ କ୍ଷେତ୍ରରୁ କୌଣସି ଆଘାତ ନ ପାଇ ଫେରି ଆସିପାରିବେ ।

ଯାହାହେଉ ଅତି ଆନନ୍ଦର କଥା ଯେ ସେବୋତ୍ତରୁ ସଞ୍ଜୟ ଉଗବାନ ବ୍ୟାସଦେବଙ୍କ କୃପାରୁ ଦିବ୍ୟଦୃଷ୍ଟି ପ୍ରାୟ ହେଲେ । ଗୋଟିଏ ସ୍ଥାନରେ ବସି ସେ ଯୁଦ୍ଧକ୍ଷେତ୍ରର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଘଟଣା ଟିକିନିକି ଦେଖିପାରୁଥିଲେ, ଯେପରିକି ସେ ସ୍ଵର୍ତ୍ତନରେ ସବୁ ଘଟଣାକୁ ଦେଖି ଅନୁମାନ କରିପାରୁଥିଲେ ଏବଂ ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ରଙ୍କୁ ଅବିକଳ ଭାବରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରୁଥିଲେ । କୁରୁକ୍ଷେତ୍ର ଯୁଦ୍ଧଭୂମିର ମାଇଲ ମାଇଲ ବ୍ୟାପା ଯୁଦ୍ଧଭୂମିରେ ୧୮ ଅକ୍ଷେତ୍ରଣ ସୈନ୍ୟବାହିନୀ, ଯେଉଁଥରେ ଏକ ଅକ୍ଷେତ୍ରଣରେ ୧୦୯୩୪୦ ପଦାତିକ ସୈନ୍ୟ, ଗ୍ରୀଗନ୍ତ ଅଶ୍ଵାରୋହୀ

ଏବଂ ୨୧୮୮୦ ଗଜାରୋହୀ ଓ ୨୧୮୭୦ ରଥ - ଏ ସମସ୍ତ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଯୁଦ୍ଧରେ ନିଯୋଜିତ ହୋଇଥିଲେ । ଏଭଳି କି ସେ କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟରେ କେଉଁ ଯୋଦ୍ଧା କେଉଁ ଅସ୍ତରା ବ୍ୟବହାର କରୁଛି ଏବଂ କେତେ ଥର ବ୍ୟବହାର କରୁଛି ଏବଂ କାହା ଉପରେ ବ୍ୟବହାର କରୁଛି-ସମସ୍ତ କଥା ସଞ୍ଚାଯ ଚିକିନିକି ଭବ୍ୟଦର୍ଶନ କରିପାରୁଥିଲେ ଏବଂ ସେହି ଯୋଦ୍ଧା କେତେ ବାର ତା'ର ଉଲ୍ଲେଖଯୋଗ୍ୟ ସ୍ଥିତି ବଦଳାଇପାରୁଛି ଏବଂ କିପରି ତା'ର ଶତ୍ରୁ ଆକ୍ରମଣରୁ ନିଜକୁ ସୁରକ୍ଷିତ ରହିପାରୁଛି ଇତ୍ୟାଦି ଇତ୍ୟାଦି ସଞ୍ଚାଯ ନିଜ ଚକ୍ରରେ ଦର୍ଶନ କରି ଅନ୍ତରୁକ୍ତ ଯୁଦ୍ଧ ବିବରଣୀ ପ୍ରଦାନ କରୁଥିଲେ । ଏଭଳି କି ଯେତେବେଳେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଅର୍ଜୁନଙ୍କୁ ଦିବ୍ୟଚକ୍ଷୁ ପ୍ରଦାନକରି ତାଙ୍କୁ ତାଙ୍କର ବିଶ୍ୱରୂପ ଦର୍ଶନ କରାଇଥିଲେ-ଏ ସମସ୍ତ ବର୍ଣ୍ଣନା ସଞ୍ଚାଯ ଅନ୍ତରୁକ୍ତ ରାଜା ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ରଙ୍କୁ ବର୍ଣ୍ଣନା କରୁଥିଲେ । ଭଗବାନଙ୍କର ଏ ଯେଉଁ ଦିବ୍ୟ ବିଶ୍ୱରୂପ ଦର୍ଶନ ଜଣେ ବେଦ ଅଧ୍ୟୟନ କଲେ ମଧ୍ୟ, କର୍ମକାଣ୍ଡ୍ୟ ଯଞ୍ଜବିଧୁ ପାଳନ କଲେ ମଧ୍ୟ, ଦାନଧର୍ମ କଲେ ମଧ୍ୟ ଏବଂ ଘୋର ଉପସ୍ଥ୍ୟ କଲେ ମଧ୍ୟ ଦେଖୁପାରିବ ନାହିଁ । ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ଭଗବାନ କୃଷ୍ଣ ଅର୍ଜୁନଙ୍କୁ ତାଙ୍କର ଚତୁର୍ଭୁଜ ରୂପ ଦର୍ଶନ କରାଇଥିଲେ । ଏ ସମସ୍ତ ଘଟଣା ଶ୍ରୀମଦ୍ ଭଗବଦ୍ ଗୀତା ଏକାଦଶ ଅଧ୍ୟୟରେ ବିସ୍ତୃତ ଭାବେ ବର୍ଣ୍ଣିତ ହୋଇଛି । ସେ ନିଜେ ସେହି ଅତୀତ୍ସ୍ଵରୂପ ପରମାନନ୍ଦ ସୁଖର ଅବସ୍ଥା ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଛନ୍ତି:-

ରାଜନ୍ ସଂସ୍କତ୍ୟ ସଂସ୍କତ୍ୟ ସଂବାଦମିମଭୁତମ୍ ।
କେଶବାର୍ଜୁନଯୋଃ ପୁଣ୍ୟଃ ହୃଷ୍ୟାମି ଚ ମୁହୂର୍ମୂହୁଃ ॥
ତତ୍ ସଂସ୍କତ୍ୟ ସଂସ୍କତ୍ୟ ରୂପମତ୍ୟଭୁତ୍ ହରେ ।
ବିସ୍ମୟୋ ମେ ମହାନ୍ ରାଜନ୍ ହୃଷ୍ୟାମି ଚ ପୁନଃ ପୁନଃ ॥

(ଗୀତା ୧୮.୩୭-୩୯)

ହେ ରାଜା ! ଭଗବାନ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଓ ଅର୍ଜୁନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସଂଘଠିତ ହୋଇଥିବା ସେହି ପବିତ୍ର ଓ ରହସ୍ୟପୂର୍ଣ୍ଣ ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଦର୍ଶନର ବାର୍ତ୍ତାଳାପ ବାରମ୍ବାର ଶ୍ରୀବରଣ କରି ମୁଁ ଆଉ ଥରେ ବାରମ୍ବାର ଉତ୍ପାଳିତ ହେଉଅଛି ।

ଏଥରୁ ନିଷ୍ଠନ୍ ହେଉଅଛି ଯେ ଭଗବାନ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ପ୍ରତି ତାଙ୍କର ଯେଉଁ ପ୍ରେମ ଓ ଭକ୍ତିଭାବ ଥିଲା, ତାହା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଯୁଦ୍ଧକୁ ବିଚାର ବୁନ୍ଦି ସଂପନ୍ନ, କାରଣ ତାଙ୍କର ଭଗବାନଙ୍କର ଉଦ୍ଧଳ ମହିମା ଓ ଶୌରବ ବିଷୟରେ ଯଥେଷ୍ଟ ଜ୍ଞାନ ଥିଲା । ପାଣ୍ଡବମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ବିଜ୍ଯ ଯେ ନିଶ୍ଚିତ ଯୁଦ୍ଧ ଆରମ୍ଭରୁ ହିଁ ସେ ଭବିଷ୍ୟତବାଣୀ କରିଥିଲେ ।

ଯତ୍ ଯୋଗେଶ୍ୱର କୃଷ୍ଣୋଃ ଯତ୍ ପାର୍ଥୋ ଧନୁର୍ଧରଃ ।
ତତ୍ ଶ୍ରୀବିଜ୍ୟୋ ଭୂତିର୍ହୂବା ନାତିର୍ମତିର୍ମମଃ ॥

(ଗୀତା ୧୮.୭୮)

ଯେ କୌଣସି ସ୍ଥାନରେ ଯୋଗର ପ୍ରଭୁ ଭଗବାନ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଏବଂ ଗାଣ୍ଡିବଧାରୀ ଅର୍ଜୁନ ଥାଆନ୍ତୁ ନା କାହିଁକି ସଦଗୁଣ, ଉକ୍ତକୁଷତା, ବିଜ୍ଯ, ଯଶ, ମହିମା ଏବଂ ଅଭ୍ୟାସ ନୈତିକତା ଇତ୍ୟାଦି ସେଠାରେ ମିଳିଥାଏ, ଏହା ମୋର ବିଶ୍ୱାସ ।

ମହାଭାରତ ଯୁଦ୍ଧ ଶେଷରେ ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ଓ ଗାନ୍ଧାରୀ ଯୁଦ୍ଧକ୍ଷିରଙ୍କ ନିକଟରେ କିଛି ଦିନ ପାଇଁ ରହି ବଣକୁ ଚାଲିଯାଇଥିଲେ । ସେଠାରେ ସଞ୍ଚାଯ ମଧ୍ୟ ସେମାନଙ୍କୁ ଅନୁସରଣ କରିଥିଲେ । ସେ ତାଙ୍କ ମୁନିବଙ୍କର ଖୁବ୍ ଉଭମ ଭାବରେ ସେବା କରିଥିଲେ । ଯେତେବେଳେ ଗାନ୍ଧାରୀ ଏବଂ କୁତ୍ରୀଙ୍କୁ ଚତୁର୍ଦ୍ରଗୁରୁ ବନାଗ୍ନି ଘେରି ଯାଇଥିଲା, ଏମାନେ ସମସ୍ତେ ସେମାନଙ୍କ ସାହଚର୍ଯ୍ୟ ତ୍ୟାଗ କରିବାକୁ ଆଦେଶ କରିବାରୁ, ସେ ତପସ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଜଣାଇବାକୁ ସେମାନଙ୍କ ନିଭୃତ ଆଶ୍ରମରେ ପହଞ୍ଚ ଜଣାଇଲେ ଯେ ସେମାନେ ସେମାନଙ୍କ ମରଣଶୀଳ ଶରୀର ତ୍ୟାଗ କରିଛନ୍ତି ଏବଂ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସେ ସେଠାରୁ ହିମାଳୟ ଆଡ଼କୁ ଅଗସ୍ତ୍ୟ ହେଲେ । ତେଣୁ ସଞ୍ଚାଯଙ୍କ ଜୀବନ ଏକ ସାଧାରଣ ଜୀବନ ନଥିଲା । ତାଙ୍କ ଜୀବନୀରୁ ଆମେ ଏଇ ଶିକ୍ଷା ଗ୍ରହଣ କରୁ ଯେ ଜଣେ ତା' ଜୀବନରେ ଯେଉଁ ସ୍ଥିତିରେ ଥାଉ ନା କାହିଁକି ସେ ଭଗବାନଙ୍କ ଦିବ୍ୟକୃପାକୁ ପାଥେଯ କରି ବହୁ ଉଚ୍ଚ ସ୍ଥିତିକୁ ଉନ୍ନାତ ହୋଇପାରିବ ।

॥ ହରେକୃଷ୍ଣ ॥

ନଗରେ ନଗରେ ଓ ଗ୍ରାମେ ଗ୍ରାମେ

ଶ୍ରୀନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ପ୍ରଭୁଙ୍କ ଆବିର୍ଭାବ ଉତ୍ସବ

ଡା ୨୫୧୦ ୨୧୨୦ ୨୧ (ଗୁରୁବାର) ଦିନ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣବଳରାମ ମନ୍ଦିର, ଇଷ୍ଟନ, ଭୁବନେଶ୍ୱର ଦ୍ୱାରା ପୂର୍ବବର୍ଷ ଭଲି ଶ୍ରୀନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ପ୍ରଭୁଙ୍କ ଆବିର୍ଭାବ ଉତ୍ସବ ମହାସମାରୋହରେ ପାଲିତ ହୋଇଯାଇଛି । ଏହି ଦିନ ମନ୍ଦିରକୁ ତଥା ଶ୍ରୀବିଶ୍ଵହମାନଙ୍କୁ ସୁନ୍ଦର ପୁଷ୍ପ ଦ୍ୱାରା ସଜ୍ଜିତ କରାଯାଇଥିଲା । ଶ୍ରୀ ବିଶ୍ଵହମାନଙ୍କର ଦର୍ଶନଆରତୀ ପରେ ପରେ ମନ୍ଦିରର ବରିଷ୍ଠ ଉତ୍ସବମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଶ୍ରୀନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ପ୍ରଭୁଙ୍କ ଗୁଣକାର୍ତ୍ତନ କରାଯାଇଥିଲା । ଦିବା ୧୨ ଘଟିକା ସମୟରେ ମହାଭିଷେକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଉତ୍ସବିତ ଭଜନକାର୍ତ୍ତନ ମାଧ୍ୟମରେ ଅନୁଷ୍ଠାନିକ ହୋଇଥିଲା । ପରେ ପରେ ଉପବାସ ବ୍ରତ ପାଳନ କରିଥିବା ଉତ୍ସବମାନଙ୍କୁ ଅନୁକଳ୍ପ ପ୍ରସାଦ ଅର୍ପଣ କରାଯାଇ ଉତ୍ସବଟିକୁ ସାଙ୍ଗ କରାଯାଇଥିଲା ।

ଶ୍ରୀଲ ଭକ୍ତିସିଦ୍ଧାନ୍ତ ସରସ୍ଵତୀ ଠାକୁରଙ୍କ ଆବିର୍ଭାବ ତଥା ଶ୍ରୀଲ ଗୌରଗୋବିନ୍ଦ ସ୍ବାମୀ ମହାରାଜଙ୍କର ରୌପ୍ୟ-ତିରୋଭାବ ଉତ୍ସବ

ଡା ୦୩୦୩ ୨୦ ୨୧ (ବୁଧବାର) ଦିନ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣବଳରାମ ମନ୍ଦିର ଇଷ୍ଟନ, ଭୁବନେଶ୍ୱର ୦୧ରେ ଗୌଡ୍ରାୟ ବୈଷ୍ଣବ ଆୟୋଳନର ଦିଗବ୍ରଦ୍ଧା ତଥା ପୁରୋଧା ଶ୍ରୀଲ ଭକ୍ତିସିଦ୍ଧାନ୍ତ ସରସ୍ଵତୀ ଠାକୁରଙ୍କ ଶୁଭଆବିର୍ଭାବ ଉତ୍ସବ ବହୁ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ମାଧ୍ୟମରେ ଅନୁଷ୍ଠାନିକ ହୋଇଯାଇଅଛି । ପ୍ରୋକ୍ତ ଦିନ ଇଷ୍ଟନ ଭୁବନେଶ୍ୱରର ପ୍ରାଣପ୍ରତିଷ୍ଠାତା ଶ୍ରୀଲ ପ୍ରଭୁପାଦଙ୍କର ପ୍ରମୋଦ ଶିଖ୍ୟ ଶ୍ରୀଲ ଗୌରଗୋବିନ୍ଦ ସ୍ବାମୀଙ୍କର ପବିତ୍ର ରୌପ୍ୟ-ତିରୋଭାବ ଉତ୍ସବ ମଧ୍ୟ ପାଲିତ ହୋଇଯାଇଅଛି । ପ୍ରକାଶ ଥାଉ କି ଶ୍ରୀଲ ଗୌରଗୋବିନ୍ଦ ସ୍ବାମୀ ଗୁରୁମହାରାଜ ୧୯୯୭ ମସିହା ଫେବୃଆରୀ ମାସ ୯ ତାରିଖରେ ମହାପୁରସ୍ଥିତ ଇଷ୍ଟନର ମୁଖ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ସ୍ଥିତ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ରାଧାମାଧବ ମନ୍ଦିରରେ ଶରୀର ରକ୍ଷା କରିଥିଲେ । ପ୍ରତିବର୍ଷ ଏହି ତିଥିକୁ ତାଙ୍କର ଅନୁଗାମୀ ଉତ୍ସବମାନେ ତିରୋଭାବ ଉତ୍ସବ ରୂପେ ପାଳନ କରିଆସୁଛନ୍ତି ।

ଏହି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଡା ୨୫୩୦ ୨୧୨୦ ୨୧ ରିଖରୁ ଆରମ୍ଭ ହୋଇ ମାର୍କମାସ ୪ ତାରିଖରେ ସମାପ୍ତ ହୋଇଥିଲା । ୨୭ ତାରିଖରୁ ପାଞ୍ଚଦିନ ଧରି ବରିଷ୍ଠ ଉତ୍ସବ ତଥା ସନ୍ଧ୍ୟାସମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସକାଳ ୨ ଓ ସନ୍ଧ୍ୟା କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ଗୌରପାର୍ଶ୍ଵ ଚରିତାବଳୀରୁ ଉତ୍ସବମାନଙ୍କ ଚରିତପାଠ କରାଯାଇଥିଲା । ମାର୍କ ମାସ ୩ ତାରିଖ ଦିନ ମନ୍ଦିରର ସକାଳ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ସଂକାର୍ତ୍ତନ ମାଧ୍ୟମରେ ସମାଧୁ ମନ୍ଦିରରେ ଆୟୋଜିତ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ସ୍ଥଳୀକୁ ଅଣ୍ଟାଯାଇ ତାଙ୍କର ପାଦଧୌତ ଓ ଆରତୀ କରାଯାଇଥିଲା ।

ಷೆಹಿದಿನರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಆರಂಭ ಕರಾಯಾಲಿತ್ತಲಾ | ಪರೆ ಪರೆ ಉಪಸ್ಥಿತ ಸನ್ನ್ಯಾಸಾ ತಥಾ ಬರಿಷ್ಟ ಭಕ್ತಮಾನೆ ೨೪ ಟಿ ಪ್ರದಾಪ ಜಾಲಿ ನಿಜರ ಭಕ್ತಿಅರ್ಥ ಅರ್ಪಣ ಕರಿತ್ತಲೇ | ಏಹಾಪರೆ ಉಪಸ್ಥಿತ ಬರಿಷ್ಟ ಭಕ್ತ ತಥಾ ಸನ್ನ್ಯಾಸಾಮಾನಿಕಂದ್ವಾರಾ ಶ್ರೀಲ ಮಹಾರಾಜಙ್ಕರ ಗುಣಕಾರ್ತನ ಆರಂಭ ಕರಾಯಾಲ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ೧೨೩ ಪರ್ಯಂತ ಚಾಲಿತ್ತಲಾ | ಪರೆ ಪರೆ ಉಪಸ್ಥಿತ ಭಕ್ತಮಾನಿಕಂದ್ವಾರಾ ಮಹಾರಾಜಙ್ಕರ ಶಾಬಿಗುಹ್ಕು ಸಂಕಾರ್ತನ ತಥಾ ಹರಿಧೂನಿ ಷಿಹಿತ ಮಹಾತ್ಮಿಷೇಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಅನುಷ್ಠಿತ ಹೋಳಿತ್ತಲಾ | ಏಹಾಪರೆ ಪ್ರಸಾದ ಅರ್ಪಣ ಕರಾಯಾಲ ಮಹಾಆರತಿ ಅನುಷ್ಠಿತ ಹೋಳ ಉಪಸ್ಥಿತ ಏಕ ಹಜಾರರು ಅಧ್ಯಕ ಭಕ್ತಮಾನಿಕು ಕೃಷ್ಪಪ್ರಸಾದ ದ್ವಾರಾ ಆಪಾಯಿತ ಕರಾಯಾಲಿತ್ತಲಾ | ಷೆಹಿ ದಿನ ಸಷ್ಟಾರೆ ಮಧ್ಯ ೩ ಟಾರು ರಾತ್ರಿ ೯ ಟಾಂಗ್ ಪರ್ಯಂತ ಭಕ್ತಮಾನಿಕಂದ್ವಾರಾ ಗುಣಕಾರ್ತನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಚಾಲುರಹಿತ್ತಲಾ | ಶೇಷ ತಥಾ ೪ ತಾರಿಖ ದಿನ ಸಕಾಲೆ ದೇಶ-ಬಿದೇಶರು ಆಸಿತ್ತಿರು ೪ ಶಾಹ್ರಾ ಉರ್ದು ಭಕ್ತ ಮಹಾಸಂಕಾರ್ತನ ಮಾಠಮಾರೆ ಶ್ರೀಲ ಗೌರಗೋಬಿನ್ದ ಸ್ವಾಮಾ ಮಹಾರಾಜಙ್ಕರ ಬೃಹತ ಫಂಟೋ-ಆಲೋಖನ್ಯಕು ಪುಷ್ಟಮಾಲಿಕಂದ್ವಾರಾ ಷಿಹಿತ ಕರಾಯಾಲ ನಗರಸಂಕಾರ್ತನ ಕಾರ್ಯ ಕರಾಯಾಲಿತ್ತಲಾ | ಏಹಿ ಸಂಕಾರ್ತನ ಪದಯಾತ್ರಾ ಮಂದಿರರು ಆರಂಭ ಹೋಳ ಬಾಣಬಿಹಾರ, ರಸ್ತುಲಗಡ್ಡ, ಕಟಕ, ಕಕ್ಷನಾ, ರಬಿಟ್‌ಕಿಂಗ್ ಹೋಳ ಅನುಸ್ತ ಬಾಸುದೇಬ ಮಂದಿರಕು ಗಮನ ಕರಿತ್ತಲಾ | ಷೋಠಾರೆ ಯೋಗದೇಖಿತ್ವಾ ಭಕ್ತಮಾನಿಕು ಅನುಸ್ತಬಾಸುದೇಬಙ್ಕರ ಮಹಾಪ್ರಸಾದದ್ವಾರಾ ಆಪಾಯಿತ ಕರಾಯಾಲಿತ್ತಲಾ | ಪರೆ ಪರೆ ಪುಣಿ ಭಕ್ತಮಾನೆ ಸಂಕಾರ್ತನ ಮಾಠಮಾರೆ ಫಂಟೆ ಪಾರ್ಕ, ಕ್ಯಾಪಿಟಾಲ್, ಹೆಸ್ಪಿಟಾಲ್, ರಾಜತಬನ, ಗೋಪಬಂಧು ಇಲಕ, ಸಿಂಧಾರ್ಪಿ ಹೋಳ ಕೃಷ್ಪಬಲರಾಮ ಮಂದಿರ ಇಞ್ಜನಕು ಪ್ರತ್ಯಾಬರ್ತನ ಕರಿತ್ತಲೇ |

ಅಟಲಾಂಬರೆ ನೃತನ ಗೋಶಾಲಾ ಗೃಹ ಉದ್�ಾಟನ

ಅಟಲಾಂಬಿತ ಗೋಶಾಲಾ ಓ ಕೃಷಿಪ್ರಕಳಿಕೆ ಕ್ಷೇತ್ರರೆ ಗತ ತಾ ೨೧೩೧೦೨೧ ದಿನ ನೃತನ ಭಾವರೆ ನಿರ್ಮಿತ ಗೋಶಾಲಾ ಉದ್ಘಾಟಿತ ಹೋಳಯಾಲಿತ್ತಲೇ | ಇಂಜನರ ಸನ್ನ್ಯಾಸಾ ಶ್ರೀ ಶ್ರಾಮದ್ ಹಲಿಧರ ಸ್ವಾಮಾ ಮಹಾರಾಜ ಏಹಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮರೆ ಯೋಗದೇಳ ಗೋಸೇಬಾ ಸಂಪರ್ಕರೆ ಏಕ ಸಾರಗಾರ್ತಕ ತಥಾ ಮಹಾಬ್ರಹ್ಮ ಪ್ರಬಂಜನ ದೇಳಿತ್ತಲೇ | ಏಹಿ ಉಸ್ತಬರೆ ಅನ್ಯಮಾನಿಕ ಷಿಹಿತ ಇಂಜನ ಮಂದಿರರ ಸಹ-ಸಭಾಪತಿ ಶ್ರಾಪಾದ ಪ್ರೇಮಾನಂದ ದಾಸ, ಶ್ರಾಪಾದ ಉಪನ್ಯಾಸಿ ಮಿಶ್ರ ದಾಸ ಓ ಶ್ರಾಪಾದ ಸಾಂಪ್ರದಾಪಿ ದಾಸ ತಥಾ ಉಪಸಭಾಪತಿ ಶ್ರಾಪಾದ ಕಾಶಿನಾಥ ಪಣಿತ ದಾಸ ಉಪಸ್ಥಿತ ಥಿಲೇ |

ಪ್ರಕಾಶ ಥಾರ್ ಕಿ ಪ್ರೋಕ್ಟ ನೃತನ ಭಾವರೆ ನಿರ್ಮಿತ ಗೋಶಾಲಾ ಪ್ರಾಯ ೨೧೩೪ ಸ್ವಾಮಾರಪುರ ಏರಿಆರೆ ನಿರ್ಮಾಣ ಕರಾಯಾಲಿತ್ತಲೇ | ಬರ್ಜೆಮಾನ ದುಧುಂಧಾಲಿ ಗಾಳಿ ಏಬಂ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಅಣಾಯಾಲಿತ್ತಿರು ಗಿರ್ ಗಾಳಿ ಮಿಶ್ರ ಪ್ರಾಯ ೩೦ ಟಿ ಗಾರ್ ರಹಿಬಾರ ಬ್ಯಾಬಸ್ಟ್ ಕರಾಯಾಲಿತ್ತಲೇ | ಏಹಿ ಗೋಶಾಲಾ ನಿರ್ಮಾಣ ನಿಮಿಂತೆ ಪ್ರಾಯ ೪೨ ಲಕ್ಷ ಟಂಕಾ ಖರ್ಚ್ ಹೋಳಿತ್ವಾರ ಜಣಾಯಾಂತ | ಅಟಲಾ ಗೋಶಾಲಾ ಪ್ರಾಂಗಣರೆ ಗತ ತಾ ೨೧೩೧೦೨೧ ದಿನ ಪ್ರಾತಃ ಸಮಯರೆ ಏಕ ಯಾಜಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಸಾಂಪ್ರದಾಪಿ ಹೋಳಿತ್ತಲೇ | ಯಾಜಕ ಪರೆ ಪರೆ ಉದ್ಘಾಟನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಷಿಹಿತ ಅನ್ಯಾನ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಅನುಷ್ಠಿತ ಹೋಳಿತ್ತಲಾ | ಯೇರ್ ಉಕ್ಕ ಓ ಸ್ವಾರ್ಪಣೆ ಉತ್ತರ ಗೋಪ್ರೇಮಾಮಾನೆ ಗೋಶಾಲಾ ನಿರ್ಮಾಣರೆ ಆರ್ಥಿಕ ಸಹಾಯತಾ ಪ್ರದಾನ ಕರಿತ್ತಲೇ | ಉಸ್ತಬರೆ ಷೇಮಾನಿಕು ಮಹಾರಾಜಙ್ಕ ಹಿಂತರೆ ಉಪಭೋಗನ ಪ್ರದಾನ ಕರಾಯಾಲ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಕರಾಯಾಲಿತ್ತಲಾ | ಅಧ್ಯಕ್ಷ, ಪ್ರೋಕ್ಟ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮರೆ ಇಂಜನರ ಕಿಂಬಿ ಕಿಶೋರ ಭಕ್ತಮಾನಿಕು ದ್ವಾರಾ ಗೋ-ಸಂರಕ್ಷಣ ಬಿಷಯರೆ ಏಕ ಹೃದಯಸರ್ವಾ ಸ್ವಾತ್ಮ ನಾಟಿಕಾ ಪರಿಬೇಕಣ ಕರಾಯಾಲಿತ್ತಲಾ | “ಗಾಳಿಮಾನೆ ಆಮ ದೇಶರ ಮಹಾನ ಪರಮಾರ ದ್ವಾತಕ” ಬೋಲಿ ನಾಟಿಕಾರೆ ತಾಹಾ ಸ್ವಾಯಂ ಭಾವೆ ಪ್ರದರ್ಶಿತ ಹೋಳಿತ್ತಲಾ |

ଉଗବତଲୀଳାରେ ସ୍ଵରୂପଶକ୍ତିର ଭୂମିକା

ଶ୍ରୀଲ୍ ସଜ୍ଜିଦାନନ୍ଦ ଉତ୍କଳିବିନୋଦ ଠାକୁର

କୃଷ୍ଣ ନାମ, ରୂପ, ଗୁଣ ଓ ଲୀଳା- ଏ ସମସ୍ତ ହିଁ ସ୍ଵରୂପଶକ୍ତିର ପରିଚୟ, କିନ୍ତୁ ସ୍ଵାତନ୍ତ୍ରତା ଓ ସ୍ଵେଚ୍ଛାମୟତା ସେଇ ଶକ୍ତିର କାର୍ଯ୍ୟ ନୁହେଁ, ତାହା କେବଳ ପରମପୁରୁଷଙ୍କ ସ୍ଵରୂପନିଷ୍ଠ କାର୍ଯ୍ୟ । କୃଷ୍ଣ ଲଜ୍ଜାମୟ ଓ ଶକ୍ତିର ଆଶ୍ୱଯ । ଶକ୍ତି ଭୋଗ୍ୟା, କୃଷ୍ଣ ଭୋକା, ଶକ୍ତି କୃଷ୍ଣଙ୍କ ଅଧିନା, କୃଷ୍ଣ ସାଧାନ । ଶକ୍ତି କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ସବୁପ୍ରକାରେ ଘେରି ରହିଛି । ସେ ଶକ୍ତିଦାରା ଆବୃତ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ଶକ୍ତିର ଅଧ୍ୟୟତ୍ତ ଅଟନ୍ତି । ମନୁଷ୍ୟ ଶକ୍ତିର ଆଶ୍ୱୟରେ ହିଁ ତାଙ୍କୁ ଅନୁଭବ କରେ ।
ଅତେବ ଶକ୍ତି ବ୍ୟତୀତ ଶକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ଅନୁଭବ କରି ହୁଏ ନାହିଁ ।

ପ୍ରସ୍ତୁତି - ସମାହାନ ବାସ

ନାୟମାମ୍ବା ॥ ପ୍ରବଚନେନ ଲଭେୟା ନ ମେଧ୍ୟା
ନ ବହୁନା ଶୁଣେ ।

ସମେବିଷ ବୃଶୁତେ ତେନ ଲଭ୍ୟସ୍ତ ସୈୟଷ ଆମ୍ବ
ବିବୃଶୁତେ ତନୁସ୍ଵାମ୍ ॥ (କଠୋପନିଷଦ : ୧-୨-୩)

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ବଡ଼ କୃପାମୟ: ଆତ୍ମାର ଆତ୍ମା ସେହି ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କୁ
ଅନେକ-ଶାସ୍ତ୍ର ଅଧ୍ୟନ ଦ୍ୱାରା, ନିଜ କାଷନିକ ବୁଦ୍ଧି ଦ୍ୱାରା,
ପ୍ରଚୁର ମେଧା ଦ୍ୱାରା ଅଥବା ଅନେକ ଗୁରୁ ବରଣ ଦ୍ୱାରା
ବିଚାର କଲେ ମଧ୍ୟ ଜାଣି ହୁଏ ନାହିଁ । “ତୁମେ ମୋର
କୃଷ୍ଣ” କହି ଯିଏ ତାଙ୍କୁ ବରଣ କରେ, ତାହାକୁ ହିଁ ସେହି
କୃଷ୍ଣ କୃପା କରି ନିଜ ସଜ୍ଜିଦାନନ୍ଦନ ବିଗ୍ରହକୁ ଦର୍ଶନ
କରାନ୍ତି ।

ତୁମ ଦୁଇ ପାଦପଦ୍ମର ପ୍ରସାଦ ଦ୍ୱାରା ଯିଏ ଅନୁଗ୍ରହୀତ
ହୁଏ, ହେ ଉଗବାନ୍ ! ସେ ତୁମ ମହିମାର ତତ୍କାଳ ଜାଣେ;
ଅନ୍ୟ ଜଣେ ଚିରକାଳ ଜ୍ଞାନ, ବୈରାଗ୍ୟ ଆଦି ନିଜ ସାଧାନ
ଦ୍ୱାରା ଅନେକଣ କରୁଥିଲେ ମଧ୍ୟ ତୁମଙ୍କୁ ଜାଣିପାରେ ନାହିଁ ।
କିନ୍ତୁ ଯେଉଁମାନେ ସେଇ ପରମାତ୍ମା ଉଗବାନ୍, ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କୁ
ତତ୍ତ୍ଵରେ ଜାଣନ୍ତି, ସେଇମାନେ ସମ୍ବନ୍ଧରୂପେ କୃତକତାର୍ଥ
ହୁଅନ୍ତି ।

ବେଦରେ କୃଷ୍ଣଧାର

ବେଦରେ ତଥା ବୈଦିକ ସାହିତ୍ୟରେ ଅନେକ ସ୍ଥଳରେ
ପ୍ରତ୍ୟେକରେ ବା ପରୋକ୍ଷଭାବରେ କୃଷ୍ଣଧାର ଉଲ୍ଲେଖ ଅଛି ।
କେଉଁଠି ପରବେୟା- ଶବ୍ଦ କେଉଁଠି ସଂବେୟାମ ଶବ୍ଦ,
କେଉଁଠି ବ୍ରହ୍ମ-ଗୋପାଳ ପୁରୀ ଏବଂ କେଉଁଠି ଗୋଗୁଳ-

ଏପରି ଉଲ୍ଲେଖ ଅଛି । ଶ୍ରେଷ୍ଠାଶ୍ରେଷ୍ଠ ଉପନିଷଦ (୪/୮)ରେ-
ରଚୋକ୍ଷରେ ପରମେ ବେୟାମନ ଯଷ୍ଟିନ
ଦେବାଧୁବିଶ୍ୱ ନିଷେଦ୍ଧ ।

ସମ୍ପଦ ବେଦ କିମୃତ କରିଷ୍ୟତି ଯ ଉତ୍ସଦ୍ଵୁଷ୍ଟ
ରମେ ସମାସତେ ।

“ରକ୍ତ ମନ୍ତ୍ରର ପ୍ରତିପାଦ୍ୟ ଯେଉଁ ପରବେୟାମ-ଧାମରେ
ବିରାଜମାନ ଅକ୍ଷର ବ୍ରହ୍ମକୁ ଆଶ୍ୱୟ କରି ସମସ୍ତ ଦେବତାମାନେ
ରହନ୍ତି; ସେହି ପରମପୁରୁଷଙ୍କୁ ଯିଏ ନ ଜାଣେ ସେ ରକ୍ତ
ଦ୍ୱାରା କ’ଣ ବା କରିବ ? ଅର୍ଥାତ୍ ସେ କିଛି ମଧ୍ୟ ସିଦ୍ଧି
କରିପାରିନ୍ତି ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଯେଉଁମାନେ ସେହି ପରମାତ୍ମାଙ୍କୁ
ତତ୍ତ୍ଵଦ୍ୱାରା ଜାଣନ୍ତି, ସେମାନେ କୃତାର୍ଥ ହୋଇଯାଆନ୍ତି ।”

ମୁଣ୍ଡକୋପନିଷଦ (୨/୨/୩)ରେ- ଦିଦେୟ
ବ୍ରହ୍ମପୁରେ ହେୟ ବେୟାମ୍ୟନାତ୍ମା ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ।

“ସେଇ ଏଇ ଆତ୍ମା ପରବେୟାମରୂପକ ଦିବ୍ୟ
ବ୍ରହ୍ମପୁରରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ଅର୍ଥାତ୍ ସେ ସେଠାରେ ନିତ୍ୟ
ବିରାଜମାନ ” ।

ପୁରୁଷବୋଧୁନୀ ଶୁତିରେ- ଗୋକୁଳାଶ୍ୱେ
ମାଥୁରମଣ୍ଡଳେ ଦେ ପାର୍ଶ୍ଵ ଚନ୍ଦ୍ରାବଳୀ ରାଧୁକା ଚ ।

“ଗୋକୁଳ-ନାମକ ମାଥୁର-ମଣ୍ଡଳରେ ଉଗବାନଙ୍କ
ଦୁଇ ପାର୍ଶ୍ଵରେ ଚନ୍ଦ୍ରାବଳୀ ଓ ରାଧୁକା ଅବସ୍ଥିତ ।”

ଗୋପାଳତାପନୀ ଉପନିଷଦ (ଉତ୍ତର ବିଭାଗ ମନ୍ତ୍ର
୨୯)ରେ-

ତାସାଂ ମଧ୍ୟେ ସାକ୍ଷାତ୍ ବ୍ରହ୍ମଗୋପାଳପୁରୀ ହି ।

ଅପ୍ରାକୃତ ଧାମମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସାକ୍ଷାତ୍ ବ୍ରହ୍ମଗୋପାଳ -ପୁରୀ ଅବସ୍ଥିତ ।

ଯୋଗମାୟା-ମହାମାୟା

ଶିବ ଶକ୍ତି ହିଁ ମାୟା-ଶକ୍ତି ଅର୍ଥାତ୍ ମହାମାୟା । ମାୟାରେ ସତ୍ତ୍ଵ, ରଜ ଓ ତମ ଏଇ ତିନୋଟି ଗୁଣ ଅଛି । ଯେଉଁ ବ୍ରାହ୍ମଶମାନେ ସତ୍ତ୍ଵ-ଗୁଣବିଶିଷ୍ଟ, ସେମାନେ ସେହି ଗୁଣର ଅଧିଷ୍ଠାତ୍ରୀ ମାୟାକୁ କିଞ୍ଚିତ୍ ଶୁଦ୍ଧଭାବେ ଆରାଧନା କରନ୍ତି, ଯେଉଁ ବ୍ରାହ୍ମଶମାନେ ରାଜସିକ, ସେମାନେ ରାଜେଗୁଣାନ୍ତିତାମାୟାକୁ ଆରାଧନା କରନ୍ତି, ଯେଉଁ ବ୍ରାହ୍ମଶମାନେ ତାମସିକ, ସେମାନେ ତମୋଗୁଣାଧିଷ୍ଠାତ୍ରୀ ମାୟାକୁ ବିଦ୍ୟା ବୋଲି ଆରାଧନା କରନ୍ତି । ବସ୍ତୁତଃ ମାୟା ଉତ୍ସବତ୍ସକ୍ତିର ବିକାର ମାତ୍ର । ମାୟା ବୋଲି ପୃଥକ୍ ଶକ୍ତି ନାହିଁ; ଉତ୍ସବତ୍ସକ୍ତିର ଛାଯା -ବିକୃତି ହିଁ ମାୟା । ମାୟା ହିଁ ଜୀବର ବନ୍ଧନ ଓ ମୁକ୍ତିର ହେତୁ । ଜୀବ କୃଷ୍ଣ ବହିମୂଖ ହେଲେ ମାୟା ତାକୁ ବିଷୟଭୋଗରେ ଆବଶ୍ୟକ କରି ଦଶ୍ତଦିଃ; କୃଷ୍ଣଙ୍କ ସାମୁଖ୍ୟ ପାଇଲେ ମାୟା ସତ୍ତ୍ଵଗୁଣ ପ୍ରକାଶ ତାକୁ କୃଷ୍ଣ ଜ୍ଞାନ ଦାନ କରେ । ଏଇ କାରଣରୁ ମାୟାଗୁଣରେ ଆବଶ୍ୟକତା ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ କୃଷ୍ଣଙ୍କ ସ୍ଵରୂପଶକ୍ତିକୁ ଦେଖୁ ନ ପାରି ମାୟାକୁ ଆଦ୍ୟାଶକ୍ତି କହନ୍ତି । ମାୟାରେ ମୋହିତ ଜୀବ ସ୍ଵକୃତ ନ ଥିଲେ ଏହି ଜ୍ଞାନ ହୁଏ ନାହିଁ ।

ଗୋଗୁଳ ଉପାସନାରେ ଦୁର୍ଗାଦେବୀଙ୍କୁ କୃଷ୍ଣଙ୍କ ଶକ୍ତି ମଧ୍ୟରେ ଗଣନା କରାଯାଇଛି । ସେହି ଗୋକୁଳଗତ -ଦୁର୍ଗା ହିଁ ହେଉଛନ୍ତି ଯୋଗମାୟା । ଚିତ୍ର ଶକ୍ତିର ବିକାର-ବାଜ ରୂପରେ ତାଙ୍କର ଅବସ୍ଥିତି; ସେ ଚିଦ୍ଧାମରେ ରହିବାବେଳେ, ସ୍ଵରୂପ ଶକ୍ତିର ସହିତ ନିଜର ଅଭେଦକୁ ବୁଝନ୍ତି । ସେହି ଯୋଗମାୟାଙ୍କ ବିକୃତି ହିଁ ମହାମାୟା ବା ଜଡ଼ମାୟା ବା ଦୁର୍ଗା । ଅତେବ ମହାମାୟା ହିଁ ସେଇ ଯୋଗମାୟାଙ୍କର ପରିଚାରିକା । ଚିତ୍ରଶକ୍ତିମତୀ ଦୁର୍ଗା କୃଷ୍ଣଙ୍କ ଲୀଳା-ପୋଷଣୀ ଶକ୍ତି । ନିତ୍ୟଧାମରେ ଗୋପୀମାନେ ଯେଉଁ ପରକୀୟା-ଭାବରେ କୃଷ୍ଣଙ୍କ ରାସ-ବିଳାସକୁ ପୁଣି କରନ୍ତି; ତାହା ଯୋଗମାୟାଙ୍କ ପ୍ରଦତ୍ତ । ରାସଲୀଳାରେ ଯୋଗମାୟାମୁପାଶ୍ରିତଃ ଅର୍ଥାତ୍ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ତାଙ୍କ ଯୋଗମାୟା

ଶକ୍ତିକୁ ଆଶ୍ରମ କରି ରାସଲୀଳା କରିବାକୁ ଇଚ୍ଛା କଲେ । (ଶ୍ରୀମଦ୍ ଭାଗ ୧ ୦ / ୨ ୯ / ୧) - ଏଇ ବାକ୍ୟର ତାପ୍ୟର୍ ହେଉଛି, ସ୍ଵରୂପ ଶକ୍ତିର ଚିଦ୍ବିଳାସରେ ଅନେକ କାର୍ଯ୍ୟ ହୁଏ, ଯାହା ଅଜ୍ଞାନ କାର୍ଯ୍ୟତୁଳ୍ୟ ପ୍ରତିତ ହୁଏ, କିନ୍ତୁ ବସ୍ତୁତ ତାହା ଅଜ୍ଞାନ ନୁହେଁ । ମହାରାସ ପୁଣି ନିମିତ୍ତ ତଦ୍ବୂପ ଅଜ୍ଞାନ ଯୋଗମାୟା - କତୃତ୍ ପ୍ରବର୍ତ୍ତତ ହୁଏ ।

ଶ୍ରୀନବଦ୍ୟୀପଧାମର ସର୍ବ

ବୈଷ୍ଣବମାନେ ନବଦ୍ୟୀପକୁ ଶ୍ରୀଧାମ କହନ୍ତି । ଶ୍ରୀନବଦ୍ୟୀପ-ଧାମ ଶ୍ରୀବୃଦ୍ଧାବନ-ଧାମ ଠାରୁ ଅଭିନ୍ନ: ଦୁହିଙ୍କ ଠାରୁ ମାୟାପୁର ଶ୍ରେଷ୍ଠ । ବ୍ରଜରେ ଯେଉଁପରି ଗୋକୁଳ, ନବଦ୍ୟୀପରେ ସେପରି ମାୟାପୁର । ମାୟାପୁର ନବଦ୍ୟୀପ-ଧାମରେ ମହାଯୋଗପାଠ । “ଛନ୍ନଃ କଲୌ” (ଶ୍ରୀ ଭା. ୭ / ୯ / ୩୮)ର ଏହି ଉତ୍ସକ୍ତି ଅନୁସାରେ କଳିମୁଗରେ ଉତ୍ସବାନ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ପ୍ରଛନ୍ଦନ ଭାବରେ ରହନ୍ତି ବୋଲି ତାଙ୍କୁ ଛନ୍ନ-ଅବତାର ବୋଲି କୁହାଯାଏ । ସେ ତିନି ଯୁଗରେ ଅବତାର ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତି ବୋଲି ତାଙ୍କୁ ତ୍ରିମୁଗ ନାମରେ ମଧ୍ୟ ଅଭିନ୍ନ କରାଯାଏ ।

ଉତ୍ସବାନଙ୍କ ପୁଣ୍ୟ ଅବତାର ଯେପରି ପ୍ରଛନ୍ଦନ, ତାଙ୍କ ଧାମ ନବଦ୍ୟୀପ ମଧ୍ୟ ସେହିପରି ପ୍ରଛନ୍ଦନ । କଳିମୁଗରେ ନବଦ୍ୟୀପ ପରି ଆଉ ଧାମ ନାହିଁ । ଏହି ଧାମ ଚିନ୍ମୟପଦ ଯାହାର ଜ୍ଞାନ ଚକ୍ଷୁର -ଗୋଚର ହୁଏ ସେହି ପ୍ରକୃତରେ ଉତ୍ସବାନ ଅଧ୍ୟକାରୀ । ବ୍ରଜ କହନ୍ତୁ ଅଥବା ନବଦ୍ୟୀପ କହନ୍ତୁ, ବହିମୂଖ ଚକ୍ଷୁରେ ଉତ୍ସକ୍ତି ହିଁ ପ୍ରପଞ୍ଚମୟ । ସୌଭାଗ୍ୟକୁମେ ଯେଉଁମାନଙ୍କର ଚିନ୍ମୟ ଚକ୍ଷୁ ଉନ୍ନାଳିତ ହୁଏ, ସେମାନେ ହିଁ ଧାମର ଯଥାର୍ଥ ସ୍ଵରୂପ ଦେଖିବାକୁ ସମର୍ଥ ହୁଅନ୍ତି ।

ଗୋଲୋକ, ବୃଦ୍ଧାବନ ଓ ଶ୍ରେତଦ୍ୟୀପ- ଏ ସବୁ ପରବେୟାମର ଅନ୍ତର୍ପୁର । ଗୋଲୋକରେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ସ୍ଵକୀୟ - ଲୀଳା, ବୃଦ୍ଧାବନରେ ପାରକୀୟ ଲୀଳା, ଏବଂ ଶ୍ରେତଦ୍ୟୀପରେ ସେହି ଲୀଳାର ପରିଶିଷ୍ଟ ଲୀଳାହୁଏ । ଗୋଲୋକ, ବୃଦ୍ଧାବନ ଓ ଶ୍ରେତଦ୍ୟୀପ ମଧ୍ୟରେ ତତ୍ତ୍ଵତଃ କୌଣସି ଭେଦ ନାହିଁ । ନବଦ୍ୟୀପ ବସ୍ତୁତଃ ଶ୍ରେତଦ୍ୟୀପ ହୋଇ ମଧ୍ୟ ବୃଦ୍ଧାବନ ଠାରୁ ଅଭିନ୍ନ । ନବଦ୍ୟୀପ-ବାସୀ ପରମ-ସୌଭାଗ୍ୟବାନ- ସେମାନେ ଗୋରାଙ୍ଗ ପାର୍ଶ୍ଵଦ ।

ଅନେକ ପୁଣ୍ୟ ଫଳରେ ନବଦ୍ୱାପ ବାସ ହୁଏ । ବୃଦ୍ଧାବନରେ ଯେଉଁ ରସ ଅପ୍ରକାଶିତ ଥିଲା, ତାହା ଏଇ ନବଦ୍ୱାପରେ ପ୍ରକଟିତ ହୋଇଛି । ସେଇ ରସର ଅଧିକାରୀ ହେଲେ ହିଁ ତାହା ଅନୁଭବ ହେବ ।

ଶ୍ରୀନବଦ୍ୱାପ ଧାମର ପରିଧି ଖୋଲ କୋଶ । ତାହାର ଆକାର ଅଷ୍ଟଦଳ କମଳ ଭଲି । ଅଷ୍ଟଦଳ ମଧ୍ୟରେ ଆଠଟି ଦ୍ୱୀପ ଯାଆ ସାମନ୍ତଦ୍ୱୀପ, ଗୋଦ୍ଭୂମଦ୍ୱୀପ, ମଧ୍ୟଦ୍ୱୀପ, କୋଲଦ୍ୱୀପ, ରତ୍ନଦ୍ୱୀପ, ଜହୁଦ୍ୱୀପ, ମୋଦ୍ଭୂମଦ୍ୱୀପ ଓ ରୁଦ୍ରଦ୍ୱୀପ- ଏଇ ଆଠଟି ଦଳର ମଧ୍ୟ ଭାଗରେ କର୍ଣ୍ଣକାର ସଦୃଶ ଅନ୍ତଦ୍ୱୀପ । ଅନ୍ତଦ୍ୱୀପର ମଝିରେ ଶ୍ରୀମାୟାପୁର ଅବସ୍ଥିତ । ନବଦ୍ୱାପ-ଧାମରେ ମାୟାପୁର ଅବସ୍ଥିତ । ନବଦ୍ୱାପ-ଧାମରେ ବିଶେଷତଃ ମାୟାପୁରରେ ସାଧନ କଲେ ଅତି-ଶୀଘ୍ର ପ୍ରେମ-ସିଦ୍ଧ ମିଳେ । ମାୟାପୁର ମଧ୍ୟଭାଗରେ ମହାଯୋଗପୀଠ- ନାମକ ଜଗନ୍ନାଥ ମିଶ୍ରଙ୍କ ମନ୍ଦିର (ଭବନ) ବିରାଜମାନ । ଭାଗ୍ୟବାନ୍ ବ୍ୟକ୍ତି ସେହି ଯୋଗପୀଠରେ ଗୌରାଙ୍ଗଦେବଙ୍କ ନିତ୍ୟଲୀଳା ଦର୍ଶନ କରନ୍ତି ।

ଗୌରଲୀଳାରେ ସ୍ଵରୂପ ଶକ୍ତିର କାର୍ଯ୍ୟ

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଲୀଳା ଯେପରି ସ୍ଵରୂପ ଶକ୍ତିର କ୍ରିୟା, ଗୌରଲୀଳା ମଧ୍ୟ ସେହି ସ୍ଵରୂପ ଶକ୍ତିର କ୍ରିୟା । କୃଷ୍ଣ ଓ ଗୌରାଙ୍ଗ ମଧ୍ୟରେ କୌଣସି ଭେଦ ନାହିଁ । ଶ୍ରୀସ୍ଵରୂପ ଗୋସାମାୟିନୀ ନିଜ କଢ଼ିରେ ଲେଖିଛନ୍ତି ।

ରାଧା କୃଷ୍ଣପ୍ରଣାୟବିକୃତିର୍ହାଦିନୀଶକ୍ତିରସ୍ତ୍ରୀ-
ଦେକାତ୍ମାନାବପି ଭୁବି ପୂରା ଦେହଭେଦଂ ଗତୋ ତୋ ।
ଚୈତନ୍ୟାଖ୍ୟଂ ପ୍ରକଟମଧ୍ୟନା ତଦ୍ୟମ୍ ଚୈକ୍ୟମାସ୍ତଂ
ରାଧା-ଭାବ-ଦ୍ୟୁତି-ସୁବଳିତଂ ନୌମି କୃଷ୍ଣ-ସ୍ଵରୂପମ୍ ।

ରାଧାକୃଷ୍ଣଙ୍କ ପ୍ରଣାୟ ବିକୃତିରୂପକ ହ୍ଲାଦିନୀ-ଶକ୍ତି । ଏଣୁ ସେ ଦୁହେଁ ଏକାତ୍ମା ହେଲେ ମଧ୍ୟ ପୂର୍ବେ ଭୂତଳେ (ବିଳାସ ତତ୍ ତ୍ତର ନିତ୍ୟତା ଦେଖାଇବା ପାଇଁ) ଦେହଭେଦକୁ ପ୍ରାୟ ହେଲେ । ଆଧୁନା ସେଇ ଦୁହେଁ ଝିକ୍ୟ ପ୍ରାୟ ହୋଇ ଚୈତନ୍ୟନାମରେ ପ୍ରକଟ ହେଲେ । ରାଧାଙ୍କର ଭାବ ଓ ଦ୍ୟୁତି କାନ୍ତି ଦ୍ୱାରା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଶୋଭିତ କୃଷ୍ଣଙ୍କ ସ୍ଵରୂପକୁ ମୁଁ ପ୍ରଣାମ କରୁଛି ।

କୃଷ୍ଣ ଓ ଚୈତନ୍ୟ ନିତ୍ୟ ପ୍ରକାଶବାନ୍ । ଦୁହୁଁଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କିଏ ଆଗ ଓ କିଏ ପଛ, ତାହା କହିହେବ ନାହିଁ । ପ୍ରଥମେ ରାଧାକୃଷ୍ଣ ଥିଲେ, ପରେ ଦୁହେଁ ମିଶି ଚୈତନ୍ୟ ହେଲେ; କିମ୍ବା ପ୍ରଥମେ ଚୈତନ୍ୟ ଥିଲେ, ପରେ ରାଧାକୃଷ୍ଣ ହେଲେ, ଏ ଉକ୍ତିର ବିଷ୍ଟୁତଃ ଆଗ ପଛ ନାହିଁ । ଯେଣୁ ଦୁହେଁ ନିତ୍ୟ ପ୍ରକାଶ ସ୍ଵରୂପ । ଭଗବାନଙ୍କର ସବୁ ଲୀଳା ନିତ୍ୟ । ଯେ ଏହି ଦୁଇ ଲୀଳାମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିକୁ ମୁଖ୍ୟ ଓ ଅନ୍ୟଟିକୁ ଗୌଣ ମାନେ ସେ ନିତାନ୍ତ ଅତଭ୍ୟାସ ଓ ନିରସ ।

ଶ୍ରୀଗୌରାଙ୍ଗ ସାକ୍ଷାତ୍ ଭଗବାନ, ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ତତ୍ । ଗୌରାଙ୍ଗ-ନାମର ମନ୍ତ୍ର ଦ୍ୱାରା ଗୌରାଙ୍ଗଙ୍କୁ ପୂଜା କଲେ ଯାହା ହୁଏ, କୃଷ୍ଣ - ନାମର ମନ୍ତ୍ର ଦ୍ୱାରା କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ପୂଜା କଲେ ତାହା ହିଁ ହୁଏ । କୃଷ୍ଣ-ମନ୍ତ୍ରରେ ଗୌର ପୂଜା ବା ଗୌର-ମନ୍ତ୍ରରେ କୃଷ୍ଣ ପୂଜା ଏକା କଥା । ଏଥରେ ଯିଏ ଭେଦ-ବ୍ୟକ୍ତି କରେ, ସେ ଅଞ୍ଜ ଓ କଳିର ଦାସ । ଶ୍ରୀଗୌରାଙ୍ଗଙ୍କାବତାର, କିନ୍ତୁ ସ୍ଵୟଂ କୃଷ୍ଣ ପ୍ରକାଶ ଅବତାର । ଯେଉଁ ତତ୍ ପ୍ରକାଶ୍ୟ ଅବତାରର ମନ୍ତ୍ରକୁ ପ୍ରକାଶରୂପେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଛି, ସେ ତତ୍ ହିଁ ଛନ୍ଦବତାରର ମନ୍ତ୍ରକୁ ଛନ୍ଦରୂପେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଛନ୍ତି । କୁଟିଲମାନେ ଏହା ବୁଝି ପାରନ୍ତି ନାହିଁ ।

ଗୌର-ବିଷ୍ଣୁପ୍ରିୟା

ଗୌରାଙ୍ଗଙ୍କ ଯୁଗଳ ପୂଜନ ଦୁଇପ୍ରକାର ପ୍ରଣାଳୀରେ ହୁଏ- ଅର୍ଚନ ପ୍ରଣାଳୀରେ ଓ ଭଜନ ପ୍ରଣାଳୀରେ । ଅର୍ଚନ ପ୍ରଣାଳୀରେ ଗୌର-ବିଷ୍ଣୁପ୍ରିୟା ପୂଜିତ ହୁଅନ୍ତି । ଭଜନ ପ୍ରଣାଳୀରେ ଗୌରଗଦାଧରଙ୍କ ଭଜନ ହୁଏ । ବିଷ୍ଣୁପ୍ରିୟା ଦେବୀ ଗୌରାଙ୍ଗଙ୍କ ଭୂ- ଶକ୍ତି । ତତ୍ତ୍ଵତଃ ସେ ହ୍ଲାଦିନୀ ଯୁକ୍ତ ସମିତ୍- ଶକ୍ତି ଅର୍ଥତ୍ ଭକ୍ତ ସ୍ଵରୂପିଣୀ- ଗୌରାବତାରରେ ସେ ନାମ ପ୍ରଚାରର ସହାୟିକା ଥିଲେ । ନବଦ୍ୱାପ-ଧାମ ଯେପରି ନବଧା-ଭକ୍ତିର ସ୍ଵରୂପ, ବିଷ୍ଣୁପ୍ରିୟା ଦେବୀ ମଧ୍ୟ ସେହିପରି ନବଧା-ଭକ୍ତିର ସ୍ଵରୂପ । ବିଷ୍ଣୁପ୍ରିୟା- ଦେବୀଙ୍କୁ ସ୍ଵରୂପ -ଶକ୍ତି କୁହାଯାଏ । ଏଥରେ ସଦେହ ଜରିବାର କାରଣ ନାହିଁ । ସ୍ଵରୂପ ଶକ୍ତିର ହ୍ଲାଦିନୀ ଯୁକ୍ତ ସମିତ୍-ଶକ୍ତି ସ୍ଵରୂପଶକ୍ତି ।

ଚିତ୍କାରୀ, ଜୀବଶକ୍ତି ଓ ମାୟାଶକ୍ତି ସ୍ଵରୂପ-ଶକ୍ତିର ତ୍ରିବିଧ ପ୍ରଭାବ ଏବଂ ହ୍ଲାଦିନୀ, ସନ୍ଧିନୀ ଓ ସମିତ୍ ସ୍ଵରୂପଶକ୍ତିର

ତ୍ରୁବିଧ ବୁଝି । ଚିତ୍ତଶକ୍ତି, ଜୀବଶକ୍ତି ଓ ମାଯାଶକ୍ତି ଉପରେ ଏହି ତ୍ରୁବିଧ ବୃତ୍ତର ଯେଉଁ କ୍ରିୟା ଅନୁଭୂତ ହୁଏ, ତାହା ସ୍ଵରୂପଶକ୍ତିର ହିଁ ପରିଚୟ । ତେବେ ଏଠାରେ ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠୁଛି - ଶକ୍ତିମାନ କୃଷ୍ଣଙ୍କ ପରିଚୟ କେଉଁଠି ?

ପ୍ରଶ୍ନଟି ଯେପରି ସହଜ, ତାହାର ଉତ୍ତର ମଧ୍ୟ ସେପରି ସହଜ । କିନ୍ତୁ ଏହାକୁ ବୁଝିଲା ଭଳି ଅଧ୍ୟକାରୀ ମିଳିବା କଠିନ; କୃଷ୍ଣଙ୍କ ନାମ, ରୂପ, ଗୁଣ ଓ ଲାଲା- ଏ ସମସ୍ତ ହିଁ ସ୍ଵରୂପଶକ୍ତିର ପରିଚୟ, କିନ୍ତୁ ସ୍ଥାତସ୍ତତା ଓ ସ୍ଵେଚ୍ଛାମାୟତା ସେଇ ଶକ୍ତିର କାର୍ଯ୍ୟ ନୁହେଁ, ତାହା କେବଳ ପରମପୁରୁଷଙ୍କ ସ୍ଵରୂପନିଷ୍ଠ କାର୍ଯ୍ୟ । କୃଷ୍ଣ ଜଙ୍ଗାମାୟ ଓ ଶକ୍ତିର ଆଶ୍ୟ । ଶକ୍ତି ଭୋଗ୍ୟା, କୃଷ୍ଣ ଭୋଗ୍ୟା, ଶକ୍ତି କୃଷ୍ଣଙ୍କ ଅଧ୍ୟନା, କୃଷ୍ଣ ସ୍ଥାଧୀନ । ଶକ୍ତି କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ସବୁପ୍ରକାରେ ଘେରି ରହିଛି ।

ପୁଣ୍ଡଶକ୍ତି ରାଧାକୃଷ୍ଣା ଆଦ୍ୟାଶକ୍ତି

ନାହଂ ପ୍ରକାଶସର୍ବସ୍ୟ ଯେଗମାୟାସମାବୃତ୍ତଃ ।
ମୃତୋଯଃ ନାଭିଜାନାତି ଲୋକୋ ମାମଜମବ୍ୟୟମଃ ।

ମୁଁ ଯୋଗମାୟା ଦ୍ୱାରା ସମାବୃତ ଥାଏ । ଏଇ ମୁଢ ବ୍ୟକ୍ତି ମୋତେ ଅଜ ଓ ଅବ୍ୟୟ ବୋଲି ଚିହ୍ନି ପାରେ ନାହିଁ । ମୋ ପ୍ରତି ସେବୋନୁଖ ହେଲେ ମୁଁ ନିଜ ରୂପରେ ପ୍ରକାଶିତ ହୁଏ । ତଥାପି ସ୍ଥାଧୀନ-ପୁରୁଷ କୃଷ୍ଣ ସର୍ବଦା

ପୂର୍ବରୂପେ ଅନୁଭୂତ ହୁଅନ୍ତି । ସେ ଶକ୍ତିଦାରା ଆବୃତ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ଶକ୍ତିର ଅଧ୍ୟୟ ଅଟେ । ମନୁଷ୍ୟ ଶକ୍ତିର ଆଶ୍ୟରେ ହିଁ ତାଙ୍କୁ ଅନୁଭୂତ କରେ । ଅତେବ ଶକ୍ତି ବ୍ୟତୀତ ଶକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ଅନୁଭୂତ କରି ହୁଏ ନାହିଁ । ଉଚ୍ଚ ପ୍ରେମଭକ୍ତି ଦ୍ୱାରା ଶକ୍ତିର ଅତୀତ ଶକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ସାକ୍ଷାତ ଦର୍ଶନ କରେ । ଉଚ୍ଚ ଶକ୍ତିମାୟୀ, ଅତେବ ସ୍ତ୍ରୀ ସ୍ଵରୂପା । ସେ କୃଷ୍ଣଙ୍କ ସ୍ଵରୂପଶକ୍ତିର ଅନୁଗତା ହୋଇ ତାଙ୍କ ଜଙ୍ଗାମାୟ ପୌରୁଷ-ବିଲାସକୁ ଅନୁଭୂତ କରେ ।

ଯଦି ଶକ୍ତିର ଅତୀତ ପରିଚୟ-ହୀନ କୌଣସି ତତ୍ତ୍ଵ ଥାଏ, ତେବେ ତାହା ତ ଉପନିଷଦ-ଉଚ୍ଚ ‘ବ୍ରହ୍ମ’ ହେବ । କିନ୍ତୁ ଏହା ଠିକ୍ ନୁହେଁ । ଉପନିଷଦ-ଉଚ୍ଚ ବ୍ରହ୍ମ-ହୀନ, ଉପନିଷଦ-ପୁରୁଷ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ସ୍ଵେଚ୍ଛାମାୟ । ଉଭୟଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଯଥେଷ୍ଟ ପ୍ରଭେଦ ଅଛି । ବ୍ରହ୍ମ ନିର୍ବିଶେଷ; କୃଷ୍ଣ, ନିଜ-ଶକ୍ତିଠାରୁ ପୃଥକ୍ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ସବିଶେଷ; ଯେହେତୁ ତାଙ୍କଠାରେ ପୁରୁଷତ୍ତି, ଭୋକୃତ୍ତି, କର୍ତ୍ତୃତ୍ତି ଓ ସ୍ଵତ୍ତ୍ଵତ୍ତି ଅଛି । ବିଷ୍ଣୁତ୍ତଃ କୃଷ୍ଣ ଓ କୃଷ୍ଣଶକ୍ତି ଅପୃଥକ୍ । କୃଷ୍ଣକାମିନୀ ଶକ୍ତି ରାଧା ସ୍ତ୍ରୀ ଭାବରେ ନିଜର ପରିଚୟ ଦିଅନ୍ତି । କୃଷ୍ଣ ରାଧାଙ୍କର ସେବ୍ୟ, ରାଧା ତାଙ୍କ ସେବିକା; ପରମ୍ପରର ଅଭିମାନ ହିଁ ପରମ୍ପରର ପ୍ରଭେଦ ବା ଭେଦ ତତ୍ତ୍ଵ ।

ସୁରତା

ସମସ୍ତ ଜନ୍ମନ କେନ୍ଦ୍ରର ପରିଚାଳକମାନଙ୍କୁ ଅନୁରୋଧ, ସେମାନେ ସେମାନଙ୍କ ଅନୁଷ୍ଠାନରେ ପାଳିତ ହେଉଥିବା ବିଭିନ୍ନ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଯଥା-ଉଷ୍ଣବାନୁଷ୍ଠାନମାନଙ୍କର ସବିଶେଷ ବିବରଣୀ ଫଂଟୋ ସହ ପଠାଇଲେ ତାହା ମାସିକ ଉଚ୍ଚବତ୍ତ ଦର୍ଶନ ପତ୍ରିକାର “ଗ୍ରାମେ-ଗ୍ରାମେ ନଗରେ-ନଗରେ” ଶିରୋନାମାରେ ପ୍ରକାଶିତ ହେବ ।

ଯୋଗାଯୋଗ: 9078293610, Email: ngepress@gmail.com

ପରିଚାଳକ

“ଶକ୍ତି- ଶକ୍ତିମତୋଷାପି ନ ବିଭେଦ କଥଞ୍ଚନ ।
ଅବିଭିନ୍ନପି ସ୍ଵେଚ୍ଛାଦି-ଭେଦେରପି ବିଭାବ୍ୟତେ ॥”

(ବ୍ର.ସୂ. ୨/୩/୧୦ ମଧ୍ୟଭାଷ୍ୟଧୃତ ‘ଭାଗବତ-ତତ୍ତ୍ଵ’ ବଚନ)

ଶକ୍ତିମାନ୍ ବିଷ୍ଣୁ ଓ ତଦୀୟ ସ୍ଵରୂପଶକ୍ତି ମଧ୍ୟରେ
କୌଣସି ଭେଦ ନାହିଁ । ଉତ୍ସ ଅବିଲ୍ଲେଦ୍ୟ ହେଲେ ସୁନ୍ଦା
ସେମାନଙ୍କର ପରମ୍ପର ସେବ୍ୟ-ଜଳ୍ମୀ ଓ ସେବିକା - ଜଳ୍ମୀ-
ଏହି ଭେଦ ବିଭାବନୀୟ ।

‘ମୃଗମଦ, ତାର ଗନ୍ଧ-ଯୈଛେ ଅବିଲ୍ଲେଦ୍ୟ ।
ଅଗ୍ରି ଜ୍ଞାଲାତେ-ଯୈଛେ କର୍ତ୍ତ୍ତ ନାହିଁ ଭେଦ ॥

ରାଧାକୃଷ୍ଣ ଏହେ ସଦା ଏକର ସ୍ଵରୂପ ।
ଲୀଳାରସ ଆସ୍ଵାଦିତେ ଧରେ ଦୂର ରୂପ ॥

(ଟେ.ର:ଆ ୪/୧୭/୧୯୮୮)

ବାସ୍ତବରେ ଶ୍ରୀମତୀଙ୍କ ଜଳ୍ମୀ କୃଷ୍ଣଙ୍କ ଜଳ୍ମୀର ଅଧ୍ୟନ ।
କୃଷ୍ଣଙ୍କ ଜଳ୍ମୀକୁ ଛାଡ଼ି ତାଙ୍କର କୌଣସି ସ୍ଵାଧୀନ ଜଳ୍ମୀ ବା
ଚେଷ୍ଟା ନାହିଁ । କୃଷ୍ଣଙ୍କ ଜଳ୍ମୀର ଅଧ୍ୟନ ଯେଉଁ ସେବା ଜଳ୍ମୀ,
ତାହା ଶ୍ରୀମତୀ ରାଧାକାଙ୍କର । ରାଧାକା- ପୂର୍ଣ୍ଣଶକ୍ତି ବା
ଆଦ୍ୟାଶକ୍ତି; କୃଷ୍ଣ-ପୂରୁଷ ବା ଶକ୍ତିର ଅଧୀଶ୍ଵର ଓ ପ୍ରବର୍ତ୍ତକ ।

- ହରିବୋଲ -

ବୈଷ୍ଣବ ପଞ୍ଜୀକା (୨୦୨୦-୨୧)

ମାର୍ଚ୍ଚ	୦୩.୦୩.୨୦୨୧ (ବୁଧ)	ଶ୍ରୀଲ ପୂରୁଷୋତ୍ତମ ଦାସ ଠାକୁରଙ୍କ ତିରୋତ୍ତାବ, ଶ୍ରୀଲ ଉତ୍ସିନ୍ଧାନ୍ତ ସରସ୍ଵତୀ ଠାକୁରଙ୍କ ଆବିର୍ଭାବ ଓ ଶ୍ରୀଲ ଗୋର ଗୋବିନ୍ଦ ସ୍ବାମୀ ମହାରାଜଙ୍କ ତିରୋତ୍ତାବ (ମଧ୍ୟାହ୍ନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଉପବାସ)	
	୦୫.୦୩.୨୦୨୧ (ମଙ୍ଗଳ)	ବିଜୟ ଏକାଦଶୀ	୪୦୪.୪୯ମି - ୪୦୯.୪୭ମି
	୧୦.୦୩.୨୦୨୧ (ବୁଧ)	ଶ୍ରୀ ଜିଶ୍ଵରପୁରାଙ୍କ ତିରୋତ୍ତାବ	
	୧୨.୦୩.୨୦୨୧ (ଶୁକ୍ର)	ଶ୍ରୀ ମହାଶିବରାତ୍ରୀ (ମଧ୍ୟାହ୍ନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଉପବାସ, ଅନୁକଳ ସେବନ)	
	୧୪.୦୩.୨୦୨୧ (ରବି)	ଶ୍ରୀଲ ଜଗନ୍ନାଥ ଦାସ ବାବାଜୀ ମହାରାଜ ଓ ଶ୍ରୀଲ ରଥିକାନ୍ଦ ପ୍ରଭୁଙ୍କ ତିରୋତ୍ତାବ	
	୧୪.୦୩.୨୦୨୧ (ସୋମ)	ମିନ ସଂକ୍ରାନ୍ତି	
	୧୭.୦୩.୨୦୨୧ (ବୁଧ)	ଶ୍ରୀଲ ପୂରୁଷୋତ୍ତମ ଦାସ ଠାକୁରଙ୍କ ଆବିର୍ଭାବ	
	୨୪.୦୩.୨୦୨୧ (ଶୁକ୍ର)	ଆମଳକ ଏକାଦଶୀ	୪୦୪.୪୯ମି - ୪୦୯.୨୩ମି
	୨୭.୦୩.୨୦୨୧ (ଶୁକ୍ର)	ଶ୍ରୀଲ ମାଧବେନ୍ଦ୍ର ପୁରାଙ୍କ ତିରୋତ୍ତାବ	
	୨୮.୦୩.୨୦୨୧ (ରବି)	ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଗୋରାଙ୍ଗ ମହାପ୍ରଭୁଙ୍କ ଆବିର୍ଭାବ, ଦୋଳ ଯାତ୍ରା (ଶ୍ରୀ ଗୋରପୂର୍ଣ୍ଣମା), (ସୂର୍ଯ୍ୟାଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଉପବାସ, ଅନୁକଳ ସେବନ)	
	୨୯.୦୩.୨୦୨୧ (ସୋମ)	ଶ୍ରୀ ଜଗନ୍ନାଥ ମିଶ୍ରଙ୍କ ଆନନ୍ଦ ମହୋତ୍ସବ	
ଏପ୍ରିଲ	୦୪.୦୪.୨୦୨୧ (ରବି)	ଶ୍ରୀଲ ଶ୍ରୀବାସ ପଣ୍ଡିତଙ୍କ ଆବିର୍ଭାବ	
	୦୬.୦୪.୨୦୨୧ (ବୁଧ)	ପାପମୋଚନୀ ଏକାଦଶୀ	୪୦୮.୪୩ମି - ୪୦୯.୪୩ମି
	୦୮.୦୪.୨୦୨୧ (ଶୁକ୍ର)	ଶ୍ରୀଲ ଗୋବିନ୍ଦ ଘୋଷଙ୍କ ତିରୋତ୍ତାବ	
	୧୪.୦୪.୨୦୨୧ (ବୁଧ)	ତୁଳସୀ ଓ ଶାଳଗ୍ରାମଙ୍କୁ ଜଳଦାନ ଆରମ୍ଭ, ମେଷ ସଂକ୍ରାନ୍ତି	
	୧୭.୦୪.୨୦୨୧ (ଶନି)	ଶ୍ରୀପାଦ ରାମାନୁଜାଚାର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ଆବିର୍ଭାବ	
	୨୧.୦୪.୨୦୨୧ (ବୁଧ)	ଶ୍ରୀରାମ ନବମୀ (ମଧ୍ୟାହ୍ନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଉପବାସ, ଅନୁକଳ ସେବନ)	
	୨୩.୦୪.୨୦୨୧ (ଶୁକ୍ର)	କାମଦା ଏକାଦଶୀ	୪୦୪.୨୯ମି - ୪୦୯.୩୩ମି
	୨୭.୦୪.୨୦୨୧ (ମଙ୍ଗଳ)	ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ବଳରାମଙ୍କ ରାସ ଯାତ୍ରା, ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ବସନ୍ତ ରାସ, ଶ୍ରୀଲ ବଂଶାବଦନ ଠାକୁର ଓ ଶ୍ରୀଲ ଶ୍ୟାମାନନ୍ଦ ଠାକୁରଙ୍କ ଆବିର୍ଭାବ	

ଚ୍ୟବନ— ଏକ ବିଶ୍ୟାତ ପ୍ରାଚୀନ ରଷି । ତୃଗୁଙ୍କ ଓରସରେ ପୁଲୋମାଙ୍କ ଗର୍ଭରୁ ଏହାଙ୍କର ଜନ୍ମ । କୌଣସି ରାକ୍ଷସ ଏହାଙ୍କ ମାତା ଗର୍ଭବତୀ ଥୁବାବେଳେ ବଳପୂର୍ବକ ଅପହରଣ କରିନେଉଥିବା ବେଳେ ଗର୍ଭସ୍ତୁ ଶିଶୁ କୁନ୍ତ ହୋଇ ଭୂପତିତ ହେଲା ଏବଂ କ୍ରାଧାଗ୍ନି ଦ୍ୱାରା ରାକ୍ଷସକୁ ଧ୍ୟସ କରିଦେଲା । ବେଗବଶତଃ ଗର୍ଭରୁ ଚ୍ୟତ ହୋଇଥିବାରୁ ଏ ଚ୍ୟବନ ନାମରେ ଅଭିହିତ ହୋଇଥିଲେ । ଦିନେ ଚ୍ୟବନ ଦେବସଭାରେ ଥୁବାବେଳେ ଜାଣିପାରିଲେ ଯେ

ମହାରାଜ କୁଶିକବଂଶର କ୍ଷାତ୍ରତେଜ ଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କ ବଂଶ ସଂକ୍ରମିତ ହେବ । ଯଦ୍ବାରା ତାଙ୍କ ବଂଶର ସଉଗୁଣପ୍ରଧାନ ବ୍ରାହ୍ମଣମାନେ କ୍ଷତ୍ରିୟ ହୋଇଯିବେ । ସେଥିଲାଗି ସେ କୁଶିକଙ୍କୁ ଅଭିଶାପାନଳ ଦ୍ୱାରା ଧ୍ୟସ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲେ । ସେ କୁଶିକ ଓ ତାଙ୍କର ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ଦୀର୍ଘକାଳ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନିଜ ସେବାରେ ନିଯୋଜିତ କଲେ । ରାଜଦମ୍ପତ୍ତି ରଷିଙ୍କ ସେବାରେ ପ୍ରାଣପଣେ ଯତ୍ତ କରିଥିଲେ । ଦିନେ ଚ୍ୟବନ ରାଜା ଓ ରାଣୀଙ୍କୁ ଘୋଡ଼ା ଭଳି ଯାନରେ ଯୋଚି ସେମାନଙ୍କୁ ନିଷ୍ଠୁର ଭାବରେ ପ୍ରହାର କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ସେମାନେ ଅମ୍ବାନ ବଦନରେ ଏ ଅତ୍ୟାଚାର ସହିବାରୁ ଚ୍ୟବନ ଆଉ ଶାପ ଦେବେ କ'ଣ ସେମାନଙ୍କ ଉପରେ

ତୃପ୍ତ ହୋଇ ପ୍ରସନ୍ନ ଦେଲେ ।

ଚ୍ୟବନଙ୍କ ପୁତ୍ରଙ୍କ ନାମ ଓର୍ବ ଓ ନାତିଙ୍କ ନାମ ରଚିକ । ରଚିକ ମହାରାଜ କୁଶିକଙ୍କ ପୁତ୍ର ଗାଧୁରାଜାଙ୍କ କନ୍ୟାକୁ ବିବାହ କରିଥିଲେ । ରଚିକଙ୍କ ପୁତ୍ର ଜମଦଗ୍ନି ଓ ନାତି ରାମ । ଏହି ରାମ ପରଶୁରାମ ନାମରେ ବିଦିତ । ଗାଧୁରାଜଙ୍କ ପୁତ୍ର ବିଶ୍ୱାମିତ୍ର କଠୋର ତପସ୍ୟା ବଳରେ ଗ୍ରାହଣତ୍ତ ଲାଭ କରିଥିଲେ ।

ଏକଦା ଚ୍ୟବନ ଏକ ପୁଷ୍ଟରିଣୀ କୂଳରେ ଥିବା ଅରଣ୍ୟରେ ତପସ୍ୟା କରୁଥିଲେ । ତାଙ୍କର ଆଖ୍ତ ଦୁଇଟି ଛଡ଼ା ସମସ୍ତ ଶରୀରରେ ଏକ ବଡ଼ ଉଜ୍ଜ୍ଵଳଙ୍କ ହୋଇଯାଇଥିଲା । ସେହି ହୁଙ୍କା ଭିତରେ ଆଖ୍ତ ଦୁଇଟି

ଅତି ତେଜଷ୍ଵର ଦେଖା ଯାଉଥିଲା । ରାଜା ଶର୍ମ୍ୟାତି ସେ ବଣକୁ ପାରିଥୁ କରିବା ପାଇଁ ଆସିଥିଲେ । ତାଙ୍କ ସହିତ ରାଜକୁମାରୀ ସୁକନ୍ୟା ମଧ୍ୟ ଥିଲେ । ସୁକନ୍ୟା ଅରଣ୍ୟରେ ବୁଲୁବୁଲୁ ଚ୍ୟବନଙ୍କ ଆଖ୍ତ ଦୁଇଟି ଦେଖୁ କୌତୁହଳୀ ହୋଇ ସେଥିରେ ଦୁଇଟି କଣ୍ଠ ଫୋଡ଼ି ଦେଲେ । ମହର୍ଷ ଚ୍ୟବନ କ୍ରୋଧ କରି ରାଜାଙ୍କ ସୈନ୍ୟପାତ୍ରଙ୍କର ମଳମୃତ ବନ୍ଦକରି ଦେଲେ । ବହୁ ଅନୁସନ୍ଧାନ ପରେ ରାଜା ଶର୍ମ୍ୟାତି ଏହା ଜାଣି ରଷିଙ୍କ ଶରଣାପନ୍ତି ହେଲେ । ମୁନି ରାଜାଙ୍କ ଅନୁରୋଧରେ ଶାପ ପ୍ରତ୍ୟାହାର କଲେ ଏବଂ ରାଜକୁମାରୀ ସୁକନ୍ୟାଙ୍କୁ ବିବାହ କରିଥିଲେ ।

ଏକଦା ଅଶ୍ଵିନୀକୁମାରଦୟ ସୁନ୍ଦରୀ ସୁକନ୍ୟାଙ୍କ ରୂପରେ ମୁଗ୍ଧ ହୋଇ ତାଙ୍କୁ ପ୍ରେମଭିକ୍ଷା କଲେ । ମାତ୍ର ପତିପ୍ରାଣା ସୁକନ୍ୟା ଏ ପ୍ରସ୍ତାବରେ ସମ୍ମତା ହେଲେ ନାହିଁ । ଅଶ୍ଵିନୀକୁମାରଦୟ ସୁକନ୍ୟାଙ୍କ ପତିବ୍ରତ୍ୟାର ପୁରସ୍କାର ସ୍ଵରୂପ ଚ୍ୟବନଙ୍କୁ ନବଯୋବନ ସମ୍ମନ କରିଦେଲେ । ବୈଦିକ ଗ୍ରନ୍ଥରେ ପ୍ରମାଣ ଅଛି ଯେ ଅଶ୍ଵିନୀକୁମାରଦୟଙ୍କର ଉପକାର ଚ୍ୟବନ ଭୁଲି ନଥିଲେ । ସେ ତାଙ୍କ ଶୁଶ୍ରୂରଙ୍କ ଯଞ୍ଜରେ ଅଶ୍ଵିନୀକୁମାରଦୟଙ୍କୁ ସୋମପାନ କରାଇଥିଲେ । ଏଥରେ ଜନ୍ମ କୁନ୍ତ ହୋଇ ମୁନିଙ୍କ ପ୍ରତି ବକ୍ର ଭଠାଇଲେ । ମୁନି ଜନ୍ମଙ୍କ ହସ୍ତ ସ୍ତରମନ କରିଦେଲେ । ହୋମବଳରେ ଏକ ରାକ୍ଷସ ଉପନ୍ତ କରି ଜନ୍ମଙ୍କ ବଧ କରିବା ପାଇଁ ଆଦେଶ ଦେଲେ । ଜନ୍ମ ମୁନିଙ୍କର ଶରଣାପନ୍ତି ହେଲେ, ରଷି ତାହାଙ୍କୁ କ୍ଷମା କଲେ । ଆଶ୍ରିକରଷି ଚ୍ୟବନ ମହର୍ଷଙ୍କ ଶିକ୍ଷ୍ୟ ଥିଲେ ।

Regd. No. 34210/79, Postal Regd. No. - BN/52/18-20

